

PJ Insurance, Inc.

5820 W 56th Street, Suite 1, Lafayette Rd. & 56th St. Crossing,
Indianapolis, IN 46254

For All Your Insurance Needs.
Life, Health & Disability Insurance
Home, Auto, Commercial, Worker Comp, Business
General Liability & other

"Ask us for new
Obamacare health
insurance quote"

Contact: Parjit K. Parihar
Office Manager

Ph: 317-248-4802
Email: info@pjinsuranceinc.com

Truck Insurance Specialist

- Preferred Carriers (A++)
- Bobtail Insurance
- Cargo and Primary Liability

734 655 9090

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM

\$25 'ਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)

ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ

24/7 Customer
Service

ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ

1-888-652-6268, 732-983-4332/4333

USPS - PP 1

Sixteenth Year of Publication

ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 16, Issue 19, May 9, 2015

20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਠੇ ਰੋਹ ਦੇ ਭਾਂਬੜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਹੁਕਮਰਾਨ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਥਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ 13 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਛੇਤਛਾਤ ਪਿਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਬਾਲ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੀ ਚਤੁਰ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ 24 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਘਟਨਾ ਖਿਲਾਫ ਰੋਹ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੀ ਗੂੰਜ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੁਝਾਰੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਔਰਥਿਤ ਬੱਸਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੋਰਚਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਮੋਗਾ ਨੇੜੇ ਹੋਈ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਦੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਤਾਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬੱਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਰਹੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਜੀਅ ਇਹ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਬੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ, 2007 ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਥਿਤ ਅਤੇ ਡੱਬਵਾਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਸਾਰਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੋਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਿੱਸਾ ਪੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ

ਮੋਗਾ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਆ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਘੇਰਾ

ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਉਠੇ ਰੋਹ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਔਰਥਿਤ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਬੈਠੀ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤੀ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ

ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਜੁੜੀ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰ ਅੰਬਿਕਾ ਸੋਨੀ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ

ਵਿਚ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਦਖਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਸਪਾ ਮੁਖੀ ਮਾਇਆਵਤੀ ਵੀ ਡਟ ਕੇ ਬੋਲੀ, ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ।

ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 230 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੱਤਾ, ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਮਾਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਪਾਕ ਗੱਠਜੋੜ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ

ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰੇਤ ਤੇ ਕੇਬਲ ਮਾਫੀਆ ਪਿੱਛੋਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਸਾਹਮਣੇ

ਆਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਫੀਆ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਧਾਇਕ ਬੈਂਸ ਭਰਵਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਮੇਤ ਗੰਭੀਰ ਧਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਬਲ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਕਾਰਨ ਇਕ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਨੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁਣ ਰੁਪੋਸ਼ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਇਕ ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵਲੋਂ ਸਰੂਬਾਜ਼ਾਰ ਹੱਤਿਆ ਅਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨੋਕ ਉਤੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸਬੰਧ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਸਨ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਦੋਜਹਿਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਜਨਵਰੀ 2013 ਵਿਚ ਇਕ 29 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਛੇਤਛਾਤ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਥਾਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਚਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ (ਜਨਵਰੀ 2011 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੱਕ) ਦੌਰਾਨ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਛੇਤਛਾਤ ਦੇ 4548

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

Dhade & Associates, PC

Immigration
Lawyers

WE FIGHT FOR YOUR RIGHTS!

ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ

*ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਵੀਜ਼ੇ (ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ)
*ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ *ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ *ਅਡਜਸਟਮੈਂਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ
*ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ *ਰਿਫਿਊਜੀ ਕੇਸ *ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ
ਵਿਚ ਸਭੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ
*ਅਸੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ 6 ਤੋਂ 12 ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Ph: 248-254-3441

Fax: (248) 254-3443 www.eagle.pro, Email: info@eagle.pro

7071 Orchard Lake Rd, Suite 320, W. Bloomfield, MI 48322

Herman Singh Dhade
Immigration Lawyer

Estb. 1975

World Wide Travel

www.fly2world.com

ਸਸਤੇ ਟਿਕਟ ਬਿਹਤਰ ਸੇਵਾ

DETROIT
734 838 9998

TOLL FREE
866 66 INDIA

CHICAGO
312 224 8800

DELTA KLM AIRFRANCE ETIHAD QATAR

ਡਿਟਰਾਇਟ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 18 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ

ਖੁਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅੰਟਾਰਕਟਿਕਾ ਵਿਚ ਬਰਫ ਦੀ ਚਾਦਰ

ਡਿਟਰਾਇਟ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਖੇਡ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਅਤੇ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ 8ਵਾਂ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਆਉਂਦੀ 18 ਜੁਲਾਈ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹੀ ਕੈਂਟਨ ਦੇ ਵਿਕਟਰੀ ਪਾਰਕ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਐਵਨਿਊ) ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ 16 ਮੈਂਬਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੇਲਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨਾਮੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਹੁੰਚਣਗੇ।

ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਮੇਲੇ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਉਪਰ ਕਰੀਬ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਹੋਣ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ 3000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਮੇਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਵੀ ਫਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖੇਡਾਂ, ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਕਰਨ ਗਿੱਲ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਾਰ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸ. ਚੈਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨਗੇ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮੁਖ ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ ਜੈਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰ ਹੋਣਗੇ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁਖ ਡਾਇਰੈਕਟ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ (ਸਿੰਘ ਕੋ), ਜਤਿੰਦਰਬੀਰ ਸੰਧੂ (ਐਨ ਵਾਈ ਐਕਸ), ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਵਰਲਡਵਾਈਡ ਟਰੇਵਲਜ਼), ਅਟਾਰਨੀ ਜੱਸੀ ਸੱਚਦੇਵ, ਸੁਖੀ ਨਰਵਾਲ (ਮਨ ਸਟਾਰ ਟਰੇਕਿੰਗ), ਗੋਲਡੀ ਢਿਲੋਂ (ਢਿਲੋਂ ਫਰੇਟ), ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਸਟੀ (ਬੀ ਟੀ ਐਸ ਟਰੇਕਿੰਗ), ਰਿਕੇਸ਼ ਤੇ ਬ੍ਰਿਜੇਸ਼ ਪਟੇਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ (ਨੇਹੀਂਜ਼ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਕੈਂਟਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਇਕ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਟਾਰਕਟਿਕਾ ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਬਰਫ ਦੀ ਪਰਤ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੁਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2003 ਤੋਂ 2014 ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈਸ ਸ਼ੀਟ ਤੋਂ 92 ਅਰਬ ਟਨ ਬਰਫ ਹਰ ਸਾਲ ਖੁਰਦੀ ਹੈ। ਬਰਫ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਘਲਾਅ ਪੱਛਮੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2008 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਪੱਛਮੀ ਅੰਟਾਰਕਟਿਕਾ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਪਿਘਲਾਅ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

Sistar Mortgage

Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer
Residential & Commercial Loans
(734) 330-8859 Mobile
(586) 802-7385 Fax
Balbir.Grewal@SistarMortgage.com
*Refinance up to 125% value of the house.

Loans Available In Most States!

>100% FHA Financing>Residential (Purchase & *Refinance)>Self Employed>Cash Out Refinance>Investment Property Loans>Jumbo Loans>Commercial Property With Business or Business Only

H K TRANSPORT INC

Division of HK Incorporated
1401 West Ray St, Indianapolis, IN 46221
Ph: 317-408-3211, web: www.hktransportinc.com

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਸਾਰੀਆਂ 48 ਸਟੇਟਾਂ ਲਈ, ਡਰਾਈ ਫਰੇਟ, 100% ਨੋ ਟੱਚ, ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੱਕ/ਟਰੇਲਰ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ, ਮੈਡੀਕਲ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ 5000 ਡਾਲਰ ਸਾਈਨ-ਇਨ ਬੋਨਸ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ	ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਲਈ
*92% ਫਲੈਟ ਡਿਸਪੈਚ	*48 ਸੈਂਟ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ
*30 ਸੈਂਟ/ਗੈਲਨ ਤੱਕ ਫਿਊਲ ਡਿਸਕਾਊਂਟ	*95% ਲੋਡ ਯਾਰਡ 'ਚ ਹੁੱਕ ਐਂਡ ਡਰਾਪ
*ਬਰੈਂਡ ਨਿਊ ਟਰੇਲਰ	*ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਟਰੱਕ
*ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਾਇਰ ਰਿਬੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਵੀਕਲੀ ਪੇਅ

ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ:
■ਕਲਾਸ ਏ ਸੀ ਡੀ ਐਲ ਅਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇ ■ਉਮਰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 23 ਸਾਲ
■ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਦਾ ਓ ਟੀ ਆਰ ਅਤੇ ਕੁਲ 5 ਸਾਲ ਦਾ ਤਸਦੀਕਯੋਗ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ 'ਲੀਜ਼ ਟੂ ਬਾਈ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲਾਭ ਵੀ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਡਾਇਰੈਕਟ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਤੇ ਪੰਪ 'ਤੇ ਫਿਊਲ ਰਿਬੇਟ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 317-408-3211
ਜਾਂ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.hktransportinc.com 'ਤੇ ਅਰਜੀ ਭਰੋ

Home
Auto
Business
Life
Retirement Solutions

Home

Auto

Business

Commercial

Life

Retirement

Call Randeep Chawla!
855-R-CHAWLA (724-2952)

Exceed Insurance Agency, Inc.
An Independent Insurance Agency
HOME | AUTO | BUSINESS | LIFE | RETIREMENT SOLUTIONS

Office Toll Free: 1-855-539-2333
Direct Office: 317-291-6300
Office Fax: 317-293-9691
E-Fax: 1-866-652-9039
Inquiries: Info@exceedinsurance.com
Visit: www.exceedinsurance.com

ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਫੋਰਟਵੇਨ (ਇੰਡੀਆਨਾ)

ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ

16 ਮਈ 2015 (ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਅਪਾਰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਆਪ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੁਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਗਮ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 16 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ 2013 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਡਿੰਗ 8500 ਸਕੁਏਅਰ ਫੁੱਟ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ, ਲਾਬੀ, ਲੰਗਰ ਹਾਲ, ਲਾਇਬਰੇਰੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਸ ਰੂਮ, ਰਾਗੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੇ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿੰਨ ਕਮਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਮੌਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦਾ ਅਰੰਭ ਵੀਰਵਾਰ 14 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਗ ਸਨਿਚਰਵਾਰ 16 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10:30 ਵਜੇ ਪਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ, ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਪੰਨਵਾਦੀ ਬਣਾਓ ਜੀ।

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ: ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ
ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ
ਖਜ਼ਾਨਚੀ

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਸਵਰਨ ਕੌਰ
ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ 260-341-7667, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 260-438-3717, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 260-705-0712, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ 260-615-9927
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 260-445-0165, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ 260-804-6850, ਸਵਰਨ ਕੌਰ 260-436-4326

Dashmesh Sikh Gurdwara, Fortwayne, IN

15020 Illinois Rd., Fortwayne, IN, 46814, Ph:260-625-3507, Website: www.DashmeshSikhGurudwara.com

ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ: ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ 'ਲੋਕ ਸੇਵਾ' ਖਿਲਾਫ ਵਿਆਪਕ ਲਾਮਬੰਦੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਛੇੜਛਾੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੱਕਾ ਮਾਰਨ ਕਾਰਨ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਹੋਈ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਚੁਣੇਰਿਓਂ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਖਿਲਾਫ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਢਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਮਾਫੀਆ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਧਰਨੇ ਸਮੇਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਨੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਉੱਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦਾ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।

ਉਧਰ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਖਿਲਾਫ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਇਸ ਘਿਰਾਓ ਦੌਰਾਨ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਉਗਰਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਗਾ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਵਿਆਪਕ ਰੋਸ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁੱਝੇ ਹਮਲੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਭਾਜਪਾ ਵੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ ਨੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕਾਰ ਵਿਚ ਛੇੜਖਾਨੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਕੈਬ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਡਾ. ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਉਥੇਰ ਮਾਮਲਾ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਥਾਂ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਸਮੁੱਚੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਔਰਬਿਟ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਗੂੰਜੀ ਲੋਕ ਸਭਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵੀ ਗੂੰਜਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਜਿਥੇ ਔਰਬਿਟ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਇਸ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਾਂਝੀ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਰੋਕੂ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਔਰਬਿਟ ਉੱਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਉਥੇਰ ਟੈਕਸੀ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੀਕਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸਾਂਝੀ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਔਰਬਿਟ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਘਟਨਾ...

ਪਿੰਡ ਲੰਢੇਕੇ ਦੀ ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਵਿਚ ਮੋਗੇ ਤੋਂ ਚੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਛਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਕੰਡਕਟਰ ਤੇ ਹੈਲਪਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਟੌਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਉੱਤੇ ਰੁਕੀ ਤਾਂ ਕੰਡਕਟਰ ਦਾ ਇਕ ਜਾਣਕਾਰ ਬੱਸ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਫਿਰ ਤਿੰਨੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ ਨੇੜੇ ਮਾਂ-ਧੀ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਦ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਬੱਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਵੇਲੇ ਬੱਸ ਵਿਚ 10 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਸਵਾਰੀਆਂ ਸਨ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਕਰੀ ਕਲਾਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੂਟ-ਪਰਮਿਟ ਕੈਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਪਾਸੋਂ ਪਤਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੰਦੇਭਾਗੀਂ ਘਟਨਾ ਸਾਡੀ ਬੱਸ 'ਚ ਵਾਪਰੀ: ਬਾਦਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਦੁਖਦਾਈ ਤੇ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਾਪਰੇ, ਬਹੁਤ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ।

ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ: ਸੁਖਬੀਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਉੱਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੱਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਘਿਣਾਉਣਾ ਕਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਵੇਸ਼ ਕੋਸ਼ਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਔਰਤ: ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੋਗਾ: ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਗਦ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸ. ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਘਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਦੁੱਭਰ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਖੁਦ ਘਿਰੇ ਰੱਖੜਾ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਨੂੰ 'ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਭਾਣਾ' ਕਹਿ ਕੇ ਘਿਰ ਗਏ। ਭਾਵੇਂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਹ ਮੋਕਾ ਖੁੰਝਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਬੱਸਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿਆਂਗੇ: ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ

ਸੰਗਰੂਰ: ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਵਲ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪਰਮਿਟ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪਰਮਿਟ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਰਾਈਵਰਾਂ, ਕੰਡਕਟਰਾਂ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਬਾਊਸਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਿਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਤਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜੱਜ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਿਣੌਣੇ ਕਾਂਡ ਲਈ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਵਿਚ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ...

ਮੋਗਾ: ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਿਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਥੇ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਉੱਤੇ ਅੜਿਆ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਚਾਨਕ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਲੰਡੇਕੇ ਵਿਖੇ ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਲੋਅ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਹੇਠ ਅੰਤਿਮ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਰਾਂਟ ਦਾ ਚੈਕ ਸੌਂਪ ਕੇ ਸਮਝੌਤੇ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਰ ਡੀਲਰ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਚੈਨਲ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ

ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮ ਆਇਆ ਸੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ਼ੀਨਾਮਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਰਿਵਾਲਵਰ ਖ਼ਰੀਦੇ ਸਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਝ

ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਖੁਦ ਮੋਗਾ ਪੁੱਜ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਰਗਰਮੀ ਦਿਖਾਈ।

ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋਇਆ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਬੈਂਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਮੋਗਾ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਇਮ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਦਿਆਂ ਮਾਮਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਿੱਤਲ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮਾਣਯੋਗ ਐਕਟਿੰਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਇਕ (ਜਸਟਿਸ ਸਿੱਧੂ) ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ।

ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਦਾ ਬਚਾਅ

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸੈਣੀ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਏ ਹਨ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਸ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੋਗਾ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਿੰਡ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਪੀੜਤ ਸ਼ਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਬੇਟਾ ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀ, ਦੀ ਕੰਡਕਟਰ ਨਾਲ ਟਿਕਟ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸਬਾਜ਼ੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਖਾਨੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਹੈ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਔਰਬਿਟ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ। ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਰਿੰਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨਾਲ ਉਲਝਦੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਟਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਔਰਬਿਟ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਔਰਬਿਟ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਹੀ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ। ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਬਹੁਬਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਸਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 21 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਦੇ ਕਰਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਤੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੀ.ਏ.ਪੀ. ਚੌਕ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਲਾਹ ਕੇ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਵਿਚ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਹੁੰਚਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਡਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਖੜ੍ਹਦੀ ਜਿੰਨਾਂ ਸਮਾਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਬੱਸਾਂ ਭਰ ਕੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਜਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਦੀ ਮਿਆਦ 31 ਦਸੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਹੀ ਟਾਈਮ ਟੇਬਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਔਰਬਿਟ ਤੇ ਡੱਬਵਾਲੀ

ਨਿੱਜੀ ਬੱਸਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ: ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਨੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਨਿੱਜੀ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਉਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟਿਕਟ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਹੀ ਲਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਟਿਕਟਾਂ ਉਪਰ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਕੰਡਕਟਰ ਪੈਂਨ ਨਾਲ ਹੀ ਲਿਖ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਟਿਕਟਾਂ ਉਪਰ ਬੱਸ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ਦਾ ਨੰਬਰ, ਰੂਟ, ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ ਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਬੱਸਾਂ ਉਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜਿਥੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਕਲੇਮ ਲੈਣਾ ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 34 ਰੂਟ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਪਟਿਆਲਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੂਟ ਵੱਖਰੇ ਹਨ।

ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਛੱਤਰੀ ਦੀ ਛਾਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਾਫੀ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਰਾ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅੱਠ ਸਿਪਾਹੀ ਤੇ ਦੋ ਹੋਲਦਾਰਾਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਦ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾ ਲਈ ਹੈ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਹਿਰਾ

ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੈਬਿਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਭੰਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਸਮੇਂ ਮੋਗਾ ਤੇ ਤਪਾ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੱਸ ਭੰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਮੁਹਾਲੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ

ਔਰਬਿਟ ਦੇ ‘ਕਾਰਨਾਮੇ’

- 12 ਅਪਰੈਲ 2015 ਨੂੰ ਧੂਰੀ ਦਾ ਗਗਨ (17) ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਉੱਤੇ ਧੂਰੀ ਤੋਂ ਸੰਗਰੂਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ
- 27 ਫਰਵਰੀ 2014 ਨੂੰ ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦਰਤ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬੱਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤਾ।
- 31 ਮਾਰਚ 2014 ਨੂੰ ਤਪਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਸਕੂਟਰ ‘ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਸਿਓਂ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।
- ਰਾਜਪੁਰਾ ਰੋਡ ‘ਤੇ ਇਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੱਸ ਨੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ। ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।
- ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਨੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ ਫੇਜ਼-1 ਦੇ ਰਵੀ ਤੇ ਸੋਨੂੰ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ।
- 28 ਅਪਰੈਲ ਦੀ ਰਾਤ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਦੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਬੱਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਮਾਮਲਾ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
- 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ‘ਤੇ ਬਾਇਕ ਸਵਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪਾਸਿਓਂ ਆ ਰਹੀ ਬੱਸ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰੀ।
- 2 ਅਪਰੈਲ 2014 ਨੂੰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ ਔਰਬਿਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰ ‘ਤੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਲੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ!

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 60 ਫੀਸਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਪਾਰ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਈ ਬੈਠੀ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਸਾਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਤਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸੁਮੇਧ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਵੀ ਅਣਮੰਨੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ।

ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਰੇ ਹੇਠ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਵਿਵਾਦ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 33 ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਤੇ 32 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਸਾੜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 57 ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੋਰ ਵਾਹਨ ਸਾੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ

ਬੱਸਾਂ ਚੱਲੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਘੇਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹਰ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਨਾਲ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਦੋ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੇ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 2007 ਤੋਂ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਦਿਨ ਦੁੱਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਾਲੇ ਰੂਟਾਂ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਆਬੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਿਆ ਪਰ 2007 ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਬਿਟ ਤੇ ਡੱਬਵਾਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਉੱਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਰ ਪਾਸੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਿੰਸਾ ਪੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 230 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਏਸੀ ਬੱਸ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਬੱਸ ਵਿਚ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਮਹਿਜ਼ 650 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਇਸ ਬੱਸ ਦਾ ਰੂਟ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਕੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਸੇ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੱਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਰੂਟ ਉੱਤੇ ਹਰ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਇੱਛੇ-ਕਨੇਡੀਅਨ

ਬੱਸਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 1600 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2700 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਾਉਣਗੇ ਔਰਬਿਟ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਅਦਬ ਦਾ ਪਾਠ

ਬਠਿੰਡਾ: ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਕਲਾਸ ਲਾਈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚਲੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਕਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਯਾਤਰੀ ਕੌੜਾ ਵੀ ਬੋਲੇ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਯਾਤਰੀ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਟੇਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਐਂਡ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕਿੱਲਜ਼ ਪਿੰਡ ਮਾਹੂਆਣਾ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ) ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਕਲਾਸ ਲਾਈ।

ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਨੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਿਨ ਫੇਰੇ

ਬਠਿੰਡਾ: ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਔਰਬਿਟ ਕਾਂਡ ਮਗਰੋਂ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੂਟ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਵੱਲ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ ਡਿਪੂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਡਿਪੂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 11.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵੀ 12 ਲੱਖ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਡਿਪੂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 19 ਟਾਈਮ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉੱਥੇ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਸਤੇ ਕੁੱਲ 32 ਟਾਈਮ ਰਵਾਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਡਿਪੂਆਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹਿੰਸਾ ਪੱਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 230 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਕਸਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਟਕਰਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੂਟ ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰੂਟਾਂ ‘ਤੇ 880 ਬੱਸਾਂ ਸਮੇਤ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸਕੀਮ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਫਲੀਟ 1075 ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰੂਟਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ 79 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਡਿਪੂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀ ਡਿਪੂ ਔਸਤਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਡਿਪੂ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ ਦਰਜਨ ਟਾਈਮ ਬਰਨਾਲਾ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਡਿਪੂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰਨਾਲਾ ਡਿਪੂ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ

ਘਾਟੇ ‘ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ‘ਚ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ

ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਔਰਬਿਟ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੱਸਾਂ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ (ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰਾਂ) ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਮੁੜ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

60 ਬੱਸਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਪੂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਬਾਗੇ ਬਾਗ ਹਨ। ਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ

ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਮੌਕਿਆਂ ਆਮ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਵਗਾਰ ਉੱਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਡੀ.ਪੀ. ਖਿੱਚੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂਟਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਮੌਕਿਆਂ ਉੱਤੇ ਆਮਦਨ ਵਧ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬੁਕਿੰਗ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Punjab Times**Established in 2000
16th Year in Publication**Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746**Fax:847-705-9388**Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Photographer

Kamaljit Singh Virdi

Ph. 847-502-2703

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

Corrpondents**Detroit, MI**

Rajinder Syan

734-261-0936

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074**Distributed in:**California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Missisipi,
Iowa, Arkansas, Texas, Virginia, Ne-
vada, Washington, Oregon, Arizona,
Georgia, Florida, New York, New
Jersey, Connecticut, Oklahoma, Penn-
sylvania, Missouri, Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ**
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ**ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ
ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ
ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ
ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ
ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।**Disclaimer**The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਸ਼ਾਹ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ
ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਲੇਠੇ ਦੌਰੇ
ਉੱਤੇ ਆਏ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾਈਆਂ
ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ
ਰਹੀ ਹਵਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ
ਦਰਮਿਆਨ ਵਧ ਰਹੀ ਕੁੱਤਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ
ਸੂਖਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ
ਹੱਲ ਪਾਰਟੀ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਦੱਸ ਕੇ
ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਾਹ
ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ
ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰਲੇ ਦਰਦ ਨੂੰ
ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਮਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਘਰ-ਘਰ
ਪਹੁੰਚਣ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ
ਪਾਰਟੀ ਦੇ 23 ਲੱਖ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ।
ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਭਾਜਪਾ ਦਾ
ਪਸਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੰਸਦੀ
ਸੀਟਾਂ ਲੜਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ
13 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ 117
ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਲੜਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ
ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 'ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਸਿਰ' ਹੋਣ ਦਾ
ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ
ਵਿਸਥਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ ਉਠੇ ਰੋਹ ਦੇ ਭਾਂਬੜ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ
ਔਸਤਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 94 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ
ਜਨਾਹ ਤੇ ਛੇਤਛਾਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲ
2013 ਵਿਚ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਛੇਤਛਾਤ ਦੇ ਦੋ
ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ। 2012 ਵਿਚ 1051,
2011 ਵਿਚ 792 ਤੇ 2014 ਵਿਚ 705 ਕੇਸ
ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਪੁਲਿਸ
ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ
ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਤੰਤਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ
ਪੰਚਾਇਤੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਨ
ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ
ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 60 ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ ਹੋਏ
ਹਨ ਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਾਜਬ ਸਬੂਤ
ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਨੇ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ
ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ
ਟਰਾਂਸਪੇਰੈਂਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ
ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਸੁਝਾਏਗੀ
ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਰਭਯਾ ਕਾਂਡ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਆਈਆਂ ਜਸਟਿਸ ਵਰਮਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ
ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਬੱਚੀ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ

ਲੰਡਨ: ਪ੍ਰਿੰਸ ਵਿਲੀਅਮ ਤੇ ਕੇਟ
ਮਿਡਲਟਨ ਦੇ ਘਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ
ਗੂੰਜੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਤਾ ਡਿਊਕ ਆਫ ਕੈਂਬਰਿਜ ਵੀ
ਧੀ ਦੇ ਜਨਮ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਬੱਚੀ ਦਾ ਵਜ਼ਨ
ਅੱਠ ਪੌਂਡ ਤਿੰਨ ਔਂਸ (3.7 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ) ਦੱਸਿਆ
ਗਿਆ ਹੈ। ਦਾਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਚਾਰਲਸ, ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਿੰਸ
ਵਿਲੀਅਮ ਤੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰਿੰਸ ਜਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ
ਬੱਚੀ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਚੌਥੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੋਏਗੀ। ਜਿਵੇਂ
ਹੀ ਬੱਚੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਤਾਂ ਮੀਡੀਆ
ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਜ ਗਏ।ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1950 ਵਿਚ ਦਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ
ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਨ ਸੰਘ ਅੱਜ ਦਸ ਕਰੋੜ
ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ
ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ
ਵੀ 23 ਲੱਖ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਉਣ ਉੱਤੇ ਵਧਾਈ
ਦਿੱਤੀ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰੇ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ
ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ
ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇ
ਸਥਾਨਕ ਆਗੂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਉਂਦੇ
ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ
ਝੜਪਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਵਿਚ
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਆਗੂ
ਅਰੁਣ ਜੋਤਲੀ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਨਾਮੋਸ਼ੀ ਭਰੀ
ਹਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ
ਕਸਮਕਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਵਜੋਤ
ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ

ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ
ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ
ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਘੁਟਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਤੋੜ ਵਿਛੋੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਲ 2017 ਦੀਆਂ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ
ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵਧੇਰੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ
ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਚ ਪੱਧਰੀ
ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਗੇ।ਆਪਸੀ ਖਟਾਸ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ
ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਕਸਰ ਦਿੱਲੀ
ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕੌਮੀ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ
ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ
ਪੰਜਾਬ ਇਕਾਈ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ
ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ
ਉਡੀਕ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ
ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਹੁਣ ਤਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ
ਸਕਿਆ। ਸੂਬਾ ਇਕਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ
ਰੈਲੀ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਖੱਟਣਾ ਲੋਚਦੀ
ਸੀ, ਪਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ
ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ
ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਰੈਲੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਜਪਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਦਲ ਲਿਆ ਸੀ,
ਉਦੋਂ ਭਾਵੇਂ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਵੀਦੱਸੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ
ਉਡੀਕ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ
ਆਏ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਖੁਸ਼ਹਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ
ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤਾ
ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ
ਸਿਆਸੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ
ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੀ
ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੀ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟਾਫ਼
ਵੱਲੋਂ ਦਲਿਤ ਮਾਂ-ਧੀ ਨਾਲ ਛੇਤ-ਛਾਤ ਕਰਨ ਤੇ
ਫਿਰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ
ਕਸ਼ਤੇ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਖੁਦ ਹੀ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ
ਘਿਰਿਆ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੌਰੇ ਮੌਕੇ ਬਹੁਤਾ ਉਤਸ਼ਾਹ
ਨਹੀਂ ਵਿਖਾ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ-
ਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਰੂਪ 'ਚ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਦੌੜਨਗੀਆਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ

ਬਠਿੰਡਾ: ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਨਵੇਂ
ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਾਰਿਆ
ਜਾਵੇਗਾ। ਔਰਬਿਟ ਦੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚਲੀ
ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਬਦਲੇ ਜਾ ਰਹੇ
ਹਨ ਤੇ ਕਾਲੀ ਫਿਲਮ ਉਤਾਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੱਸਾਂ
ਵਿਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਫਿਟਿੰਗ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾ
ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਾ ਲੱਗੇਗਾ।ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਹਾਰਨ
ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ
ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਕੰਡਕਟਰਾਂ
ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ
ਗਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ
ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕੰਡਕਟਰ, ਕੰਡਕਟਰੀ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ
ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਏ। ਸਾਰੇ ਕੰਡਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈੱਡ
ਕਰਾਸ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਹਦਾਇਤ ਵੀ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿਬੱਸ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਵੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ
ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਦਾ
ਪੂਰਾ ਨਾਂ, ਪਤਾ ਅਤੇ ਰੂਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀ ਤਰਫੋਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ
ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੜਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਸਟਾਫ਼ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੇਵੀ ਬਲੂ ਰੰਗ ਦੀ ਵਰਦੀ ਪਹਿਨਾਈ
ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਬਿਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ
ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਹੁਣ ਨੌਕੋ-ਨੌਕ ਭਰਨ
ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਵਾਲੇ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਬੁਕਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕੇਬਲ ਆਪਰੇਟਰ ਕੇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਾਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਹੁ-
ਚਰਚਿਤ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਾਂਡ ਵਿਚ
ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉਚ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਵੱਲੋਂ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਾਹ
ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਾਰੇ
ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਰਸੂਖਵਾਨ ਅਤੇ ਉਚੀ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਣ
ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ
ਲਈ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ,
ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਗਵਾਹ
ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ
ਰਹੇ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਮਲੇ
ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ
'ਚ ਉਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਕਾਫੀ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਘਟਨਾ
ਸਮੇਂ ਉਹ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੌਕੇ

ਦੇ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਗੈਡਫਾਦਰ ਕੇਬਲ
ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਭੁੱਲਰ ਨੇ
ਆਪਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ
ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ
ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਆਪਣਾ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਬਿਆਨ
ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ
ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸ.
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੈਠਕ
ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੇਬਲ
ਅਪਰੇਟਰ ਜਸਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ ਨੇ ਜੱਜਾਂ
ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ
ਨੋਟ ਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਫਾਸਟ ਵੇਅ

ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਰਾਜੂ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਬੱਬੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ
ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ
ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ
ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ। ਸ. ਭੁੱਲਰ ਦਾ
ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ
ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕਰ ਰਹੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ
ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜੱਜ ਜੀ.ਐਸ. ਗਰਗ
ਨੇ ਫਿਲਹਾਲ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ
ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ
ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਣਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ ਦੇ
ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣ
ਲਈ ਅਗਲੀ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼
ਹੋਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆਤਾ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਡਿਆਲਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ

ਕੁਰਾਲੀ: ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਡਿਆਲਾ (53) ਦਾ ਅਚਾਨਕ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਪਿੰਡ ਪਡਿਆਲਾ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਮਰਹੂਮ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਚਿਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੇਟੇ ਸਨ।

10 ਮਾਰਚ 1962 ਨੂੰ ਜਨਮੇ ਸ. ਪਡਿਆਲਾ ਨੇ ਕਰੀਬ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਹੰਢਾਇਆ। ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਮੁੜ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜੂਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਰਹੇ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਚਾਉਣ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਸ. ਪਡਿਆਲਾ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮਹੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਬਡਾਲੀ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਹਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ

ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਡਿਆਲਾ

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਬਡਾਲੀ, ਹਲਕਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ, ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਘੁੱਤੂਆਂ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬਡਾਲੀ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਵਾਲ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਵੀ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ: ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਸਦੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਸ. ਪਡਿਆਲਾ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਉਤੇ ਦੁੱਖ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਪਡਿਆਲਾ ਖੁਲ੍ਹਦਿਲੇ ਇਨਸਾਨ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪਤ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਸਨ। ਸ. ਪਡਿਆਲਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਨੇ ਨਜ਼ੀਦਕੀ ਦੋਸਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ।

Matrimonial

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jatt Sikh parents seek match for US Citizen daughter, 28, 5'10", bachelors in marketing & employed. Family well settled in Wisconsin, US since 25 years. Boy should Jatt Sikh atleast 6", well-settled in career, preferably from the US or Canada. Contact: 1-414-982-5188 or wisconsinkaur@gmail.com.

Match sought Gursikh boy for Kamboj Sikh girl 24, 5' 2" (BSC Nursing), Working as Asst Lecturer in India. Vegetarian preferred. Pl call at 248-982-2036, email: jhand_mohan@yahoo.com

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਰੋੜਾ (ਢੀਗੜਾ) 29, ਕੱਦ 6", ਐਟਲਾਂਟਾ, ਜਾਰਜੀਆ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬਿਜਨਸ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ/ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਬੰਧਨ ਨਹੀਂ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 478-390-2234

Suitable green card holder/US citizen girl sought for Jatt Sikh, 25 years old, clean shave, good looking and muscular. MBA one year left. Land owner from Kapurthala distt. All family settled and successful businessmen in US for last 30 years. Over 25 businesses owned in California. Boy will join existing family business on arrival. Contact: Sukhbeer Bhandal, Ph: 559-241-9553

ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਡਿਸ਼ ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਨਾਰਥ ਇੰਡੀਅਨ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਡਿਸ਼ ਵਾਸ਼ਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਵਧੀਆ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 262-391-7666

19-20

UMA TRAVELS

2535 W. Devon Ave., Chicago, IL 60659

For Lowest Fares & Reliable Service
Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

To Advertise with Punjab Times Call: 847-359-0746

Store For Sale

With Two Accommodations

Convenience and Grocery Store in Columbia City (Near Fort Wayne) Indiana is for sale.

The store is in 2500 Sq. feet and attached 2 bedroom apartment 1200 Sq. feet.

Next door 2 bedroom house 25X150 lot

1500 Sq. Feet (Apx.) covered area. 15 car parking 25X150 Asking Price \$3,69,000 (Including \$40,000 plus inventory)

Call for pictures and more info.:

Ph: 516-513-4933

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143

Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

J FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY

J FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਖੁਲ੍ਹਾ ਗਿਆ ਹੈ

Truck Driving School

Lic. # 0027

A-One Truck Driving School

2302 South West Street, Indianapolis, IN 46225

Gurinder Nagra, Ben Singh Bashal, Gurnam Dhaliwal

Ph: 317-653-6666

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਵਧੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਉਤੇ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲੇ ਵਧੇ ਹਨ, ਜਬਰੀ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਾਈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਜਿਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2014 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਤਾ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈ-ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ 'ਹਿੰਸਕ ਹਮਲਿਆਂ', ਜਬਰਨ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਤੇ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ' ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ 200 ਮੰਦਰਾਂ, 30 ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ, 14 ਮਸਜਿਦਾਂ ਤੇ 6 ਗਿਰਜਾ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਹਨ।

2015 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਏ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਖਿਚਾਈ ਕਰੇ ਜਿਹੜੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੀਆਂ ਹਨ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਗੁਜਰਾਤ, ਉਤੀਸਾ, ਕਰਨਾਟਕਾ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਮਲਿਆਂ ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਗੂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ

ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਖੁਲਾਸੇ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ

ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2015 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਚਨ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਾਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਜਬਰੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ 2002 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਸਲਿਮ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ।

ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਈਸਾਈਆਂ ਦਾ ਧਰਮ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਾਕਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵਲੋਂ ਨਾਥੂਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਤੇ ਸਾਧਵੀ ਨਿਰੰਜਨ ਜਯੋਤੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਨਫਰਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਕਟਕ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕਨ ਹਨ, ਜਰਮਨ ਵਾਲੇ ਜਰਮਨੀ ਤੇ ਜਪਾਨ ਵਾਲੇ ਜਪਾਨੀ ਹਨ, ਹਿੰਦੂਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਾਸੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਸੁਸ਼ਮਾ

ਸਵਰਾਜ ਵੀ ਭਾਗਵਤ ਗੀਤਾ ਨੂੰ 'ਕੌਮੀ ਗ੍ਰੰਥ' ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਅੰਗ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਨੇਤਾ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਚੌਹਾਨ ਪਿਛੋਂ 800 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੂ ਸਵਾਭਿਮਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ

ਹਿੰਦੂ ਬਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਅਪਨਾਇਆ ਮੂਲ ਧਰਮ

ਆਗਰਾ: ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 17 ਜੀਆਂ ਨੇ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਧਰਮ 1 ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ ਹੈ।

ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹਿਮਤ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਅਚਨੇਰਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਮਾਹੁਆਰ ਲਠਿਆ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪਰਤ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਕੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝਾਤ ਝੰਬ ਹੋਵੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਯੂ. ਐਸ. ਸੀ. ਆਈ. ਆਰ. ਐਫ.) ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰੇ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਚੌਕਸ ਕਰੇ।

ਗਿਰਜਾ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਤਲਬ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਗਿਰਜਾ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਰੀਗਨ ਐਸ. ਬੈਲ ਨੇ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰ ਕੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਤੇ ਗਿਰਜਾ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਖਾਰਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ 'ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਮੁਹਿੰਮ' ਲਈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਰਤਾ ਰੁਖ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਵਿਕਾਸ ਸਵਰੂਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

25 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਮੌਕੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਮੁਸਲਿਮ-ਈਸਾਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਘ ਵਲੋਂ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਘਰ

ਵਾਪਸੀ ਗਰਦਾਨਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਮਾਮ ਅਹਲੇ ਸੁਨੱਤ ਮੁਦੱਸਰ ਖਾਨ ਕਾਦਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਰਹਿਮਤ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 15 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਦਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ (ਰਹਿਮਤ) ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਧਰਮ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਣਾਉਣ

ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਰਹਿਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ 14 ਮਈ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਗਰਾ ਵਿਖੇ ਦਸੰਬਰ 2014 'ਚ 100 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਅਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤੇ ਕਰਨਗੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕੂ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਣ ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੁੱਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੈਦੀਆਂ ਲਈ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣਗੇ। ਅੱਠ ਸੂਹੀਆ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਸੁੰਘਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰੰਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਿਆਂ ਅੱਗੇ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਭੈਣ ਆਪਣੀ ਗੁੱਤ ਵਿਚ ਹੈਰੋਇਨ ਗੁੰਦ ਕੇ ਤੇ ਕੋਈ ਮਾਂ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਲੁਕੇ ਕੇ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਪਿਸਤੌਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਥੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਥੇ ਐਕਸਰੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਜੈਮਰਜ਼, ਮੈਟਲ ਡਿਟੈਕਟਰ ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੈਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਨਸ਼ੇ ਲਿਜਾਣ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਨੀਂਦ ਉਡੀ ਪਈ ਹੈ।

ਮਾਡਲ ਜੇਲ੍ਹ ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਚ ਇਕ ਅੰਗਹੀਣ ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਲੱਤ

ਵਿਚੋਂ 18 ਗ੍ਰਾਮ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਾਊਡਰ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਕੋਲੋਂ ਗੱਚਕ ਵਿਚ ਛੁਪਾਏ 1300 ਰੁਪਏ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਆਈ ਇਕ ਔਰਤ ਦੀ ਜਦੋਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਲਵਾਰ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪੌਚੇ ਵਿਚੋਂ ਸਿਲਾਈ ਕੀਤੀ ਸੱਤ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਮਾਫਿਸ ਦੀ ਡੱਬੀ ਵਿਚੋਂ ਸਮੇਕ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪੁਤੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਇਕ ਕੈਦੀ ਜਦੋਂ ਪੈਰੋਲ ਛੁੱਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਤਾਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੂਟਾਂ ਦੇ ਤਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਲਕੌਣੀ 35 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਦੇ ਪਜਾਮੇ ਦੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚ ਲਕੌਣਿਆ 1.27 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਾਊਡਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਚੌਥਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲੰਧਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਸੇਬਾਂ ਦਾ ਲਿਫਾਫਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਆਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੇਬਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਕ ਸੇਬ ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੀ ਸ਼ਾਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੈਕ ਕੀਤੀ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਰੋਇਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਇਕ ਕੈਦੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਹਰੇ ਮਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਗ੍ਰਾਮ ਚਿੱਟਾ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਾਡਲ ਜੇਲ੍ਹ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਇਕ ਹਵਾਲਾਤੀ ਵਲੋਂ ਬੈਲੇ ਦੀਆਂ ਤਣੀਆਂ ਵਿਚ ਲਕੌਣਿਆ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ੌਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਜੁਰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਜਨੂਨ ਸਵਾਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਲੱਗ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਸੀ, ਜੋ ਵਧ ਕੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵੋਟਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 3 ਲੱਖ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅੰਦਰ 35,794; ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ 35,152; ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ 26,726; ਮੋਗਾ ਅੰਦਰ 25,801; ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 22,500; ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ 21,503; ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ 17,332; ਮੁਕਤਸਰ ਵਿਚ 17,120; ਜਲੰਧਰ 24,365; ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ 24,361; ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ 15,917 ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿਚ 13,700 ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਸਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਾਵਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਧੜਾਧੜ ਆਪਣੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ

‘ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਬਲ’ ਬਣੇ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰ

ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਥਿਆਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ‘ਸਟੇਟਸ ਸਿੰਬਲ’ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਡਬਲ ਬੈਰਲ ਗੰਨ, ਪਿਸਟਲ ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦਾ ਜਨੂਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਕਰੀਬ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਰਿਵਾਲਵਰਾਂ ਤੇ ਪਿਸਟਲਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਸਿੰਗਲ ਨਾਲੀ ਵਾਲੀ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਸਲਾ ਧਾਰਕ ਖੁਦ ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਲਕੱਤਾ ਜਾ ਕੇ ਅਸਲਾ ਖਰੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੰਨ ਹਾਊਸ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਪੌਣੇ 700 ਵਿਚੋਂ 325 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅੰਦਰ 19,80,000 ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਢੇ 16 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 11 ਲੱਖ 23 ਹਜ਼ਾਰ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 2012 ਤੱਕ 60,314 ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ

ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਸਨ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ ਹੁਣ 70 ਹਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਲੱਖ, ਨਾਗਲੈਂਡ ਵਿਚ 58 ਹਜ਼ਾਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ 45 ਹਜ਼ਾਰ, ਮੇਘਾਲਿਆ ਵਿਚ 13 ਹਜ਼ਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਸਲਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੈਕਟਰੀ ਆਈ.ਓ.ਐਫ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿਸਤੌਲ ਤੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਵੇਚੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀ। ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਕਰੀਬ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਕੋਲ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਹਥਿਆਰ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਅਸਲਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਕਦ ਟੁੱਟੂ ਜੁੱਗ-ਗਰਦੀ ਦੀ ਲੜੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ?

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਕਈ ਮੌਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਿੰਨੀ-ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਲਈ ਏਦਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਹੀਂ। ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਏਡੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਲ ਮੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਮੂਧੇ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮਰ ਭਰ ਦੇ ਸਾਥੀ ਵਕੀਲ ਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ ਆਪ ਹੈ। ਯੋਗੀ ਰਾਮਦੇਵ ਦੀ ਪੁੱਤਰ ਜੰਮਣ ਦੀ ਦਵਾਈ ਵੀ ਛੋਟਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁੱਤਰ ਜੰਮਣਾ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੋਦੀ ਨੇ।' ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪਰੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਭਖਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੋਗੇ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਨਾਬਾਲਗ ਕੁੜੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁੜੀ ਮਾਰੀ ਗਈ ਤੇ ਮਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਪਈ ਹੈ। ਜ਼ਰਵਾਣਿਆਂ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਕਿ ਏਦਾਂ ਦੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਦੱਸੀ ਥਾਂ ਲਿਜਾ ਕੇ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜੀਨਾਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਉਬਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਉਬਲਿਆ ਹੈ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਉਬਾਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੀ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਹੈ ਤੇ ਵਾਰਦਾਤ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਵੀ ਉਸ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਅੰਦਰੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਖਿਚਾਅ ਵਾਲੇ ਹੋਣ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਂਝ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ-ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਪਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਏਨੇ ਸੁਲੱਖਣੇ ਹਨ ਕਿ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਅਫਸੋਸ ਕਰਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਗਿਆ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ? ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਤਲਬ ਇਸ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰ ਇਸ ਕੁਰਸੀ ਉਤੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ

ਇਸ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੇਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ? ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਰਾਤੀਂ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਬੇਆਰਾਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜ ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਨੀਂਦ ਖਰਾਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ?

ਅਸੀਂ ਮੋਗੇ ਵਾਲੀ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਜਨਤਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲੈਣ ਲਈ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਵੱਡੇ ਘਰ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਜਾਰੀ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਇਸ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹੇ ਕਿ ਇਥੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਸ ਵਿਚ ਏਦਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਬਿਠਾਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਭਰੋਸਾ ਕਿਸ ਉਤੇ ਕਰਨਗੇ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜੁੱਗ-ਗਰਦੀ ਆਖਰ ਕਦੋਂ ਕੁ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ?

ਹੈ। ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰੇ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਹਿਣ ਉਡੀਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੱਟੇ ਬਗੈਰ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਬੈਂਸ ਭਰਾ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸਾਰੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਝ ਕੇ ਕੁੱਟੀ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਖਾਵਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਤੋਂ ਫਾਸਲਾ ਪਾ ਜਾਣ ਤਾਂ ਰੇਤ ਦੀ ਟਰਾਲੀ ਲੈ ਕੇ ਲੰਘਣ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਇਰਾਦਾ-ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੋਗੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੇ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁਣ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਚੇਤੇ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਮਾਨ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਕਿਰਨਜੀਤ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਆਪਣੇ

ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚਲੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੱਕ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਉਹ ਕੁੜੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੀ। ਦਰਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮਧੋਲ ਕੇ ਦੱਬ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਤਲਾਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਉਸ ਦੀ ਉਦੋਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਕੱਢੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਬਾਲ ਸੰਭਾਲਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਦਿਨ ਚੁੱਪ ਵੱਟੀ ਰੱਖਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ. ਬਾਦਲ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਲਕਦੇ ਬਾਪ ਕੋਲ ਉਦੋਂ ਦੁੱਖ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਗਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਸਾਰਾ ਰੋਲਾ ਠੰਢਾ ਪੈ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਈ ਹੋਰ ਕਿੱਸੇ ਵੀ ਵਾਪਰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਇੱਕ ਕੇਸ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਰੋਹ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਫੇਹਰਵਾ ਚੌਕ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸਿਰਫ਼ ਏਨਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਾਤਲ ਦੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜਾ ਹਥਿਆਰ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਤੂਸ ਮੁੱਕ ਗਏ ਤਾਂ ਘਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਦੂਸਰਾ ਹਥਿਆਰ ਲਿਆ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਪਰ ਮਸਾਂ ਸੌ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਏ। ਯੂਥ ਆਗੂ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਅਕਾਲੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੁਹਾਈ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ 3 ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘੇਰਾ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲੇ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੂਥ ਅਕਾਲੀ ਵਰਕਰ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਤੇ ਏਡੀ ਦੀਦਾ-ਦਲੇਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਸ ਯੂਥ ਆਗੂ ਦੀ ਕਾਰ ਵੀ ਨਾਲੀ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਜਾਂਦੀ ਵੇਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਈ ਦਿਨ ਲੋਕ ਚੌਕਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਰਹੀ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਪਾਸੇ ਕਰ ਕੇ ਨਵਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਗੋਆ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਅਫਸਰ ਉਸ ਬਰਾਮਦਗੀ ਪਿੱਛੋਂ ਕੁੜੀ ਦੇ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਕੁੜੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫੜ ਲਿਆਂਦੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੱਚ ਉਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਨੇ ਇਕੱਲੀ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਹਾਮੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤੋਂ ਭਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬੀਬੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਬੈਠੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ

ਨੇ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਤੇ ਜ਼ੋਰਾਵਰਾਂ ਦੇ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਟੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਕੇ ਆਈ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਜ਼ੋਰਾਵਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਟੱਪ ਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲੱਤ ਵੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਦੋਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਿੱਸੇ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਾਲੂੀ ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦੀ ਤੱਕ ਲਈ ਚਰਚਿਤ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਆਏ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਖਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਜੱਜ ਉਨ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ। ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਜਨਤਕ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਫੜੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਗਈ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਗਏ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਲਟ ਗਏ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਆਏ ਜੱਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾਟਕ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਖਾਧੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕਸੂਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਆਗੂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਵਿਧਵਾ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਮੋਗੇ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਦੀ ਕਿਰਨਜੀਤ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕੇਬਲ ਅਪਰੇਟਰ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ। ਸ਼ਰੀਫ਼ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਡਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ

ਪਾਸੇ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜਵੀਂ ਵਾਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਔਖਾ ਹੈ। ਏਨਾ ਓਹਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜੜ੍ਹ ਲੱਗੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਬਹੁਮੁੱਲੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਵੱਯੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ,

ਬਾਹਰ ਸੇ ਭਾਗ ਓਟ ਲੀਜੀਅਤ ਕੋਟ ਗਤੁ, ਗਤੁ ਮੈ ਜੋ ਲੂਟ ਲੀਜੈ, ਕਹੋ, ਕਤ ਜਾਈਐ।
ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ, ਲੋਕ ਫਿਰ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ? ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਇਸ ਯਕੀਨ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹੇ ਕਿ ਇਥੇ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਬੱਸ ਵਿਚ ਏਦਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਬਿਠਾਏ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਭਰੋਸਾ ਕਿਸ ਉਤੇ ਕਰਨਗੇ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰ ਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਲੋਕ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜੁੱਗ-ਗਰਦੀ ਆਖਰ ਕਦੋਂ ਕੁ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ?

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

United Airlines
British Airways

For Emergency
Call anytime at
847-673-3825

Jet Airways, Air India,
KLM, Lufthansa,
Delta, Qatar Airlines.

Domestic fares
available

EARLYBIRD SALE!!!!

INDIAN BAZAAR

ਇੰਡੀਅਨ ਬਜ਼ਾਰ

334 S. Emerson Ave.,
GREENWOOD, IN 46143

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

- ਖਾਣਾ ਸ਼ੁੱਧ ਵੈਸ਼ਨੋ, ਤਾਜ਼ਾ ਸਮੋਸੇ, ਚਾਟ, ਥਾਲੀ
- ਕੈਟਰਿੰਗ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
- ਵੱਡੇ ਆਰਡਰ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੇਟ
- ਤਾਜ਼ਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ

ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ
ਲਈ 10% ਛੋਟ

ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਓਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ 'ਚ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਰੇਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇਗੀ।
ਤੁਹਾਡਾ ਆਪਣਾ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ
ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਆਪਣੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਭ
DESIGNER LEHANGAS,
SUITS, SAREES,
KIDS WEAR

ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ,
ਸੂਟ ਤੇ ਸਾੜੀਆਂ
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸ਼ਾਕਾਂ

Gidha
Bhangra
Dressess
On Rent

Preet
BOUTIQUE

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਗਨਾਂ ਲਈ ਕਲੀਰੇ, ਗਾਨੇ,
ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ, ਕਿਰਪਾਨ, ਕਲਗੀ, ਸਿਹਰਾ, ਝੜਾ,
ਜਾਗੋ ਮਟਕੀ, ਪਰਾਂਦੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

Call: 317-603-4018, 317-332-1387

E-mail: spkaurus@yahoo.co.in
Facebook preetboutique

ਭਾਰ ਘਟਾਓ, ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰ ਵਧਣ, ਸੂਗਰ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕਬਜ਼, ਕਮਰ ਦਰਦ, ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ, ਹਰਦਮ ਥਕੇ ਰਹਿਣ, ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਤੁਰਨ ਨਾਲ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹਨ ਆਦਿ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਵਜ਼ਨ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

> ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲ ਤੋਂ 72 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹਰਬਲ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Safe & Easy Weight Loss

Ph: 317-886-4858

www.punjabweightloss.blogspot.com
www.goherbaliife.com/skaur

Ph: 317-534-5151, 916-524-0045

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 9 ਮਈ 2015

ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ

ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਚਰਚਿਤ ਹੋਈ ਦਰਦਨਾਕ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਉਹ ਦੁਖਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਬੜਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟ ਖੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਦੀ ਇਕ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੜੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਅੱਖੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਟੁੱਟੀ। ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਸ ਰੀਤ ਦੇ ਟੋਟੇ-ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਜਿਸ ਔਰਥਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਵੱਜਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਮਹਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹੀ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸਾਰੀ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਵੀ ਇਹੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੁਖਮ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦਾ ਹਰ ਵੱਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਝੋਲੇ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਇਸੇ ਇਕ ਨੁਕਤੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਔਰਥਿਟ ਬੱਸਾਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੜਕ ਤੋਂ ਲਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਬੇਅੰਤ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਔਰਥਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਉਹੀ ਬੱਸਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਬੁਝਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਸੰਭਵ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਹੀਲੇ ਕਰਨੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਰ ਵਾਰ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀਆਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਹਰ ਘਟਨਾ ਉਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਪਿਛੋਂ ਪਰਦਾ ਪੈਂਦਾ ਗਿਆ। ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹੀ ਉਹ ਲੜੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਮਲਾ ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਤੱਕ ਜਾ ਅੱਪੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚੌਰਾਹੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਨ ਵਰਗੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਦੁਖਾਂਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਸਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਦੀ ਹੀ ਸੂਹ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੱਟੇ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਬੱਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਤਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਰਟਿਆ-ਰਟਾਇਆ ਜਵਾਬ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਕਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੇਖਦਿਆਂ-ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਕਦੀ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ! ਇਹ ਗੱਲ ਹੁਣ ਉਕਾ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰੇ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਰ ਸੰਦੂਕਾਂ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਕਣੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਕੀ ਗਿਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਆਖਰਕਾਰ ਨਿੱਤਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਮੌਤ ਉਸ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਪਿੜ ਖਾਲੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਇਸ ਖਾਲੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਜਿੱਤਦੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਨਾ-ਅਹਿਲੀਅਤ ਵੀ ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਾਦਲ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਉਂਤ-ਦਰ-ਵਿਉਂਤ ਘੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਿੜ ਵਿਚ ਨਿਤਰਨ ਤੋਂ ਕੌਣ ਰੋਕਦਾ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ-ਦਰ-ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਰਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸੁਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਬਾਦਲ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਾਂਗ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਨਦਨਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੀ ਵਜਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬ ਜੀਂਦਾ ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ'; ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਤ-ਚੇਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਸੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਜੀਣ ਖਾਤਰ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਇਉਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਨਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਹਾਕਮਾਂ ਦਾ ਰਾਖਸ਼

ਟੀ.ਵੀ., ਢਾਬੇ, ਗੋਲਕਾਂ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰੇ ਕਾਬੂ
ਕੱਢਿਆ 'ਵਪਾਰੀਆਂ' ਨੇ ਰਸ ਵਿਚੋਂ ਕਸ ਜੀ।
ਸੁੱਝਦਾ ਨਾ ਕਿਵੇਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਇ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਤੋਂ
ਕਿਹੜੇ 'ਰੱਬ' ਤਾਈਂ ਕਹੀਏ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਦੱਸ ਜੀ।
ਦੁੱਖਾਂ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਜੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਏ
'ਮੀਸਣੇ' ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਪੈਂਦੇ ਹੱਸ ਜੀ।
ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ 'ਰੋਡਵੇਜ਼' ਦਾ 'ਪ੍ਰਾਈਵੇਟਾਂ'
'ਸਿਆਸਤੀ ਸ਼ਿਕਾਰੀਆਂ' ਦੇ ਲੋਕੀਂ ਪਏ ਵੱਸ ਜੀ।
ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀਣਿਆਂ ਨੂੰ ਆਣਾ-ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੀ ਏ
ਛੱਡ ਕੇ ਸੜਕ ਦੱਸੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ ਨੱਸ ਜੀ।
ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਵੀ ਰੋਲੇ ਨਾਲੇ ਥੱਲੇ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰ ਸੁੱਟੇ
ਰਾਖਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਾਂਗ ਫਿਰੇ 'ਹਾਕਮਾਂ ਦੀ ਬੱਸ' ਜੀ!

ਗਿਆਨ, ਬੌਧਿਕਤਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਬੋਧ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਅੰਤੋਨੀਓ ਗਰਾਮਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਦਤ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰਜ ਔਰਵਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਤੀਤ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਘੜਦੇ ਹਨ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬੌਧਿਕ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਉਚੇਰੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੋਜ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਉਹ ਕੇਂਦਰ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਬੌਧਿਕ ਪੱਧਰ ਦਾ ਮੰਥਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਤੇ ਰਸਤਿਆਂ

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਭੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁੜ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵੱਲ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜੋਕੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਅਗਾਂਹ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੋਚਣ ਦੇ ਢੰਗ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿਕਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਸਬੰਧੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਬੋਧ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚਿੰਤਕ ਅੰਤੋਨੀਓ ਗਰਾਮਸ਼ੀ ਦਾ ਇਹ ਕਥਨ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਤਬਦੀਲੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਦਤ ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰਜ ਔਰਵਿਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਅਤੀਤ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਵਰਤਮਾਨ 'ਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਘੜਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਡੇਵਿਡ ਹਾਰਵੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵ-ਉਦਾਰਵਾਦ ਦੀ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ 1972 ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਰਿਸ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਛਿੱਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਪਹਿਨਣ ਪਚਰਨ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ- ਜਿਵੇਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ, ਪਰੰਪਰਾਮਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰਜਾਲ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿੱਜੀ ਸਰਮਾਇਆਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਏ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਲਹਿਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਯੂਰਪ ਬਣਿਆ, ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਇਜ਼ਮ (ਵਾਦ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾ ਪਰਵੇਸ਼ ਹੋਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕਤੀ ਹੈ, ਨੇ 1990 ਵਿਚ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ

ਦਾ ਰੋਲ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਸੇਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੌਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਕਈ ਵਿਸ਼ਵ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਰੋਲ ਘੱਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਪੇਚੀਦਾ ਮਸਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਟੀਚੇ ਮਿੱਥੇ ਜਾਣ, ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਮਿਲੇਨੀਅਮ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਗੋਲਜ਼ ਪੌਸਟ 2015 ਨੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਯੂਨੈਸਕੋ ਅਤੇ ਯੂਨੀਸੈਫ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2000 ਤੋਂ ਲੈ 2010 ਤੱਕ ਜਿਹੜੇ ਟੀਚੇ ਮਿੱਥੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਗਰੀਬੀ ਘਟਾ ਸਕੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਤਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 25 ਫੀਸਦੀ ਬੱਚੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਕੂਲ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਤੀਸਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਨੂਅਲ ਸਟੇਟਸ ਆਫ ਇੰਸੀਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਆਫ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ 2014 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਵਿਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਦੂਸਰੀ ਕਲਾਸ ਦੇ 47 ਫੀਸਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣੀ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ 53 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਜੋ ਚੌਥੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਘਟਾਓ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਦੋ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਨ ਲੱਭਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੋਜਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮੁਲਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਡਲ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾ ਕੇ ਚੱਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਮੁੱਚਾ ਤੰਤਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ; ਨਾਲ ਹੀ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਲਗਨ (2006) ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸੱਤਾ ਦੀਆਂ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਸਿਰਫ ਜਾਣੀਆਂ-ਪਛਾਣੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ, ਅਤਿਆਚਾਰ, ਘੁਮੰਡ, ਧੋਖਾ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਨਾ ਦਿਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਨਕਲ, ਅਸਲ ਉਤੇ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਜਾਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਖੋਖਲੀ ਭਾਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਹਾਰ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਫਿਕਰੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਭੇਤ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਵਿਲੀਅਮ ਹਟਿੰਗਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਦੁਨੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਪਛਾਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਟਕਰਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਣੇਗੀ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੜਚੋਲ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਜਾਂਚ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਤੱਥ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੁਹਾਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਸਥਾਪਿਤ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਫਾਂਸਿਸ ਬੈਕਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਗਿਆਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਸੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਲ ਪੌਲੈਨੀ ਨੇ (1957) ਵਿਚ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਰਥਚਾਰਾ ਸਿਰਫ ਬਾਜ਼ਾਰਮੁਖੀ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗ, ਕਿਰਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਪੈਸਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਰਤ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮਨੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚਲੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣਾ। ਹੈਲਨ ਕੈਲਰ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਅਮੀਰਾਂ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਲਈ, ਬੈਂਕਰਾਂ ਲਈ, ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚੋਂ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੁੜ ਹਰ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਗੁਰਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਲੇਖ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਚਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। 1970 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਆਪਣੀ ਸਮੁੱਚੀ ਬੌਧਿਕ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਜਨ-ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਉਹ ਚਾਹੇ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਚਾਹੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ, ਚਾਹੇ ਵਾਰਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵੀ ਦੂਸਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਸੀਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਧਰਮ ਸਮਝਦੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਮਾਜ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਯਾਂ ਪਾਲ ਸਾਰਤ੍ਰੇ ਦੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਹਿਨ ਵਿਚ ਵਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸੰਕਟ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਬਦਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਤੇ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਅੱਖ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਬਦਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ।

ਮੋਗੇ ਵਾਲੇ ਕਾਂਡ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹਿੱਲਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਅਤੇ ਆਗੂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਪਰੋਥਲੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਸਿੱਥਲ ਪਈ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਆਗੂ ਆਖਰਕਾਰ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ ਨੇ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਸਰੇ ਇਹ ਆਗੂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਤ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ,

ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਤ ਨਾਮ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਅਗੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਪਛੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਚੇਤ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਕੇ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ 'ਕਾਕਾ', 'ਸਰਦਾਰ ਜੀ', 'ਬੀਬੀ' ਅਤੇ 'ਸਾਹਿਬ' ਵਰਗੇ ਸੰਬੋਧਨ ਆਪਣੇ ਅਰਥ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ/ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਸ਼ਕ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਸੰਬੋਧਨ ਬੇਮਾਅਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਖਤ ਕੌਣ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਇਹ ਖਤ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਫੋਨ: +91-97811-21873

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਹੋਈ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਇਸ ਮਿਹਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਖਾਤਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੁਣ 'ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੀ' ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੇ ਸੁਆਲ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲਮ ਤੋਂ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ-ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਪਏ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਉਸ ਪਛਾਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਲਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕਮਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋ ਜਿਸ ਨਾਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਮ ਖਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸੰਬੋਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਖਤ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੋਗਾ ਲਾਗੇ ਚਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਤਲ ਹੈ। ਮਕਤੂਲ ਦੀ ਮਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਪਈ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ-ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਕਤੂਲ ਨਾਬਾਲਗ ਕੁੜੀ ਸੀ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਮਕਤੂਲ ਦੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਕਿਰਾਏ-ਬਕਾਏ ਪਿੱਛੇ ਕਹਾ-ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਾਂ-ਧੀ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕੀਤੀ। ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਧੱਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਈ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਪੁੱਜੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਹੋਈ। ਇਸ ਖਤ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਤਲ, ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਛੇਤਛਾਤ ਪਿੱਛੇ ਕੰਮ

ਕਰਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੋਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਰਾਬਤਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਖਤ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਸਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਟਿੱਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮਕਤੂਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਫੁਰਤੀ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ, ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲਟਣਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਕਾਰੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰੋਗੇ। ਤੁਹਾਡੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਗਵਾਹ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ 'ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨੀ' ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਖਾਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋਗੇ। ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ 'ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ' ਕਰੇਗੀ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ 'ਸੰਜੀਦਗੀ' ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਖਤ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜੇ ਮਕਤੂਲ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ 'ਮਿੱਟੀ ਫਰੋਲਣ' ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ? ਤੁਹਾਡਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮਹਿਕਮਾ ਇਸ ਖਤ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੱਕ ਨਾ ਜਾਪੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਇਸੇ ਥਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਖਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਜੋਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਕਤੂਲ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦਾ ਮਕਤੂਲ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਖਤ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਸੇ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣਾ ਸਿਆਸੀ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਸੋ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਜੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਗੱਲਬਾਤ ਸਿਆਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਖਤ ਸਿਆਸੀ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਬੱਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤਕ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਹਕੀਕੀ ਅਗਵਾਨ' ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਦ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਨ। ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਚਲਾਪਣ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ ਵਾਜਿਬ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਉਦਮੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ ਸਾਬਤ

ਹੋਇਆ ਹੈ? ਹਰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਖੂਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਭਤੀਜਾ ਭਾਵੇਂ ਵਕਤੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਫਰਜ਼ਦ ਤੁਹਾਡੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਾਂਹ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਨੂੰਹ, ਜਵਾਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਰ-ਨੇੜਲੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੇਲੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੀ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੁਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਉਦਮੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਾਂਗ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਇਸੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਗੱਡੇ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਹੀ-ਖਾਤੇ ਕਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਫਰੋਲੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਖਤ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਹਿਮ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਬੱਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 'ਹਕੀਕੀ ਅਗਵਾਨ' ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਦ ਉੱਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹਨ। ਉਹ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਮਚਲਾਪਣ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ ਵਾਜਿਬ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਰਾਜ਼ ਕੀ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਹਾਡਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਆਪਣੇ ਹੀ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਉਦਮੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ?

ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦਾ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 2012 ਵਾਲੀ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਸੀ? ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਹੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਸਟਿਸ ਵਰਮਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੋਧ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਬਹਿਸ ਤਾਂ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੋਈ। ਉਸ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਲੋਕ ਸਮਾਜਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚ ਬਿਹਤਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਵੀ ਅਜੀਬ ਬੰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਬਲਾਤਕਾਰੀ-ਕਾਤਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਔਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਭਾਈਵਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਫ਼ਿਲਮ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਇਸੇ ਗੁਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ।

ਮੋਗੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛੁਪਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਦੂਜੀ ਨਿਰਭੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਕਿ ਕਤਲ ਹੋਏ ਜੀਅ ਨੂੰ ਨਿਰਭੇ ਕਹਿ ਕੇ ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਆਪਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੋਗਲੀ ਸਮਝ ਬਾਬਤ ਵੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਕਿ ਸਲੀਕੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੋਗੇ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਦਾ ਨਾਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ

ਸੋਚ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹਰ ਉੱਚ-ਨੀਚ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਨਿਰਭੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤੰਦ ਤਾਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ 'ਇੰਡੀਆ'ਜ਼ ਡੋਟਰ' ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁੜੀ ਤੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਮਸ਼ਾਰ ਹੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਲਵੇ। ਮੁਕੇਸ਼ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਕੁੜੀ ਦੇ ਓਪਰੇ ਮਰਦ ਨਾਲ ਕੁਵੇਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੇਸ਼ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੋਗੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੰਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਜੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਾਰਨ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੋਗੇ ਵਾਲੀ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਜੁੜ ਗਏ ਹਨ। ਨਾਬਾਲਗ ਕੁੜੀ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉੱਤੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਵਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਮੋਗੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰੀ ਉੱਤੇ ਕੀ ਸਵਾਰ ਸੀ? ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਤਾਂ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਰਾਤ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋਈ ਵਧੀਕੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਮਾਰੀ ਕੁੜੀ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹੇਗੀ। ਮੋਗੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀ ਬੱਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਇਹ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚ ਜਾਣ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਸਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਉੱਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਤਾਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਹਰ ਨੇਮ ਤੋੜਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਉਂਜ ਇਸ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਇਕ ਵਾਰ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਬੀਬੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨਹੀਂ ਮੋੜਦਾ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਮਜ਼ਾਕ-ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਬੰਦਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੇ ਗੁੱਸਾ ਮੰਨਿਓ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਬਾਦਲਾਂ' ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੇ ਛਿਲਕੇ ਤੋਂ ਤਿਲਕੇ ਦਾ ਅਤੇ 'ਬਾਦਲਾਂ' ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹੇਠਾਂ ਆ ਕੇ ਮਰੇ ਦਾ ਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰੀਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਮੂੰਹ-ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਰਗਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਚਾਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਦਾ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 21 ਉੱਤੇ)

ਸਤਿਕਾਰ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਤੇ ਗੁਨਾਹਗਾਰ

ਜੰਗਲ ਪਿਆ 'ਪਟਾਕਾ' ਸੁਣਦੇ ਦੋ ਜਣੇ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਉਹ ਦੋਹੇ ਨਹੀਂ,
ਦੌੜ ਪਏ ਦੋ ਹੋਰ ਜਣੇ।
ਜਿਹੜੇ ਦੋਹੇ ਸੀ, ਉਹ ਕੁੱਟੇ ਨਹੀਂ,
ਕੁੱਟੇ ਗਏ ਦੋ ਹੋਰ ਜਣੇ...।

ਇਸ 'ਬੁਝਾਰਤ' ਦੀਆਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਥੇ ਇੰਨੀਆਂ ਕੁ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਦਰਦਨਾਕ ਵਾਕਿਆ ਬਾਬਤ ਇਹ ਲੇਖ ਲਿਖਣਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੱਕ ਇੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ-ਜੁਲਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬਦ-ਅਮਨੀ, ਬਦ-ਇੱਤਜ਼ਾਮੀ ਅਤੇ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਇਸ ਕਦਰ ਫੈਲ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਥੇ ਕਾਇਦਾ-ਕਾਨੂੰਨ ਗਾਇਬ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਜੰਗਲ' ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਆਏ ਦਿਨ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ 'ਪਟਾਕਾ' ਪਿਆ ਰਹਿਣਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਦੇਖੋ। ਜੇ ਕੁਝ ਉਥੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਨਾ ਆਖੀਏ ਤਾਂ ਹੋ ਕੀ?

ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਦਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ 239 ਵਰ੍ਹੇ ਇਕੋ ਫਲਸਫ਼ੇ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਕਿਰਤ ਕਰ ਧਰਮ ਦੀ ਹੱਥਹੁ ਦੇ ਕੈ ਭਲਾ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਘਾਤਤ ਘੜਨ ਦਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਗੁਰਮੁਖ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰਨਾ ਸੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ 'ਇਕ ਓਕਾਰ' ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਉਤੇ ਮੱਥੇ ਰਗੜਨ ਵਾਲੀ ਭਟਕਣ ਬਿਰਤੀ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਰਜਿਆ,

ਦੁਬਿਧਾ ਨ ਪੜ੍ਹਉ ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਹੋਰੁ ਨ ਪੂਜਉ
ਮਤੈ ਮਸਾਣਿ ਨ ਜਾਈ॥

ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਰਾਚਿ ਨ ਪਰ ਘਰ ਜਾਵਾ
ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਨਾਮਿ ਬੁਝਾਈ॥

(ਰਾਗ ਧਨਾਸਰੀ, ਅੰਗ 634)

ਜਿਹੜਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ

ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੜ੍ਹੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਵਰਜਦਾ ਹੋਵੇ, ਨਾਲ ਹੀ 'ਇਕ ਦਰ' ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ 'ਪਰ ਘਰ' ਘੁੰਮਣ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਉਸੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਲੈ ਜਾਣ ਜਨੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਬਰਾਂ ਉਪਰ! ਅਜਿਹਾ ਅਨਰਥ ਹੋਣਾ ਭਲਾ 'ਪਟਾਕਾ ਪੈਣ' ਤੋਂ ਕੋਈ ਘੱਟ ਗੱਲ ਹੈ? ਹਾਂ ਜੀ, ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਉਹਦੇ 'ਤੇ ਯਥਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਅਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ 'ਪਟਾਕਾ' ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਬੇ-ਆਬਾਦ ਕਬਰਾਂ ਤੇ ਮੜ੍ਹੀਆਂ-ਮਸਾਣਾਂ 'ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ (?) ਨੂੰ ਇਸ ਅਵੱਗਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਕਬਰਾਂ-ਮਸਾਣਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਬੁਝਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈਏ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਦਬ-ਅਦਾਬ ਅਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਦਮ ਉਲਟ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਨੋਰਿਆਂ ਦੇ ਮਨਮਤੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋਣ ਦਾ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਚੌਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। 'ਜੰਗਲ' ਵਿਚ ਇਸ ਅਵੱਗਿਆ ਭਰੇ ਪਟਾਕੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੋ ਜਣੇ ਕਿਹੜੇ? ਪਹਿਲਾ ਤਾਂ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰੇ-ਕਰਾਵੇ। ਫਰਜ਼ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਫੌਰਨ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਪੰਥਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸੋਚੇ।

ਪਟਾਕਾ ਸੁਣਨ ਵਾਲਾ ਦੂਜਾ ਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਕੋਈ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸੰਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼। ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਿਤ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਕੇ, ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ 'ਪੁਰਾਤਨ' ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਬਾਬੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਆਲ ਉਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਲਿਸ਼ਕਾਉਣ ਹਿੱਤ ਉਹ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਨੋਰਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਠ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਦਾ ਪਟਾਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਪਟਾਕੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦੌੜੇ ਨਹੀਂ। ਦੌੜਨਾ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ, ਸਗੋਂ ਸੁਸਰੀ ਵਾਂਗ ਸੌਂ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਦੌੜ ਪਏ ਦੋ ਹੋਰ ਜਣੇ, ਭਾਵ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੇ! ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਸੀਹਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਾਂਗ ਜੋ ਡਾਂਗ ਵਰ੍ਹਾਈ, ਉਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਉਠੀ। ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਕੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪੰਜ ਕੱਕਾਰੀ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਪੁੱਛੀ, ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦਾ ਰੰਗ ਵੀ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਗੁਰ-ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੇ ਕਤਲ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਪੰਡਿਤ ਦੀ ਕਹੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਉਸ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਖਬਰ ਆਈ। ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਡਿਤ ਕਹਿੰਦਾ, "ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਕਤਲ ਕੀਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਭੋਰਾ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਉਂ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਹਮਲਾਵਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਹੀ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਪਰ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਮੈਨੂੰ ਜਮਾਂ ਹੀ ਅਚੰਭਿਤ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋ ਰੱਬਾ! ਸਿੱਖ 'ਆਪਣਿਆਂ' ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਨੀ ਹੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ?"

ਛੱਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪਾਠੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾਵਾਂ ਮੋਹਰੇ ਘਿਗਿਆ ਕੇ ਮੁਆਫੀਆਂ ਮੰਗਦਿਆਂ, ਹਾੜ੍ਹੇ ਕੱਢਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਗਿਉਂ ਸਫ਼ਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ 'ਲਾੜੇ' ਕੇ ਭੂਤ ਬਾੜੇ ਸੇ ਨਹੀਂ

ਮਾਨਤੇ'। ਜਿੰਨੇ ਮੂੰਹ ਉਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ! ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤੇ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਆਈਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ 'ਹੋਰ ਲੋਕ' ਹਨ, ਪਰ ਗਰੀਬ-ਮਾਰ ਵਿਚਾਰੇ ਪਾਠੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਲੇਸ਼ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ ਸੰਤਾਲੀ ਦੇ ਰਾਜ-ਰੌਲੇ ਮੌਕੇ ਬਣੀਆਂ 'ਅਮਨ ਕਮੇਟੀਆਂ' ਵਾਂਗ ਹੁਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਨੋਬਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਆਈ? ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਮਾਤਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੀ ਅਸੀਂ ਇੰਨੇ ਗਏ-ਗੁਜ਼ਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਥੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ-ਸ਼ਹਿਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਕੀ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਇਸ਼ਟ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਕਲਾਸਾਂ ਲਾਇਆ ਕਰਨਗੇ?

ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਸਤਿ, ਸਹਿਜ, ਸਾਦਗੀ ਤੇ ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਨੂੰ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਭੁੱਲੇ-ਭਟਕਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ 'ਪਾਠ' ਹੀ ਹੋਣਗੇ (ਉਹ ਵੀ ਕਬਰਾਂ-ਮਾੜੀਆਂ ਉਤੇ), ਉਥੇ ਫਿਰ ਪਟਾਕੇ ਪੈਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਜਿੰਨੇ ਲੋਕੋਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹੀ ਬਣਨਗੀਆਂ। ਪਟਾਕੇ ਪੈਂਦੇ ਸੁਣੇਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਦੌੜੇਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਕੁੱਟ ਖਾਏਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਤੇ ਰੋਇਆ ਕਰੇਗਾ ਕੋਈ ਹੋਰ। ਸਤਿਕਾਰ, ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਬਣ ਕੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਤੱਤ-ਸਾਰ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਸੰਨ 2002 ਵਿਚ ਰਾਹੋਂ ਲਾਗੇ

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਦੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਠੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਦੂਰੋਂ-ਪਾਰੋਂ ਪਾਠੀ ਲਿਆ ਕੇ ਜਨੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮੜ੍ਹੀਆਂ ਉਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕੀਤਾ। ਬਾ-ਹੈਸੀਅਤ ਮੈਂਬਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਹੋਂ, ਭਾਈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਰਟਾ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਪਾਠੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਅਭਬ ਜਿਹੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਉਹ ਨੌਜਵਾਨ ਪਾਠੀ ਉਘਾ ਦੀਆਂ ਪਤਾਲ ਮਾਰੀ ਗਿਆ... ਫਲਾਣਾ ਪਾਠੀ ਵੀ ਇਥੇ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ...ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਸੀ...ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਆਖਰ ਸ. ਭਾਰਟਾ ਦੇ ਸਮਝਾਉਣ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਡੀਗ ਮਾਰੀ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਲੱਗਾ ਸੀ ਤੇਰੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਦੇ ਕੁ ਘੁੰਮਨ ਸੁੱਟਣ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪੇ ਈ ਮੈਥੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਜਾਨ ਛੁਡਾਈ।"

ਫੂਲ ਕੀ ਪੱਤੀ ਸੇ ਕਟ ਸਕਤਾ ਹੈ
ਹੀਰੇ ਕਾ ਜਿਗਰ
ਮਰਦੇ-ਨਾਦਾਨ ਪਰ
ਕਲਾਮੇ-ਨਾਜੁਕ ਬੇ-ਅਸਰ!

ਨਹੀਓਂ ਮੁੱਕਦੀ ਮੁਕਾਇਆਂ ਦਿਲਗੀਰੀ

ਜੰਮਣ ਭੋਇ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਆਲ੍ਹਣਾ ਮੈਂ ਛੱਡਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਰਦੇਸ਼ ਤੁਰ ਜਾਵਾਂ। ਮੈਂ ਮਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਪੁੱਤਰ ਸਾਂ। ਨੌਂ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਚੰਗਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਦਾ ਵੱਧ ਫਿਕਰ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਤਾਇਆ ਬਾਣੇਦਾਰ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਕਿੱਲੇ ਦਾ ਝਗੜਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਕੇ ਪਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋ, ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਸਤੇ ਬੇਬੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਪਰ ਜੱਟ ਦੀ ਹਿੰਡ ਬੁਰੀ! ਇਹ ਵੱਟ ਜਿੰਨੀ ਥਾਂ ਬਦਲੇ ਪੂਰੇ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਿਉ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਸੱਚਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਲਯੋਗ ਵਿਚ ਸੱਚਾਈ ਕਿਥੇ ਟਿਕਦੀ ਹੈ ਭਲਾ! ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਹਾਦਸਾ ਅਚਾਨਕ ਹੋਇਆ, ਜਾਂ ਤਾਏ ਦੀ ਕਿਸੇ ਚਾਲ ਨਾਲ; ਮੇਰਾ ਪਿਉ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਤਾਏ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿਛੋਂ ਮੁੱਛਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਅ ਦੇ ਲਿਆ, ਤੇ ਸਾਡਾ ਕਿੱਲਾ ਦੱਬ ਲਿਆ। ਪਿਉ ਮੈਨੂੰ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਨੂੰ ਹੀ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਨੇ ਮਸਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾ-ਬਚਾ ਕੇ ਪਾਲਿਆ, ਡਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਤਾਇਆ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਾ ਮਾਰ ਦੇਵੇ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਦੀਪ ਦਾ ਇਕ ਭਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੇਪਰ ਭਰ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਵੱਧ ਕਾਹਲੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲਿਆ ਜਾਵਾਂ।

ਥੇਰ! ਸਮਾਂ ਲੰਘਦਾ ਗਿਆ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਪੁੱਤ ਤੇ ਇਕ ਧੀ ਦੀ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ੀ। ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰ ਆਇਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵਧਦਾ-ਫੁੱਲਦਾ ਦੇਖ ਤਾਏ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਸੱਪ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਮਾਂ ਜਦੋਂ ਪੋਤਿਆਂ ਨਾਲ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੀ, ਉਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੰਡੇਪਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ।

ਤਾਏ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਭਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਬਖਸ਼ਿਆ, ਫਿਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਕਦੋਂ ਬਖਸ਼ਦਾ! ਤਾਏ ਦੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਬਦਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਰੈਂਕ ਦੀ ਹੋਰ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਹ ਅਜੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹੀ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ। ਅਣ-ਗਿਣਤ ਗੋਲੀਆਂ ਉਹਦੀ ਛਾਤੀ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈਆਂ। ਰੱਬ ਦੇ ਘਰੋਂ ਤਾਏ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਈ। ਪਿਉ ਵੀ ਮੁੱਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਇਆ ਵੀ ਮੁੱਕ ਗਿਆ, ਪਰ ਖੇਤ ਉਥੇ ਦੇ ਉਥੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂੰ ਫੜੇਗੀ ਤੇ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਪਾ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਮੇਰੀ ਤਾਈ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਬੇਕਸੂਰ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਤਾਈ ਦੇ ਪੈਰ ਫੜ ਲਏ ਤੇ ਸਾਡੀ ਟੁੱਟੀ ਗੰਢੀ ਗਈ।

ਤਾਏ ਦੇ ਕੋਈ ਪੁੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਅਜੇ ਵਿਆਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਨ। ਹੁਣ ਤਾਏ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਫਿਕਰ ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਸੀ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮਰਿਆ ਤਾਇਆ ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਮੁੰਡਾ ਦੇਖਣ ਜਾਂਦੇ, ਤਾਏ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਛਿੜਦਾ ਹੀ, ਅਗਲਾ ਅੱਗਿਉਂ ਨਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ। ਤਾਏ ਨੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੰਵਾਰਿਆ, ਹੁਣ ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੰਵਰਨ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਦੋਵੇਂ ਭੈਣਾਂ ਮਾਝੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹੀਆਂ।

ਵਿਆਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਪਿਛੋਂ ਤਾਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਹਰੀ ਸਿਆ! ਪੁੱਤ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਰੋਟੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ, ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਤੈਂ ਵਾਹੁਣੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।" ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਈ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕੀ ਉਹ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ? ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰੋਟੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਰਾ ਦਾ ਵੈਰੀ ਭਰਾ ਕਿਉਂ? ਜ਼ਮੀਨ ਉਥੇ ਦੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਮਾਬੰਦੀ 'ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲਦੇ ਹਨ!

ਦੀਪ ਦੇ ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰੇ ਪੇਪਰ ਨਿਕਲ

ਆਏ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ, ਪਰ ਤਾਈ ਰੋਣੋਂ ਨਾ ਹਟੇ। ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਥੇ ਆਉਣ ਲਈ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਦੇ ਕੇ ਘਰੋਂ ਬੇਘਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸੁਭਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਸੀ। ਉਹ ਗੱਲ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ, "ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਸੱਦਿਆ ਹੈ।" ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਵੀਰ ਜੀ! ਮੈਂ ਕੋਈ ਨੰਗ-ਮਲੰਗ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਤੇ ਮੈਂ ਚੱਲਿਆਂ, ਮੁੜ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਮਿਹਨਾ ਨਾ ਮਾਰੀ।" ਉਸ ਦੀ ਅਕਲ ਟਿਕਾਣੇ ਆ ਗਈ, ਮੁੜ ਕੇ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ।

ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਮੈਂ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਸੁਰਤ ਚੌਢੀ ਘੰਟੇ ਪਿੰਡ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਦੋ ਪਾਸੇ ਫਸ ਗਿਆ। ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਪਰਦੇਸੀ ਵਸਣਾ, ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਲਈ ਤੜਫਣਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਪਿਛੋਂ ਪਿੰਡ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੂਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਰਦੇਸੀ ਵੱਸਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੈਂ ਭੁੱਜਿਆ ਸੀ, ਮਾਂ ਨਹੀਂ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।

ਬੱਚੇ ਜਵਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕਮਰੇ ਤੰਗ ਲੱਗਣ ਲਗੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਬੈਂਡ ਰੂਮ ਵਾਲਾ ਘਰ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਜਿੰਨਾ ਕਮਾਉਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਖਰਚਾ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਮੰਗਾ ਲੈਣਾ। ਬੱਸ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਵਿਆਹੋ ਜਾਣ, ਤੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਸੰਭਾਲਣ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਿੰਡ ਮਾਂ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਈਏ। ਵੱਡੇ ਪੁੱਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਪਿੰਡ ਗਏ। ਤਕੜੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਆਏ। ਦਾਜ ਵਿਚ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦੀ ਪੜ੍ਹੀ-ਲਿਖੀ

ਸਟਾਫ ਨਰਸ ਨਾਲ ਪੁੱਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੋਈ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤੇ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨੂੰਹ ਰਾਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਈ। ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਟਾਫ ਨਰਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ।

ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਜੀਅ ਸੋਚਦੇ, ਹੁਣ ਗਲ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਲੀ ਲਹਿ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆਵੇਗਾ, ਪਰ ਨਹੀਂ! ਮਸਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਲੰਘੇ, ਪੁੱਤ ਤੇ ਨੂੰਹ ਕਹਿੰਦੇ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵੱਖ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। "ਪਰ ਕਿਉਂ?" ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਕਹਿੰਦੇ, ਸਾਡਾ ਇੰਨੇ ਜੀਆਂ ਵਿਚ ਦਮ ਘੁੱਟਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਪਰਾਈਵੇਸੀ ਨਹੀਂ। ਪੁੱਤ ਤੇ ਨੂੰਹ ਅੱਡ ਹੋ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਰੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਏ। ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਆਸ ਦਾ ਦੀਵਾ ਜਗਦਾ ਰਿਹਾ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ। ਉਹ ਵੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਆਪਣਾ ਚੈਕ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਕਾਕਾ ਜੀ! ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਵੱਲ ਦੇਖ। ਕਦੋਂ ਦਾ ਮੈਂ ਹਨੇਰ ਢੋਈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੀਵਾ ਜਗ੍ਹਾ।" ਪੁੱਤ ਕਹਿੰਦਾ, "ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਮਸੀਂ ਸਰਦਾ।" ਉਹ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਤੇ ਹਰੀ ਸਿਉਂ ਫਿਰ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰੀ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ, "ਮੈਂ ਆਪੇ ਕਰਵਾ ਲਊਂ।" ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਸੱਚੀ ਵਿਆਹ ਆਪੇ ਕਰਵਾ ਲਿਆ, ਫਿਜ਼ੀ ਦੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਤੇ ਵੱਖ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੋਹਫਿਆਂ' ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਦੀਪ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਵੇਚੀਏ ਤੇ ਪਿੰਡ ਤੁਰ ਜਾਈਏ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ, ਬੱਚੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ, ਜਿਵੇਂ ਬੱਚੇ ਉਸ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਹੋਣ। ਉਹ ਨਾ ਮੰਨੀ। ਬੱਸ ਹੁਣ ਧੀ ਦੇ ਹੱਥ ਪੀਲੇ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਧੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ, "ਤੁਸੀਂ ਜਿਥੇ ਕਰੋਗੇ, ਮੈਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।" ਫਿਰ

ਮੂੰਹ ਆਈ ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ

ਫੋਨ: 916-273-2856

www.boparasudhar.com

ਟਿਕਟਾਂ ਲਈਆਂ ਇੰਡੀਆ ਦੀਆਂ। ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਉਤਾਹ ਕਰ ਗਏ। ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲੀ ਭੈਣ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਚਲੀ ਗਈ। ਮੁੰਡਾ ਲੱਭਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਡਰੀਏ ਕਿ ਜੇ ਚੰਗੇ ਤਕੜੇ ਘਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ! ਜੇ ਗਰੀਬ ਘਰ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਲੱਭਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲੈ ਕੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਨਾ ਛੱਡ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਤਾਈ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿਚ ਦੱਸ ਪਾਈ। ਉਥੇ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ। ਵਧੀਆ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਧੀ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲੱਗ ਗਈ। ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਜਵਾਈ ਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਖੈਰ, ਉਹ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਧੀ ਤੇ ਜਵਾਈ ਵਧੀਆ ਜੋੜਾ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਏ। ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਛੱਡ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਮੈਂ ਧੀ ਤੇ ਜਵਾਈ ਨੂੰ ਘਰ ਗਿਫ਼ਟ ਵਿਚ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗਲੋਂ ਪੰਜਾਲੀ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਮਾਂ ਅਤੇ ਤਾਈ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਰਹਿਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਆਪਣੀ ਅਕਲ ਮੁਤਾਬਕ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੋਚਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਐਚ ਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਲੋਂ ਡਰਾਈਵਰ ਸੇਫਟੀ ਬਾਰੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ: ਸਥਾਨਕ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ 'ਐਚ ਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ' ਵਲੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਸੇਫਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਰਿਵਾਰਡਜ਼ ਸੈਮੀਨਾਰ ਲੰਘੀ 25 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਮੋਟਰ ਟਰੱਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਈ ਐਮ ਟੀ ਏ) ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਟੈਸਟਿੰਗ ਇੰਕ ਤੋਂ ਮਹਿਮਾਨ

ਸਪੀਕਰ ਮਾਈਕ ਅਤੇ ਬੈਰੀ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਫਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਉਪਰੰਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕਾਂ- ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨਇੰਦਰ (ਗਿੰਨੀ) ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਕਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ।

Ginny & Harpal Cheema

Fuel mileage bonus - Naib Gill

Certificate of appreciation (Safety & Logbook Audit) - Gurnek Singh

Guest Speaker Berry

Driver of the year 2015 - Sikandar Ahmed

Retention bonus - Gurmit Singh

Certificate of appreciation (Dispatch) - Takhat Singh Terry

Guest Speaker Mike

Driver of the month (January) - Jonah Smith

Certificate of appreciation (Dispatch) - Harpreet (Happy) Sonu

Retention bonus - Harpreet Singh

Kings Ley

Retention bonus - Harman Gill

Retention bonus - Lorenzo Troope

Retention bonus - Stephen Cousino

Fuel mileage bonus - Evelyn

Mr. Cheema & Ali Arale

Driver of the month (March) - Tiffany

Retention bonus - Patrick Beck

Driver of the year 2015 - Arnando and Tina Vera

ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਪੇਨ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਛਣ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਕੈਂਪੇਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਇਥੇ ਹਾਲੀਡੇ ਇਨ ਹੋਟਲ, ਮਾਊਂਟ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟ ਵਿਚ ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਭਰਵਾਂ

ਕੈਂਪੇਨ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਸੀ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਕੈਂਪੇਨ ਦੇ ਸਹਿ-ਬਾਨੀ ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿੱਖ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕੀਤੇ। ਤਦ ਡਾ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਨਾ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੀ ਅਕਸ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਜ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਤਕ ਸਿੱਖ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ

ਦਾ ਅਰੰਭ ਭਾਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਸਲੂਜਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵ੍ਰੀਟਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਹਾਜਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਆਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ,

ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪਾਸ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਝੱਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਸਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵ੍ਰੀਟਨ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੈਂਪੇਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਕਰੀਬ 200 ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵ੍ਰੀਟਨ ਵੀ ਗਏ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਵਿਛੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਤਫਸੀਲ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਖਾਸ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਤੇ ਲੋਕਲ ਟੀ ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਪਗੜੀ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੀਡੀਆ ਕੈਂਪੇਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ

ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਜ ਅਸੀਂ ਇੰਜ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ?

ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਚਰੇਜਾ ਨੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਵਖ ਵਖ ਕਦਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲੋਕ ਰਾਏ ਜਾਨਣ ਅਤੇ ਅੰਕੜੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਹਾਰਟ ਰਿਸਰਚ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਵਰਲਡ ਬੈਂਕ ਤੇ ਹਾਵਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਿਹੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ

ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਗੁਰਵੀਨ ਸਿੰਘ ਆਹੂਜਾ ਨੇ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਜਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਭਾਈਚਾਰਕ ਗਰੁਪ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ, ਮਰਦ-ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਧਰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 18 ਤੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਸੋਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਅਤੇ ਇਵੈਂਜਲੀਕਲ ਜਿਹੇ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲਿਸਟ ਵਰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਰ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਲੋਕ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸਰਵਣ

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਕੈਂਪੇਨ ਦਾ ਗਠਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 15 ਚਾਰਟਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੰਸਥਾ ਲਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦਿਤੀ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਬਾਲ ਸੁਧਾਰ ਘਰ 'ਚੋਂ 4 ਮੁਲਜ਼ਮ ਫਰਾਰ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਾਲ ਸੁਧਾਰ ਘਰ ਸ਼ਿਮਲਾਪੁਰੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗਰਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜਤ ਪੈ ਗਈ।

ਇਹ ਚਾਰੇ ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ਿਮਲਾਪੁਰੀ ਸਥਿਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਨ। ਇਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੁਟੀਨ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਆਏ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡਾਬਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਨਗਰ ਵਾਸੀ ਸੁਧੀਰ ਕੁਮਾਰ, ਮਲੋਰਕੋਟਲਾ ਦੇ ਅਲਤਾਫ਼, ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਨਗਰ ਸਥਿਤ ਸੰਧੂ ਕਲੋਨੀ ਵਾਸੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਹਨੀ ਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਚਾਰਾਂ ਜਣਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ 'ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਪਾਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜਬ ਸਬੂਤ ਹੋਣਗੇ, ਉਸ ਦਾ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਭਾਵੇਂ

ਡਾ. ਐਸਾਫ਼ ਸੱਈਅਦ

ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਡਾ. ਐਸਾਫ਼ ਸੱਈਅਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨਾ ਵੀਜ਼ੇ ਅਤੇ ਓ ਸੀ ਆਈ ਕਾਰਡ ਸਮੇਤ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਤੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਡਾ. ਐਸਾਫ਼ ਸੱਈਅਦ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਕ ਵੀਜ਼ਾ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲੇਟ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਐਸਾਫ਼ ਸੱਈਅਦ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਨਿਊ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੈਂਪ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਲਾਏ ਜਾਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਵੀਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ

ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 11 ਵਜੇ ਤਕ ਆਮ ਜਨਤਾ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਫਸਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ।

ਡਾ. ਐਸਾਫ਼ ਸੱਈਅਦ ਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਇਕ ਸਵਾਲ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ

ਮੌਕੇ ਕੌਂਸਲੇਟ ਨੂੰ ਰੋਸ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਇਹ ਰੋਸ ਪੱਤਰ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ? ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ

ਸਿਫਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੋਟੋਕਾਲ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਹਰਵਿਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਗੋ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

24 ਘੰਟੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਸੁਣੋ

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App
www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

3rd Anniversary Celebrations

‘ਰੇਡੀਓ ਚੈਨ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਤੀਜੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਤੇ
ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿੱਚ

ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

FOLK JUNCTION 2015

ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ
ਰਾਣਾ ਸਿੱਧੂ
317.755.7501

ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ 30 ਮਈ 2015

ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਤੱਕ

THE MADAME WALKER

617 Indiana Avenue, Indianapolis, IN 46302

Listen to Live : 832-225-5354 www.channpardesi.com

Tickets : VVIP \$100, VIP \$50 and \$35

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ
815-557-4991

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
219-670-4579

ਨੇਪਾਲ: ਭੂਚਾਲ ਕਾਰਨ 80 ਲੱਖ ਲੋਕ ਹੋਏ ਘਰੇਂ ਬੇਘਰ

ਕਾਠਮੰਡੂ: ਨੇਪਾਲ 'ਚ ਆਇਆ ਭਿਆਨਕ ਭੂਚਾਲ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦਰਦਨਾਕ ਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦੇ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਚੀਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।

ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਭੂਚਾਲ ਨਾਲ 80 ਲੱਖ ਲੋਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਘਰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਭੂਚਾਲ ਨਾਲ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਸਾਲ 1934 ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਭੂਚਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਦੁੱਗਣਾ ਹੈ। ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਗੋਰਖਾ ਤੇ ਸਿੰਧੂਪਾਲਚੌਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਕਾਨ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਓ.ਸੀ.ਐਚ.ਏ. (ਆਫ਼ਿਸ ਫਾਰ ਦਿ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨੀਟੇਰੀਅਨ ਅਡਵੇਰਜ) ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੂਚਾਲ ਨਾਲ 1,60,786 ਘਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ 1,43,642 ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਬੋਤਾ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ 25 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਆਏ 7.9 ਤੀਬਰਤਾ ਵਾਲੇ ਭੂਚਾਲ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ

90 ਫੀਸਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਤਬਾਹ

ਕਾਠਮੰਡੂ: ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਆਏ ਭੂਚਾਲ ਕਾਰਨ ਕਾਠਮੰਡੂ, ਲਲਿਤਪੁਰ ਤੇ ਭਗਤਪੁਰ ਦੀਆਂ 90 ਫੀਸਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਰਾਸਤਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ। ਕਾਠਮੰਡੂ ਦਾ ਬਸੰਤਪੁਰ ਦਰਬਾਰ ਤੇ ਨੌਂ ਮੰਜ਼ਿਲਾ ਧਰਾਹਰਾ ਟਾਵਰ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਪਸ਼ੂਪਤੀਨਾਥ ਮੰਦਿਰ ਦਾ ਪਰਿਸਰ ਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਕਾਠਮੰਡੂ, ਲਲਿਤਪੁਰ ਤੇ ਭਗਤਪੁਰ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਾਰਕ, ਮੰਦਿਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ।

ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਕਾਠਮੰਡੂ ਤੋਂ 80 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਸੀ। ਇਸ ਭੂਚਾਲ ਕਰਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 7500 ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ

ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 14 ਹਜ਼ਾਰ 123 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੰਧੂਪਾਲਚੌਕ ਵਿਚ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2000 ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਗੋਰਖਾ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ

ਅਜੇ ਵੀ ਦੱਬੀਆਂ ਪਈਆਂ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲਾਸ਼ਾਂ

ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਸੈਂਕੜੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਜੇ ਕਈ ਦਿਨ ਹੋਰ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਟਕਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਧੂਪਾਲਚੌਕ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 1600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਠਮੰਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਬਾਹਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 1100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ, ਨੇਵਾਕੋਟ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲਗਪਗ 800, ਗੋਰਖਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 630 ਤੇ ਧਾਦਿੰਗ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 490 ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬੇਪਛਾਣ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਿਕ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਰੋੜਪਤੀ ਬਣ ਗਏ ਰੋੜਪਤੀ

ਭੂਚਾਲ ਨੇ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪੁੱਠਾ ਗੇੜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੁਝ ਪਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਚਕਾਚੌਂਧ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਕਰੋੜਪਤੀ ਤੋਂ ਰੋੜਪਤੀ ਬਣ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ। ਭੂਚਾਲ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੋਟਲਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ, ਬਹੁਮੰਜ਼ਿਲਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਥੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਰੈਣ ਬਸੇਰਿਆਂ ਤੇ ਕਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਲਈ 41.5 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1934 ਵਿਚ ਵੀ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਭੂਚਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਭੂਚਾਲ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਣੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਨੇਪਾਲ ਵਿਚ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭੂਚਾਲ ਤੋਂ ਨੌਂ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਔਰਤ ਤੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਲਬੇ ਹੇਠਾਂ ਜਿਊਂਦੇ ਕੱਢਿਆ। ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਨੁਵਾਕੋਟ ਦੇ ਕਿਸਤਾਂਗ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 168

ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ 105 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਮਲਬੇ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਬਿਲਕੁਲ ਤੰਦਰੁਸਤ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਫ਼ਤ ਤੋਂ 22 ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਕ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ। ਭੂਚਾਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 7300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਉਥੇ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਹੋਈਆਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਅਜੇ ਕਈ ਦਿਨ ਹੋਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ 117 ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ 'ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼'

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਬਦਲ ਬਣਕੇ 'ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼' ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏਗੀ। ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। 2017 ਵਿਚ ਆਉਣ

ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਰ ਕਦਮ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧੁੱਹ ਕਮਾ ਕੇ

ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ 117 ਸੀਟਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਣ ਲੜੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਿਗਮ, ਪੰਚਾਇਤ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਇਕ ਹੀ ਨਾਅਰਾ 'ਮਾਫੀਆ ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮੁਕਤ ਪੰਜਾਬ' ਹੋਵੇਗਾ। ਟੀਮ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲਾਂ ਨੂੰ ਅਜਮਾ ਕੇ ਦੇਖ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਬਦਲਾਅ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਗਰ ਨਿਗਮ, ਪੰਚਾਇਤ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਵਿਧਾਇਕ ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਕੇ ਮਾਫੀਆ ਰਾਜ ਖਿਲਾਫ ਜੰਗ ਵਿੱਢਣ ਵਾਲੇ ਆਜ਼ਾਦ ਵਿਧਾਇਕ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੋਂ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਖੁਦ ਕਬੂਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜਿਸ ਚੱਲਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਅਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਫੀਆ ਰਾਜ, ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲ

ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਾਲੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਵੀਰ ਤੇ ਮੋਗਾ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਟੀਮ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਬਰ ਜਨਾਹ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਤਿੰਨ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਫੇੜਫਾੜ ਤੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਫੇੜਫਾੜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੁਣ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਫੇੜਫਾੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਾਫ਼ ਬਚ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੰਘੇ ਚਾਰ ਵਰ੍ਹਿਆਂ (ਜਨਵਰੀ 2011 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੱਕ) ਦੌਰਾਨ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਫੇੜਫਾੜ ਦੇ 4548 ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਔਸਤਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 94 ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਫੇੜਫਾੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਤੱਥ ਹਨ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ

ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਤੇ ਫੇੜਫਾੜ ਦੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ 1051, 2011 ਵਿਚ 792 ਤੇ 2014 ਵਿਚ 705 ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੂਲ ਬੱਸ ਵਿਚ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਫੇੜਫਾੜ ਕੀਤੀ। ਜਨਵਰੀ 2013 ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੱਸ ਵਿਚ

ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਵੀ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਕਤ ਸੋਧਾਂ ਸਦਕਾ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਐਕਟ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ

ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ 33 ਫੀਸਦੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ 93763 ਪੇਂਡੂ ਪੰਚਾਇਤੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵਿਚ 32597 ਔਰਤਾਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 4436 ਔਰਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਪੰਚ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਇਕ 'ਕਨਪੁਤਲੀ' ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ, ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹ ਸਾਲ-ਛਿਮਾਹੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਕੰਮਕਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਰਦ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਨ, ਕੁੱਲ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਵੀ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਕੀਕੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਅਜੇ ਵੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਕੌਮੀ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਦੀਆਂ ਸਰਪੰਚ ਔਰਤਾਂ ਹਨ। ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 'ਸਰਪੰਚ ਪਤੀ' ਬੈਠ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ 'ਸਰਪੰਚ ਪਤੀਆਂ' ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦਿਆ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ।

29 ਸਾਲਾ ਮੁਟਿਆਰ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਸਾਲ ਹੁਣ ਔਰਬਿਟ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਹਰਦੇਵ ਅਰਸੀ ਨੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਰਮਾਨਕ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕਾਂਡ ਨੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਦਾਗ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲ 2014 ਦੌਰਾਨ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਫੇੜਫਾੜ ਦੇ 145 ਕੇਸ ਤੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ 385 ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਫੇੜਫਾੜ ਦੇ 1045 ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ 1132 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 30 ਫੀਸਦੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਨਵੇਂ ਗੈਂਗ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੋਈ ਗੈਂਗਵਾਰ

The Anu Attorney Immigration Law Firm Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability
*Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states.
More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

Weekends &
Evening
Appointments
Available

FAMILY LAW

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

US Business Brokers Inc. American Financing Group LLC

101 W 22nd St, Suite 111, Lombard, IL 60148
23280 Pacific Highway South, Suite 307, Kent, WA 98032

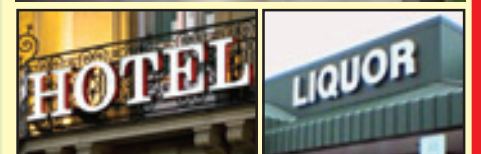
Financing - Loans

- We do all kinds of SBA & Conventional loans.
- We are specialized in Gas Stations, Liquor Stores, Hotels, Convenience Stores, Motels, Apartment Buildings, Strip Plazas, Commercial Buildings, Food Franchise.
- We can get your Loan approved within few days.

Contact us for any
Financing Need Nationwide.

- FAST APPROVAL
- QUICK CLOSINGS
- SBA 504 & 7A
- CONVENTIONAL LOANS
- HOTELS, MOTELS
- GAS STATIONS, TRUCK STOPS
- SUBWAY, DUNKIN DONUTS
- LIQUOR STORES, C-STORES

ਬਿਜਨਸ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖਰੀਦਣ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

Contact us Buy or Sell business

AJ Sandhu (MBA)

Managing Broker/Realtor/Consultant
Licensed in IL, IN, WA

916-995-0783 (Cell)

206-941-0792 (DIR)

630-206-2467 (Fax)

www.ubbchicago.com

aj@ubbchicago.com

FuelMaster Truck Stop

I-70 Exit 137

1534 N State Road 1, Cambridge City, IN 47327

(Ph: 765-478-5555)

1. Brand new showers and bathroom
2. Truck repair shop
3. 20 Cents cheaper reefer fuel
4. Free Scale with 100 gallons fuel purchase
5. Fully Paved truck parking,
6. Free Wi-Fi & Driver lounge
7. Pizza & Arby's Restaurant

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ

Indian Restaurant Coming Soon.

Guaranteed 100% pure diesel no bio diesel.
100% ਪਿਓਰ ਡੀਜ਼ਲ, ਕੋਈ ਬਾਇਓ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ

ਹਰ ਗੈਲਨ 'ਤੇ 10 ਸੈਂਟ ਬਚਾਓ, ਖਰਚ ਘਟਾਓ, ਪੈਸੇ ਬਚਾਓ

Ph: 317-291-2300, ext. 22

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ

ਬਠਿੰਡਾ: ਗਦਰੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਤਕੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਬਰਾਂਡ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਾਲ 2015 ਨੂੰ ਗਦਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 27 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਸਟਿਲਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬਰਾਂਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵੀ ਇਸ ਬਰਾਂਡ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਆਖੀ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜਿਥੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਭੰਗ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰੀ ਠੋਸ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਬਰਾਂਡ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਬਰਾਂਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਰਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਰਬਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸਫਾ ਜੋਤਨ ਵਾਲੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਬਰਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਤੋਹੀਨ ਹੈ। ਪਲਸ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਗਦਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬਰਾਂਡ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਸਾਲ 1915 ਵਿਚ ਕਰੀਬ 120 ਗਦਰੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫਾਂਸੀ ਉਤੇ ਲਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਬਲਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਸਾਲ 'ਗਦਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ' ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗਰਾਮੀ ਯੋਧਿਆਂ

ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਦੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਉਲਟਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਇਕ ਬਰਾਂਡ ਲਈ 'ਗਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ

ਵਿਚ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਹੀ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸੇ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਲੋਕਪ੍ਰਿਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 'ਘਦਰ ਸਪੈਸ਼ਲ' ਬਰਾਂਡ ਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬਣ ਰਸਭਰੀ, ਹੀਰ ਸੌਫੀ, ਰਾਝਾ ਸੌਫੀ, ਪੰਜਾਬ ਗੁਲਾਬ, ਮਾਲਵਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੇ ਦੁਆਬਾ ਰਸਭਰੀ ਆਦਿ ਕਈ ਹੋਰ ਨਾਂ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਉਤੇ ਨਵੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤਾਂ ਨਾਂਹ-ਨੁੱਕਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਬਰਾਂਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਪਹੁੰਚ ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਦੇਖੀ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਉਥੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਅਸਰ-ਰਸੂਖ ਸਾਹਮਣੇ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਦਾ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਾ ਲੱਭਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬੋਲੀ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦੀ ਮੰਦੀ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹੀ ਦਿੱਕਤ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨਾ ਵਿਕਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਅੱਧ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਲਟਕੇ ਪਏ ਹਨ। ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਚ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਮੰਦੀ ਕਾਰਨ ਉਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਉਤੇ ਗਾਹਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ

ਟਰੱਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 20% ਘਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਟਰੱਸਟਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬੋਲੀ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਲਸੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਾ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰਕੇ ਵੇਚੇਗਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕ੍ਰਿਪਰੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਡੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਹੀ 2000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੱਸ ਇਹੀ ਆਸ ਸੀ ਪਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਾ ਲੱਭਣ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੰਘੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ 45889 ਕਰੋੜ 31 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਈ ਪਰ ਖਰਚਾ 47221 ਕਰੋੜ 82 ਲੱਖ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ 17766 ਕਰੋੜ 53 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ 6581 ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਫਸਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਵਿੱਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ, ਤੀਜਾ ਤੇ ਚੌਥਾ ਦਰਜਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਠੇਕੇ ਤੇ ਐਡਹਾਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3,16,629 ਤੇ ਨੀਮ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੋਰਡਾਂ, ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ, ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ, ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟਾਂ, ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀਆਂ ਆਦਿ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 4,19,909 ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਣਦਾਰੀ 1,02,234.47 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ਼ 7820.20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੌਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ 31.27 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੰਡ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਭਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ.) ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਕੱਢ ਚੁਕੀ ਹੈ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਹੁਤਿਆ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਨੇ ਫਗਵਾੜਾ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਟਿਆਲਾ ਸਥਿਤ ਦਫਤਰ ਦੀ 3.90 ਏਕੜ ਥਾਂ ਸਮੇਤ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਕਰੋੜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣੀਆਂ ਹਨ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ

ਦਿੱਕਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਪੱਟੀ ਦੇ ਮੋਗਾ, ਮੁਕਤਸਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਬਠਿੰਡਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ 'ਚ ਹਨ। ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਠਿੰਡਾ ਮਾਲੀ ਤੰਗੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਣੇ ਓਵਰ ਬ੍ਰਿਜ, ਅੰਡਰ ਬ੍ਰਿਜ ਤੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਚੱਲਣਾ, ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈ ਪਰ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਬਾਰੇ ਟੈਂਡਰ ਅਗਸਤ 2013 ਤੋਂ ਹਵਾ 'ਚ ਹੈ। ਲਾਈਨੋਪਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ 40 ਕਰੋੜ ਦਾ ਸੀਵਰੇਜ ਤਾਂ ਪੈ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਦਾ ਪੱਕਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਜ਼ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

Khehra Productions

ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਇਲੀਨਾਏ, ਓਹਾਇਓ, ਆਇਓਆ, ਕੈਨਸਸ ਅਤੇ ਕਨਟੱਕੀ ਵਿਚ

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

Professional HD Video & Digital Photo Production
Multiple Camera Shooting/Digital Still Photography
(With Flush Mount Album)

Call For Enquiry

Sonu Khehra
734-394-9998

Bob Khehra
734-925-0177

E-mail: sonu@khehraproductions.com
www.khehraproductions.com

WEBSITE - DHOLRADIO.CO

DHOL RADIO

ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ

ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਤੋਂ

REQUEST SONG
MUSIC 24/7

LISTEN ON PHONE

Application For Android and iPhone - Dhol Radio

LIVE CALLS → USA 951-824-6365

skype - DHOLRADIO.ORG

LISTEN BY CALL → USA 702-489-0211

Sukhpal Gill
10 pm to 12 am (IST)

Puran singh waraich
2:30 pm to 4 pm (IST)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ

✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ

✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

\$25 2,800 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਪੈਸੇ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

800.914.1013 • 408.659.9400

ਹਰਿ ਕੀਆ ਕਥਾ ਕਹਾਣੀਆ ਗੁਰਿ ਮੀਤਿ ਸੁਣਾਈਆ॥
ਬਲਿਹਾਰੀ ਗੁਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰ ਕਉ ਬਲਿ ਜਾਈਆ ॥੧॥

ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਫਤਿਆਂ ਲਈ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਵਾਂ ਨਾਨਕਸਰ ਠਾਠ ਵਿਖੇ 11 ਮਈ ਤੋਂ 24 ਮਈ ਤੱਕ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਗੇ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਜਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣੋ ਤੇ ਜੀਵਨ ਸਫਲੇ ਕਰੋ ਜੀ:

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਲੇ

11 ਮਈ 2015 (ਸੋਮਵਾਰ) ਤੋਂ 17 ਮਈ 2015 (ਐਤਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸਥਾਨ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਮਿਸ਼ੀਗਨ
33340 Dequinder Rd., Sterling Heights, MI 48310
Ph: 248-547-0927

18 ਮਈ 2015 (ਸੋਮਵਾਰ) ਤੋਂ 24 ਮਈ 2015 (ਐਤਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ 7:30 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸਥਾਨ: ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਵਾਂ ਨਾਨਕਸਰ ਠਾਠ
48055 Michigan Ave., Canton, MI 48188
Ph: 734-322-0211

ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਦੀ ਘੋਖ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਦੀ ਘੋਖ ਪਤਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਪਤਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਤਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ, ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਡਾ. ਗੁਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਉਤੇ ਆਧਾਰਤ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋਤਾਸਿੰਘ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਛੇਤੀ

ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਘੋਖ ਪਤਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਧਰ ਐਨੀਮੇਟਡ ਫਿਲਮ 'ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ' ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈਰੀ ਬਵੇਜਾ ਨੇ 'ਨਾਨਕ ਸ਼ਾਹ ਫਕੀਰ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਫਿਲਮਕਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਫਿਲਮਕਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕਰਿਪਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਬੇਮੇਲਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਾ ਪਵੇ। 'ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ' ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਪੱਖ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

Madan Khatri

**Want to Buy/Sell
Homes, THs, Condos,
Apartments, Motels!**

Call Madan Khatri

847-530-1550

www.PropertyZoo.com

Top Producer at the office in 2011-2013-2014

*****A Broker who can work with you
from Beginning to End, Call Now!!!!*****

BHHS American Heritage

25 Turner Ave, Elk Grove Village, IL

**PRE-MED COURSES AT
MANIPAL UNIVERSITY,
INDIA**

**MD PROGRAM AT
AMERICAN UNIVERSITY
OF ANTIGUA**

American University of Antigua (AUA) College of Medicine, a division of Manipal Global Education Services, is proud to announce an articulation agreement with Manipal University!

Manipal University is offering a 3-year BSc in Biosciences at Manipal University in Manipal, India. Through this agreement with AUA College of Medicine, students who satisfactorily complete the first two years of the Manipal BSc degree will be automatically accepted into AUA's MD program.

Send in your application for the August 2015 class today!

For more information, please visit:

www.ManipalBScToMD.org

ਖਾਮੋਸ਼ ਹੋਈ ਰਬਾਬ

ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਦਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ

ਇਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ।

ਪਹਿਲੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਸੰਗੀ-ਸਾਥੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਚਾਂਦ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਗਏ। ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਾਬਿਆ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ, ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਲਾਈ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਹ ਇੱਛਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਗਏ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 2008 ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਤੋਂ ਰਖਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਰਖਵਾਏ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਸਕੇ, ਭਾਵ ਸਭ ਲਈ ਇਹ ਕਿਵਾਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ।

ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਚਾਂਦ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ 29 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਦਰਬਾਰ

ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਤ ਨਰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਨੇ ਇਸ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕੋਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸੀ। ਨਾਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ

ਉਸ ਦੀ ਸੁਣੀ ਨਹੀਂ।

ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਚਾਂਦ ਦਾ ਜਨਮ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਿਚ 1927 ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਯਾਦ ਰਹੇ, ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਰਬਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਭਾਈ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਰਾਗਦਾਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾੰਡ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰਬਾਬੀ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਨੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਜੋੜੀ (ਤਬਲਾ) ਉਤੇ ਸੰਗਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਸਨ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਨਾਲ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਦੀ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਆਤਮਸਾਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈ ਚਾਂਦ ਦੇ ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਖੱਲਸ ਵਜੋਂ ਅਪਨਾਇਆ।

-ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ

ਭਾਰਤ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਚਾਂਦ।

ਭਾਈ ਲਾਲ ਦਾ ਹਿਰਖ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਸਾਥੀ ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚੋਂ ਆਸ਼ਿਕ ਅਲੀ ਜੋ ਭਾਈ ਲਾਲ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਸਕੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਉਥੇ ਸਿਰਫ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਰਾਗੀ ਹੀ ਕੀਰਤਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਲਾਲ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 2012 ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਭਾਈ ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਚਾਂਦ ਵਾਂਗ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਏ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 16 ਮਈ 2015 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-168

ਪਾਟਿਆ ਝੱਗਾ ਪਾ ਬਾਪੂ ਦਾ, ਬੁੱਤ ਬਣਾ 'ਤਾ ਬੰਦੇ ਦਾ।
ਪੰਛੀ ਨਾ ਕਿਤੇ ਖਾ ਜਾਣ ਫਸਲਾਂ, ਫਾਹਾ ਵੱਢ 'ਤਾ ਪੰਗੇ ਦਾ।
ਏਸ ਸੈਤਾਨੀ ਨਾਲ ਵੇਖ ਲਓ, ਬੁੱਤਾ ਪੂਰਾ ਸਰਨਾ।
ਤਾਹੀਂ ਓਂ ਗੱਡ 'ਤਾ ਫਿਰਨੀ ਦੇ ਵਿਚ, ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਡਰਨਾ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-166

ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਉਤੇ ਸਾਗ ਸਰੋਂ ਦਾ,
ਚੁਰ ਤੋ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ।
ਇਹ ਤਾਂ ਤਾਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ,
ਹਰ ਨਿਆਮਤ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟੀ।
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਚਰਚੇ ਇਸਦੇ,
ਸੰਗਤ ਪੰਜਾਬੀ ਇਹ ਕਹਾਵੇ।
ਇਕ ਵਾਰ ਜੋ ਚੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ,

ਫਿਰ ਉਂਗਲੀਆਂ ਚੱਟੀ ਜਾਵੇ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਅੱਧੀ ਦੁਨੀਆਂ ਗਾਹ ਲਈ ਅਸੀਂ
ਨਹੀਂ ਭੁੱਲੇ ਰੋਟੀ ਮੱਕੀ ਦੀ,
ਅਤੇ ਸਾਗ ਸਰੋਂ ਦਾ।
ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਖਾਹ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਖਾਣਾ
ਮਾਂ ਕਿੱਦਾਂ ਘੋਟ ਘੋਟ ਸਾਗ
ਵਿਚ ਔਲੁਣ ਮੱਕੀ ਦਾ ਪਾਵੇ।
ਬੱਪ ਬੱਪ ਕੇ ਬਣੀ ਇਹ ਰੋਟੀ
ਨਹੀਂ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਵੇਲਣੇ ਦੀ।
ਬਣ ਗਏ ਬਰਗਰ, ਕਬਾਬ ਲੱਖਾਂ
ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ਸਾਡਾ ਦੇਸੀ ਖਾਣਾ।
ਹੁਣ ਹੈ ਇਹ ਖਾਣਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ।
ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਕਿੰਨੇ ਗੌਣ ਲਿਖ ਦੱਤੇ
ਇਸੇ ਸਰੋਂ ਦੀ ਖਿੜ੍ਹ ਰਹੀਂ ਗੰਦਲ ਬਾਰੇ।
-ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਲ ਦੋਸਾਂਝ

ਟੱਬਰ ਵੱਡੇ ਲਈ, ਤਵੀ ਵੱਡੀ 'ਤੇ
ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਚਾਰ।
ਨਾਲ ਧਰਿਆ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਸਾਗ ਸਰੋਂ ਦਾ
ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਦੀ ਕੋਲੀ ਵੀ ਪਈ ਤਿਆਰ।
-ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ।

ਸਵਰਗ ਦੀ ਮਿੱਟੀ

ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪੰਜਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਮੈਡਮ ਨੇ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਕੱਲ੍ਹ ਸਵਰਗ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਵਾਗੀ। ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਮੈਡਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੌਣ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਮਿੱਟੀ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਬੋਲਿਆ, ਮੈਂ ਲੈ ਕੇ

ਮਿੱਟੀ ਕਹਾਣੀ

ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਡਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਪਾਗਲ ਸਮਝਦਾ, ਤੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ? ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਰੋਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, 'ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਬੱਲਿਓ...'। ਮੈਡਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝੱਟ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ 'ਚ ਲੈ ਲਿਆ।
-ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ
ਫੋਨ: 91-94630-57786

(ਸਫਾ 11 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੁਤਬਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਵਾਜਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਖੇਡ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉੱਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਲਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਛੱਡੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਘਰਵਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਸਮਝ ਕੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ। ਜਾਹਰ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਾਲਾ ਮਹਿਕਮਾ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਚੌੜੋ-ਪਹਿਰ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬੱਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਉੱਤੇ ਚੋਖਾ ਰੋਅਬ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੇਖੋ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਰੋਅਬਦਾਰ ਬੰਦਾ ਜਲਦੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਅਬ ਉਸ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਔਂਕਾਤ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸ ਦੀ ਹੈ! ਤੁਸੀਂ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕੌੜਾ ਘੁੱਟ ਭਰ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਈ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਲ ਉੱਤੇ ਪੱਥਰ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਹੈ ਕਿ ਰੋਅਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੇ ਕਿੰਨਾ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਹਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ ਰੂਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏ-ਬਕਾਏ ਦੇ ਝਗੜੇ ਉੱਤੇ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਤੋਂ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਇਕੋ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਂਜ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋਖਮ ਨਾ ਲਵੋ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਹੈ, “ਬਾਦਲ ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਤੂੰ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਐਂ?” ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਗਰਮ ਖੂਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ। ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ‘ਨੰਨੂ ਛਾਂ’ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਲਾਗੇ ਕੁੜੀਆਂ ਛੇੜਨ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਚੱਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਚਾਕਰ ਰਾਹੀਂ ਪਤਾ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਗੀਤ ਚਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਮਤਲਬ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁੱਝੀ ਨਾ ਲਾਉਣ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲਾਵਰ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਅਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲਾਹ-ਪਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਬਾਪ ਦਾ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਲੱਤ ਤੱਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਤ

ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਆਲ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਬਾਣਿਆਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੁਲਿਸ ਮਹਿਕਮਾ ਲਗਾਤਾਰ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬਾਣੇ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਸੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ

ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ‘ਵਰਤ ਕੇ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ’ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਸੁੱਖਾ ਕਾਹਲਵਾਂ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹੋ ਮੁੰਡੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਲਈ ਰੇਤੋਂ, ਬਜਰੀ, ਜ਼ਮੀਨ, ਸ਼ਰਾਬ, ਢਾਬਿਆਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਣ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਦਮਤਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਸ਼ ਖਰੀਦ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਦਰਬਾਰੇ-ਕਾਰੋਬਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਰੁਤਬਾ ਤਾਂ ਉਚਾ ਹੈ। ਬੋਰ! ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ ਰਸੂਖਵਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚੋਖਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ‘ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ’ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕਤਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੀ

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੀ ਬਰੀਕ ਰਮਜ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ ਦੀ ਉਘੜਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੱਚੇ, ਵੱਟੇ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਧੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਭਾਣਜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਾਊ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮਨਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਸੂਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਉ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸ ਬੇਗ਼ੈਰਤੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮੋਹਰੀ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਰਨ ਜੋਗੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਗ਼ਰੀਬੀ ਕੱਟਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਆਕਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਬੁੜਾਂ ਮਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ‘ਵਰਤ ਕੇ ਸੁੱਟਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੈਲੀ’ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਕਤਲ ਕਰਨਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ (ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ) ਕੋਈ ਕਾਰਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ।

ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਰੂਪ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਛੇੜ-ਛਾੜ, ਬਦਸਲੂਕੀ, ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਦੇ ਮਸਲਾ ਬਣਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਰੂਪ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਬਦ ਤੋਂ ਬਦਤਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹਰ ਵਧੀਕੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਲਾਸ਼ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਖ਼ਤ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਧੱਕਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅੰਦਰ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰੀ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਔਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾਮੁਖੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਕਤਲ ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸੁਆਲ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ।

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਤੁਹਾਡੀ ਇਸੇ ਸੋਚ ਦੀ ਬਾਰੀਕ ਰਮਜ਼ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਖ਼ਾਨਾਜੰਗੀ ਦੀ ਉਘੜਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੱਚੇ, ਵੱਟੇ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਹੋਣ ਲਈ ਧੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਭਾਣਜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਵਿਕਾਊ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੰਨਵਾਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝੋਲੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਸੂਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਉ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਉਸ ਬੇਗ਼ੈਰਤੇ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਮੋਹਰੀ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੱਜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਰਨ ਜੋਗੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਕੱਟਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਲਿਆਕਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਬੁੜਾਂ ਮਾਰੀ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ

ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖੱਟ ਲਈ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਫਰਜ਼ਦ ਨੇ ਬੱਸਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਲੀਕਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਕਤਲ ਸਲੀਕੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੂੰਹਜ਼ੋਰ ਸਮਾਜਕ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਕਤਲ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਕਤਲ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਕਤਲ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪੈਂਤੜੇ ਤੋਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਆਦਮਖੋਰ ਖ਼ਾਸਾ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਕਤਲ ਉੱਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਬਲ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਾਂਟਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਫੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ‘ਹਲਾ ਲਾ ਲਾ’ ਸਿਆਸਤ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹਨ। ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਧਿਰਾਂ ਉੱਤੇ ਖੜੋਤ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਭਾਰੂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਤੁਹਾਡੀ ਸਮਾਜਕ, ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਜੋੜ ਇਸ ਵੇਲੇ ਗ਼ਾਲਿਬ ਧਿਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚੋਂ ਜਾਬਰ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਆਸੀ ਬੁਲਾਰੇ ਇਸ ਕਤਲ ਨੂੰ ‘ਰੱਬ ਦਾ ਭਾਣਾ’ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮੱਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ‘ਰੱਬ’ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਜੋ ਤਰੱਕੀਆਂ, ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਰੁਤਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਮਾਮ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ‘ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ’ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਜੋਗਿਆਂ ਤੋਂ ਮਰਨ ਜੋਗੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਖ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਤੁਹਾਡਾ ਫਰਜ਼ਦ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸੁਫ਼ਨੇ ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ‘ਰਾਜ ਕਰਾਂਗੇ ਪੱਚੀ ਸਾਲ’ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਐਂਬੁਲੈਂਸਾਂ ‘ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ’ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਬਾਦਲ ‘ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ’ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦਿਖਾਈਆਂ-ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਤੇ ਚੈਨਲ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸੰਪਾਦਕੀਆਂ ਵਿਚ ‘ਤੁਹਾਡੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਰਾਜ਼ੀ ਰਹਿੰਦਿਆਂ’ ਤੁਹਾਡੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ‘ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ’ ਜਾਂ ‘ਸਿਆਸੀ ਅਸਰ’ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਰਸੂਖਵਾਨਾਂ’ ਕਿਸ ਅਹੁਦੇ ਤੱਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਲਕੀਅਤ ਸੂਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਰਸੂਖਵਾਨ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੋ-

ਲਾਸ਼ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ-ਮਿਣਤੀਆਂ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਛੇੜਛਾੜ ਦੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਖ਼ਬਰਯੋਗ ਲੱਗੇਗੀ। ਤੁਹਾਡੀ ਦਲੀਲ ਇਹੋ ਬਣੇਗੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਦੀ ਤਾਂ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹਰ ਥਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ? ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਸ਼ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਖ਼ਬਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਸਿਆਸੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਕੱਦ-ਬੁੱਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜੁੱਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪੈਰ ਫਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਸੰਕਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਹਰ ਜ਼ਲਾਲਤ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਈਰਖਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਤੁਹਾਡੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਬਦਜਨੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਇਕ ਮੌਕਾ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਚੌੜੇ-ਪਹਿਰ ਬੈਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਖੋਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਂਦੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਿਉਣ ਦਾ ਲਾਲਚ ਤਿਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਇਸੇ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸੁੱਖ ਭੋਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੌਣ ਸਮਝਾਵੇ ਕਿ ਸਵਰਗ ਲਈ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਵਰਗ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਭਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਕਾਰਨ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ

ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਜਾਂ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨੂੰ ਆਪ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਮਲਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਕਿ ਮਲਾਈ ਖਾਣ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਾਚ ਕਿੰਨੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਆਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਕੂਮਤਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਤਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਰਿਆਂ, ਅਖ਼ਤਿਆਰੀ ਖ਼ਾਤਿਆਂ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲ ਤੈਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਖ਼ਤ ਇਸ ਘੋਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੀ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਕੂਕ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਪਛਾਣ ਵਾਲੇ ਜੀਅ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਣ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਆਪਣੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਰੱਜ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਖੂਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੋਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਦਮੰਦੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਯਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਤ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਈ ਸਮਕਾਲੀ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖ਼ਤ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਮਰਨ ਜੋਗੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਨਸ-ਨਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਖ਼ਤ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ, ਸਿਆਸੀ ਪਾਲਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਹੋ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਕੋ ਰੀਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਇਤਿਹਾਸ ਉੱਤੇ ਸੁਆਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖ਼ਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ‘ਰਾਜੇ-ਸ਼ੀਹ ਮੁਕੱਦਮਾਂ’ ਦੀ ਰੀਤ ਅੱਗੇ ਤੋਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖ਼ਤ ਵੀ ਕਿਸੇ ਰੀਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਦਰਦਮੰਦਾਂ ਦਾ ਜੁੱਟ ਬਣਨ ਦੀ ਆਸ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀ ਰੀਤ ਪਾਲੋ, ਦਿਲੋਂ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਕਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੇਗੀ। ਕਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਕਤਲ ਹੋਈ ਕੁੜੀ ਅਤੇ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਆਲ ਆਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਿਉਣ ਜੋਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਡੰਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੱਸ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ‘ਦੇ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਖਲਕਤ ਵੰਡੀ, ਇਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜੋਕਾਂ ਦਾ’। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਲਮੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਫ਼ੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫ਼ੈਜ਼ ਐਲਾਨ ਵਰਗਾ ਵਰਦਾਨ ਦੇ ਗਿਆ ਹੈ-‘ਲਾਜ਼ਿਮ ਹੈ ਕਿ ਹਮ ਬੀ ਦੇਖੋਗੇ।

ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸੋਚਣਾ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

-ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਤੇ ਟਰੱਕ ਰੀਪੇਅਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮੁਫਤ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 832-512-7172

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

16ਵੀਂ ਪਉੜੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਸੁਮੱਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਦਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਜਸ ਗਾਇਨ ਕੀਤਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਗੁਣ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨ-ਇੱਛਤ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸੁਹਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਖਤਾ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਖਿਤਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ)। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੰਗਤ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਵਾਸ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ- ਦੋਵੇਂ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ,

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸੇ ਜਨ ਸਦਾ ਕਰਹਿ
ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਤਿਆ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ
ਹਉਮੈ ਵਿਚਹੁ ਜਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਜੋ ਨਿਤ ਕਰੇ
ਸੋ ਮਨ ਚਿੰਦਿਆ ਫਲੁ ਪਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਹਿ ਸੋ ਜਨ ਸੋਹਣੇ
ਹਰਿ ਤਿਨੁ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਹਿਰਦੈ ਉਚਰਾ
ਮੁਖਹੁ ਭੀ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰੇਉ॥
ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜੋ ਕਰਹਿ
ਹਉ ਤਨੁ ਮਨੁ ਤਿਨੁ ਕਉ ਦੇਉ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੫੧੫)

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਭ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਉਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਜਿਸ ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਅਜਿਹੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਉਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਮਾਲਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਲ ਵਿਚ, ਥਲ ਉਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਉਹ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਇਕਾਗਰ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਮੌਤ ਦੇ ਜਮਾਂ ਦਾ ਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ,

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਾਹਿਬੁ ਸਚੁ ਹੈ
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਾ ਕਾ ਨਾਉ॥
ਜਿਨਿ ਸੇਵਿਆ ਤਿਨਿ ਫਲੁ ਪਾਇਆ
ਹਉ ਤਿਨ ਬਲਿਹਾਰੈ ਜਾਉ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਣੀ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ
ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਇ ਸੁ ਖਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜਲਿ ਬਲਿ ਭਰਪੂਰੁ ਹੈ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ਜਾਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਸਿਖ ਨਿਤ ਸਭ ਕਰਹੁ
ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਭਾਵੈ॥

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸੇ ਜਨ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਜਿਨ੍ਹ ਕਉ ਆਪੇ ਦੇਇ ਬੁਝਾਇ

ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਜੋ ਮਨਿ ਚਿਤਿ ਕਰੇ
ਤਿਸੁ ਜਮਕੰਕਰੁ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੫੧੫)

ਅੱਗੇ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਅਡੋਲ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਟਿਕ ਸਕੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਰਸ ਪੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸੌਂਦੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਰ ਸਮੇਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਰਾਤ ਸੁਚੇਤ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਬੀਤਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਰਸ ਪੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਜੀਵ ਪੁੰਨ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਅਗਿਆਨੀ ਲੋਕ ਮਾਇਆ-ਮੋਹ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਖਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਖੁਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਦਾ ਸਚੁ ਹੈ ਸਚੀ ਗੁਰਬਾਣੀ॥ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸਚੁ ਪਛਾਣੀਐ ਸਚਿ ਸਹਜਿ ਸਮਾਣੀ॥ ਅਨਦਿਨੁ ਜਾਗਹਿ ਨਾ ਸਵਹਿ ਜਾਗਤ ਰੈਣਿ ਵਿਹਾਣੀ॥ ਗੁਰਮਤੀ ਹਰਿ ਰਸੁ ਚਾਖਿਆ ਸੋ ਪੁੰਨ ਪਰਾਣੀ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅਜਾਣੀ॥੧੨॥ (ਪੰਨਾ ੫੧੫)

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਅਗਮ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜਿਸ ਦੀ ਬਾਹ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜੋ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮੁਥਾਜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਭ ਦਾ ਕਰਤਾ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ, ਉਸ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਉਣ ਦੀ ਦਾਤ ਕਿਸੇ ਉਸ ਵਿਰਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਇਹ ਦਾਤ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਦੀ ਇਹ ਦਾਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਹੈ
ਤਿਸੁ ਜੇਵਡੁ ਅਵਰੁ ਨ ਕੋਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਅਗਮ ਅਥਾਹੁ ਹੈ
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਸਚਾ ਸੋਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਵੇਪਰਵਾਹੁ ਹੈ
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰੇ ਸੁ ਹੋਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਹੈ
ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਵੈ ਕੋਇ॥
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਕਰਮੀ ਪਾਈਐ
ਆਪਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਦੇਇ॥
ਨਾਨਕ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਪਾਈਐ
ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਲੇਇ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੫੧੫-੧੬)

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਦੱਸੀ ਹੋਈ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਕੂਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨ ਤਾਂ ਪਰਮਾਤਮ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਤਾਘ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੇ, ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੀਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਲੋਭ/ਲਾਲਚ ਜਿਹੇ ਔਗੁਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮੋਹ 'ਚ ਫਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਸਹੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਮਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਕਾਰਨ ਦੁੱਖ ਭੋਗਦੇ ਹਨ (ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਹਉਮੈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਵਿਭ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮ ਪਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਵਿਚ ਪਿਆ ਰਹਿੰਦਾ

ਹੈ)। ਹਉਮੈ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਮਨ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਪਰਮਾਤਮ-ਸੁਰਤਿ ਨਾਲ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮ ਦਾ ਸੱਦਾ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚੋਂ ਮੌਤ ਦਾ ਭੈ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੁੱਖ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ,

ਬਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੇਵੇ ਸਾਤਿ ਨ ਆਵਈ
ਦੂਜੀ ਨਾਹੀ ਜਾਇ॥
ਜੋ ਬਹੁਤੇਰਾ ਲੋਚੀਐ
ਵਿਣੁ ਕਰਮੈ ਨ ਪਾਇਆ ਜਾਇ॥
ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਲੋਭੁ ਵਿਕਾਰੁ ਹੈ
ਦੂਜੈ ਭਾਇ ਖੁਆਇ॥
ਜੰਮਣੁ ਮਰਣੁ ਨ ਚੁਕਈ
ਹਉਮੈ ਵਿਚਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇ॥
ਜਿਨ੍ਹਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਉ ਚਿਤੁ ਲਾਇਆ
ਸੁ ਖਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾਹਿ॥
ਤਿਨ ਜਮ ਕੀ ਤਲਬ ਨ ਹੋਵਈ
ਨਾ ਓਇ ਦੁਖ ਸਹਾਹਿ॥
ਨਾਨਕ ਗੁਰਮੁਖਿ ਉਬਰੈ
ਸਚੈ ਸਬਦਿ ਸਮਾਹਿ॥੨॥ (ਪੰਨਾ ੫੧੬)

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਢਾਂਡੀ ਦੀ ਕੀ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਅਗਲੀ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਅਸਲੀ ਗਾਇਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਸੱਚੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਲ ਦਿਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਦੀ ਗੁਜਰੀ ਵਿਚ ਟਿਕ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਵਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਅਗਲਾ ਮਹਿਲ ਅਰਥਾਤ ਬਹੁਤ ਉਚੀ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਢਾਂਡੀ ਭਾਵ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਇਹੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਰ

ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਭਵ-ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,

ਢਾਂਡੀ ਤਿਸ ਨੋ ਆਖੀਐ
ਜਿ ਖਸਮੈ ਧਰੇ ਪਿਆਰੁ॥
ਦਰਿ ਖੜਾ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਗੁਰ ਸਬਦੀ ਵੀਚਾਰੁ॥
ਢਾਂਡੀ ਦਰੁ ਘਰੁ ਪਾਇਸੀ
ਸਚੁ ਰਖੇ ਉਰਧਾਰਿ॥
ਢਾਂਡੀ ਕਾ ਮਹਲੁ ਅਗਲਾ
ਹਰਿ ਕੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰਿ॥
ਢਾਂਡੀ ਕੀ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ
ਹਰਿ ਜਪਿ ਹਰਿ ਨਿਸਤਾਰਿ॥੧੮॥

(ਪੰਨਾ ੫੧੬)

ਇਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਦਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਜਰੀ ਜਾਤ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਗੁਜਰੀ ਜਾਤ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰੋਂ ਹੋਰ ਭੈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭੈ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੀ ਕੁਲ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਆਪ ਮਿਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭੂ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ)। ਉਸ ਜੀਵ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕੁਚੱਜੀ ਭਾਵ ਅਕਲ-ਵਿਹੁਣੀ ਅਤੇ ਭੈਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਵਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਾੜੇ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰਕੇ ਖਸਮ-ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ (ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮੁਖ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਔਗੁਣ ਵਿਹਾਜਦਾ ਹੈ)।

ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭੈ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। ਉਸ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨ ਅੰਦਰ ਰੱਬੀ ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣਾ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪ ਹੋਣਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਚੀ ਮਤਿ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਭੈ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਦਾ ਉਨੁਣ-ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਸਭ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ੇਰਾ ਅਤੇ ਵਡਿਆਈ ਖੱਟਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਮੋਖ-ਦੁਆਰ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜੋਤਿ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਅਨੁਭਵ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਪਰਮਾਤਮ-ਸੁਰਤਿ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਨਿਰਭੈ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਆਪ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਗੁਜਰੀ ਜਾਤਿ ਗਵਾਰਿ
ਜਾ ਸਹੁ ਪਾਏ ਆਪਣਾ॥
ਗੁਰ ਕੈ ਸਬਦਿ ਵੀਚਾਰਿ
ਅਨਦਿਨੁ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪਣਾ॥
ਜਿਸੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤਿਸੁ ਭਉ ਪਵੈ
ਸਾ ਕੁਲਵੰਤੀ ਨਾਹਿ॥
ਸਾ ਹੁਕਮੁ ਪਛਾਣੈ ਕੰਤ ਕਾ
ਜਿਸ ਨੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਕਰਤਾਰਿ॥
ਓਹ ਕੁਚਜੀ ਕੁਲਖਣੀ
ਪਰਹਰਿ ਛੋੜੀ ਭਤਾਰਿ॥
ਭੈ ਪਇਐ ਮਲੁ ਕਟੀਐ
ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਵੈ ਸਰੀਰੁ॥
ਅੰਤਰਿ ਪਰਗਾਸੁ ਮਤਿ ਊਤਮੁ ਹੋਵੈ
ਹਰਿ ਜਪਿ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੁ॥
ਭੈ ਵਿਚਿ ਬੈਸੈ ਭੈ ਰਹੈ
ਭੈ ਵਿਚਿ ਕਮਾਵੈ ਕਾਰ॥
ਐਥੈ ਸੁਖੁ ਵਡਿਆਈਆ
ਦਰਗਹ ਮੋਖ ਦੁਆਰ॥
ਭੈ ਤੇ ਨਿਰਭਉ ਪਾਈਐ
ਮਿਲਿ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ॥
ਨਾਨਕ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਸਾ ਭਲੀ
ਜਿਸ ਨੋ ਆਪੇ ਬਖਸੇ ਕਰਤਾਰੁ॥੧॥
(ਪੰਨਾ ੫੧੬)

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ ੫

ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸੁਰ
ਮਨ ਤਾ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀਜੈ ਰੇ॥
ਜਿਨਿ ਧਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਖੰਡ ਹਰਿ
ਤਾ ਕੋ ਨਾਮੁ ਜਪੀਜੈ ਰੇ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗਹੁ ਹਰਿ ਜਨ
ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਰੇ॥
ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ
ਸੁਖਿ ਦੁਖਿ ਓਹੀ ਧਿਆਈਐ ਰੇ॥੧॥
ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ਧਿਨ ਮਹਿ
ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਰੇ॥
ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ
ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੈ ਰੇ॥੨॥
ਸਭ ਕੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ
ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਰੇ॥
ਦੇਵੇ ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਕਰਤੇ
ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਰਤਨਾਗਰੁ ਰੇ॥੩॥
ਜਾਚਿਕੁ ਜਾਚੈ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸੁਆਮੀ
ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੋਈ ਰੇ॥
ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਾਈ
ਜਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਕੋਈ ਰੇ॥੪॥

ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜੋ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਪਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ, ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਾਲਕ ਹੈ; ਮਨ ਤਾ ਕੀ ਓਟ ਗਹੀਜੈ ਰੇ, ਹੇ ਮਨ! ਤੈਨੂੰ ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਜਿਸ ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੇ

ਸਾਰੇ ਮੰਡਲਾਂ ਤੇ ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਹਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਉਸ ਬੇਅੰਤ-ਬੇਅੰਤ ਹਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਕੀ ਮਤਿ ਤਿਆਗਹੁ ਹਰਿ ਜਨ ਹੁਕਮੁ ਬੂਝਿ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਰੇ॥ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ ਸੁਖਿ ਦੁਖਿ ਓਹੀ ਧਿਆਈਐ ਰੇ॥੧॥ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੇ ਹਰੀ ਦੇ ਸੇਵਕ ਜਨੋ! ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮਤਿ, ਭਾਵ ਚਤਰਾਈ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਹੇ ਭਾਈ! ਉਸ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਸੁਖ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ; ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੈ ਸੋਈ ਭਲ ਮਾਨਹੁ, ਉਹ ਜਗਤ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰ ਕੇ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁੱਖ ਤੇ ਦੁਖ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਉਧਾਰੇ ਧਿਨ ਮਹਿ ਕਰਤੇ ਬਾਰ ਨ ਲਾਗੈ ਰੇ॥ ਦੀਨ ਦਰਦ ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਆਮੀ ਜਿਸੁ ਭਾਵੈ ਤਿਸਹਿ ਨਿਵਾਜੈ ਰੇ॥੨॥ ਹੇ ਹਰੀ ਦੇ ਜਨੋ! ਜੇ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਜਗਤ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ 'ਚ ਡਿੱਗੇ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਕਰਤਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਉਹ ਜੋ ਸਭ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਜੀਵ ਉਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਸਭ ਕੇ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ
ਜੀਅ ਪ੍ਰਾਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰੁ ਰੇ॥
ਦੇਵੇ ਤੋਟਿ ਨਾਹੀ ਤਿਸੁ ਕਰਤੇ
ਪੂਰਿ ਰਹਿਓ ਰਤਨਾਗਰੁ ਰੇ॥੩॥
ਹੇ ਭਾਈ ਜਗਤ ਦੇ ਜੀਵੋ! ਉਹ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਤਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਸਭ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਾਈ! ਪਰਮਾਤਮਾ ਤਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈ; ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਤਾਂ ਵੰਡਦਿਆਂ ਉਸ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਕਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਰਤਨਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ ਤੇ ਪੂਰਾ ਨੌਕੇ ਨੌਕ ਹੀ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਾਚਿਕੁ ਜਾਚੈ ਨਾਮੁ ਤੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਘਟ ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਸੋਈ ਰੇ॥

ਨਾਨਕੁ ਦਾਸੁ ਤਾ ਕੀ ਸਰਣਾਈ
ਜਾ ਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਕੋਈ ਰੇ॥੪॥
ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਆਖਦੇ ਹਨ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ! ਤੇਰੇ ਦਰ ਦਾ ਮੰਗਤਾ ਤੇਰੇ ਦਰ ਤੋਂ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਭਾਈ! ਉਹ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸ ਨਾਨਕ ਵੀ ਉਸ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਾਲਕ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਹੀ ਸ਼ਰਨ ਪਿਆ ਹੈ; ਦਾਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਾਲਕ ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਮੁੜ ਸਕਦਾ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਫਿਲਮ ‘ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਫਕੀਰ’ ਬਾਰੇ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਫਿਲਮ ‘ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਫਕੀਰ’ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕਾ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਤੋਂ ਉਤਰਵਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਅੰਬਾਲੇ ਤੱਕ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨੇ ਮੇਰੀ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ*
ਫੋਨ: 91-93163-01328

ਹੀ ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਦੇਖੇ ਹੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਮੇਰਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ, ਉਹੋ ਹੀ ਮਸਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਆਈ. ਜੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ‘ਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ’, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (15 ਅਪਰੈਲ) ਰਾਹੀਂ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਮਸਲੇ ਵਾਂਗ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫੋਟੋ ਉਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚਣ ਉਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ? ‘ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼’ (18 ਅਪਰੈਲ) ਵਿਚ ਛਪੇ ਅਮਨਦੀਪ ਸੰਧੂ ਦੇ ਲੇਖ ਤੋਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਫਿਲਮ ‘ਤੇ ਰੋਕ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਕ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਤੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੋਰ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਵਧੀ ਹੋਈ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ ਕੌਣ? ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਤੁਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤਾਂ ਅਣਗੋਲੀਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ‘ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ’ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ

ਤੋਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਟੁਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਮਝ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪੈਰ-ਕੁਹਾੜੀ ਨਹੀਂ, ਕੁਹਾੜੀ ਉਤੇ ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ- ‘ਮੈਂ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਆਪਣਾ ‘ਤੇਜ ਤੇ ਤਬਾ’ ‘ਤੀਬਰਤਾ’ (Intensity), ਹਾਂ ਇਹੋ ਰੂਹਾਨੀਅਤ (spirituality), ਇਹਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਾਹ ਪਾਓ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਓਹ ਕਟਾਰ ਹੋ ਜਾਸੀ ਜੇਹਤੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰੀਂ ਹੀ ਨਾ ਆ ਵੱਜੇ।’ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਟਿਪਣੀ ਤੋਂ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਲਾਹਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਵੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਕਾ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦਿਖਾਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਾਗੇ ਹੋਏ ਸਿੱਖ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ‘ਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਇਸ ਸੁਖਮ-ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਲਮ ਤਾਂ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ‘ਤੇ ਆਮ ਹੀ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਦੂਰ ਦਿਸਹੱਦੇ ‘ਤੇ ਉਹ ਚੋਲਾ-ਬਿੰਬ ਖਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੋਰ ਉਛਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਤਸੁਕਤਾ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਹੈ?

ਇਹ ਸੱਚਾਈ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ-ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਵਰਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਦੇਸ਼, ਭੂਗੋਲਿਕ ਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਦਲੀਲ ਵਾਸਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਅਤੇ ਈਸਾਈਅਤ ਸੂਚਨਾ-ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਫੈਲ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਰੀਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ‘ਰਾਜ ਬਿਨਾ ਨਹਿ ਧਰਮ ਚਲਹਿ ਹੈ’। ਏਸੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਟੁਕ। ਪਰ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਖਤਰਨਾਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ, ਤਾਲਿਬਾਨੀ-ਸ਼ਿਆਸਤ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੇ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਆਮ ਸਿੱਖ ਨੂੰ, ਜਿਹੜਾ ਅਖਬਾਰ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ‘ਨਾਨਕ ਸਾਹ ਫਕੀਰ’ ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਪੇਂਡੂਆ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਛਲ-ਸੁਭਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਠੀਕ ਬੈਠਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਪੰਥਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਫੈਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਬਾਲੇ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਵਾਸ ਵਿਚ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਫਿਲਮ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੇ ਇਹ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਉਸਾਰੂ ਹੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੇਖਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮ

ਨੂੰ ਰੁਕਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਹੀ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਝਗੜਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਝਗੜੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੰਨਾ ਫਿਲਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫਿਲਮਕਾਰ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰੇਗਾ? ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਰੌਲਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਿੰਨੇ ਹੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਧਿਰ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਹੱਲ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁਲਝਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਕਨੀਕੀ-ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਰੀ ਫਿਲਮ-ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖ-ਭਾਵਨਾ ਵਿਰੁਧ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਕਨੀਕੀ-ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ?

ਫਿਲਮ ਸੈਂਸਰ-ਬੋਰਡ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਫਿਲਮ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀਆਂ

ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ। ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕ ਲਾਈ ਹੈ? ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਜੇ ਓਹਲੇ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ? ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਸਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਗੁਰੂਆਂ ਬਾਰੇ ਬਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਗ਼ਲਤ ਬਿਆਨੀਆਂ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਸਾਹਿਤ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਦੇ ਵਿਥ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਯਕੀਨ ਇਹੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਥ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਲਹੂ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਿੱਖ-ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਆਤੰਕ ਵਿਚ ਵੀ ਸਹਿਜ-ਵਿਗਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਨਾਲ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਬਹਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਡਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਵਿਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਂ, ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਸਕਦੇ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰੂ-ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

***ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ,
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ।**

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀਆਂ ਲੇਖਿਕਾਵਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ 22 ਵਰ੍ਹੇ ਪੁਰਾਣੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦਾ ਕੱਦ-ਕਾਨ ਕਾਫੀ ਉਚਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁੱਕ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਿੰਦਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੱਦਰ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 15 ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ

ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ
ਫੋਨ: 510-502-0551

ਪੁਰਾਣੇ-ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰਾਪੁਰੀ, ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ, ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਰੰਗ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਅਜੋਕੇ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਖ ਵਖ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਤੇ ਰਹਿਣਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਲ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਭਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਸਭਾ ਦੀ ਹਰ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਪਰਿਵਾਰਕ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ

ਹੈ। ਸਾਲ 1994 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲਾਜ ਸੈਣੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸਾਹਿਤ ਆਸ਼ਰਮ ਟਾਂਡਾ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਸਾਂ। ਜੁਲਾਈ 1997 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਹਿਤ ਆਸ਼ਰਮ ਟਾਂਡਾ ਵਲੋਂ ਮੇਰਾ ਪਲੇਨਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਅਰਜੋਈ’ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਰੇਡੀਓ ‘ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ’ ਰਾਹੀਂ ਜਦੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਿਆਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਮਿਲਪੀਟਸ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀਰਤ ਦੇ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਹਾਲ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇਕੀ (ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ) ਉਨ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਅਰਜੋਈ’ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਫੜ ਲਿਆ। ਮੇਰਾ ਹੌਸਲਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਿਛੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, “ਨੀਲਮ! ਅਸੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਨੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਮੁਸਾਇਰੇ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਕਰੋ।” ਸਭਾ ਦੀ ਇਕ ਨਵੀਂ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਇਹ ਮਾਣ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਸਾਹਿਤਕ ਕੋਇਲ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲਦੀ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਸਾਹ ਰੋਕ ਕੇ ਸੁਣਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਨਾਲਮ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਦ ਵੀ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਇਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਾਹਿਤ ਸਕੱਤਰ ਸੀ। ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਸਿਕਸ਼ਤ ਰੰਗ’ ਉਸ ਨੇ ਇਸ

ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਾਹ ਮੁਖੀ ਵਿਚ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੇਵਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਸ ਦੀ ਮੋਜਬਾਨੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਹੇ ਸਖੀ’ ਅਤੇ ‘ਵਿਸਮਾਦ’ ਛਪ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸੁਰਜੀਤ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਨਾਰੀ ਕਾਵਿ ‘ਕੁੰਜਾਂ’ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਨਾਂ ਹੇਠ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈਟ ‘ਤੇ ‘ਸਿਰਜਣਹਾਰੀ’ ਬਲਾਗ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟੋਰਾਂਟੋ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ‘ਚ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਖਾਸ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ‘ਮੇਘਲਾ’ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਕਲਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਸਿਰਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਬੱਕਦੀ ਨਹੀਂ, “ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਇੰਨੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੋਈ ਹਾਂ।”

ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ/ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਬੇ-ਏਰੀਆ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤ੍ਰੈ-ਮਾਸਿਕ ਮਿਲਣੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸੱਦਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬੇ-ਏਰੀਏ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਵਰਿੰਦਰ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਦੇਵੇਂ ਬੇਟੇ-ਜਸਮਨਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਤੇ ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਨਾ ਬੱਕਦੇ। ਮਨਜੀਤ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਵਲਿਟ ‘ਘਰ ਪਰਤਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ’, ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ’, ‘ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ’ ਅਤੇ ‘ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਮ’ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨਜੀਤ ਇਹ

ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, “ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੇ ਇਸ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਪਾਲਿਆ ਹੈ।”

ਅਮਰਜੀਤ ਪਨੂੰ ਨੇ ਵੀ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਰਕਤ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਖਾਸ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਸ ਦਾ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਅਧੂਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪਾਤਰ’ ਹੈ।

ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ ਪਨੂੰ ਨੇ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਾਵਲ ‘ਏਕਮ ਅਵਾਸ’ ਅਤੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਇਕਾਂਤ ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ’ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸਭਾ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਪਰਵੇਜ਼ ਸੰਧੂ ਇਕ ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਜੋਤੀ ਸਿੰਘ ਯੂਥਾ ਸਿਟੀ/ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਇਕਾਈ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦਲਵੀਰ ਦਿਲ ਨਿੱਜਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤਤਿੰਦਰ ਜੇ ਇਸ ਸਭਾ ਨਾਲ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਤਤਿੰਦਰ ਹਰ ਮਹਿਫਿਲ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਕਹਾਣੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ, 1997 ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਬਣੀ ਪਰ ਘਰੇਲੂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮੰਮੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ 2004 ਵਿਚ ਇਤਫਾਕਨ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਾਲ ਹੀ ਸਾਲਾਨਾ ਕਹਾਣੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਆ ਗਈ। ਮੈਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਸੰਕੋਚਦਿਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਕੁੱਦੇਵਾਲ ਕੋਲੋਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੋਚਿਆਂ ਹਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ

ਮੈਨੂੰ ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ।

ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਦੋ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਕਾਨੀ ਦੇ ਘੁੰਗਰੂ’ ਅਤੇ ‘ਹਰਫਾਂ ਦੀ ਡੋਰ’ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸੰਪਾਦਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਉਧਾਰ ਲਏ ਪਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ’ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨ ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਆਂ ‘ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਉਸਾਰੂ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੱਚਦੇਵ, ਅਮਰਜੀਤ ਦਰਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਪਾਦਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ‘ਪੰਖ, ਪਿੰਜਰਾ ਤੇ ਪਰਵਾਜ਼’ ਜੋ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਬੀ.ਏ. ਆਨਰਜ਼ ਦੇ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਵਿਚ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ ਕਹਾਣੀਆਂ ‘ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ’ ਅਤੇ ‘ਡਾਰੋਂ ਵਿਛੜੀ ਕੁੰਜਾਂ’ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਲਿਖਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਜਲਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ’ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਬੋਲਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੇ ਪੂਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਤੋਰਿਆ ਹੈ। ‘ਗੋਲਡਨ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ’ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਆਲ ਨੈਚਰਲ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਲੋਂ ‘ਫੁਲਕਾਰੀ ਗਿੱਧਾ’ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਕੋਰਪ ਵਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਲੋਹਤੀ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ ਫੰਡ ਰੇਜ਼ਿੰਗ ਦੇ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਨੇ ਮੇਰੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਦਰ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਵੈ-ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਤਿਯੁਗੀ ਬੰਦੇ-3

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-11425-02364

bhullarg@gmail.com

ਬੇਮਕਾਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਲੋੜ ਸਦਕਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ, ਅਨੇਕ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਕਾਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਕਮਾਈ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਾਧਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਈ ਲੋਕ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਮਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਲੰਘਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਚਿਰਾਂ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਫੇਰ ਮਕਾਨ ਖਾਲੀ ਕਰਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਕਚਹਿਰੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਖਦੇ ਹਨ, “ਹੁਣ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ” ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਦਰ-ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲ-ਦਰ-ਅਪੀਲ, ਗੱਲ ਸਾਲਾਂ ਤੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਲਟਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਕੁਝਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਹਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਤੇ ਡੰਡ-ਬੈਠਕਾਂ ਕਢਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਤੇ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇਕ ਭਖਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਤਿਆਰਥੀ ਫਕੀਰ ਤੇ ਰਮਤੇ ਜੋਗੀ ਸਨ। ਪਿੱਛਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਦੋੜ ਦਾ ਸੀ। ਚਾਚੇ ਕੂਟਾਂ ਭੋਂ ਕੇ ਟਿਕਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਛੱਤ-ਵਿਹੂਣੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕੁਝ ਸੂਝ-ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਧੱਕ-ਧਕਾ ਕੇ ਸਤਿਆਰਥੀ ਨਾਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪੰਡੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਿੰਦੀ ਰਸਾਲੇ ‘ਆਜ ਕਲ੍ਹ’ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਥਾ ਤਾਂ ਖਾਸੀ ਸੌਖੀ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਨੌਕਰੀ ਦਾ

ਅਜੇ ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਤਾਂ ਉਠੀ ਨਹੀਂ!

ਸਿਆਣਿਆਂ ਨੇ ਸੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗੱਲ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੈ ਵੀ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚ। ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦ ਇੰਨਾ ਹਾਵੀ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕਿ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਅਤੇ ਲੋਭ-ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਭਾਈਚਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ‘ਸਤਿਯੁਗੀ’ ਬੰਦੇ ਲੋਕ ਮਨਾਂ ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਯਾਦ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਵਡੇਰੀ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਇਲਾਹੀ ਵਿਸਮਾਦ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਲਪਕਾਰ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ‘ਸਤਿਯੁਗੀ ਬੰਦੇ’ ਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਲੇ ਵੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲੇਖ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛਾਪ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸੰਗਲ ਭਾਰੀ ਵੀ ਲਗਦਾ ਤੇ ਚੁਭਦਾ ਵੀ। ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, “ਜੇ ਦਿੱਲੀ ਟਿਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰ ਦੀ ਛੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਵੋ, ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿੱਕਲ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਫੇਰ ਸੋਚਣਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕੱਲੇ ਹੁੰਦੇ, ਗੱਲ ਹੋਰ ਸੀ, ਪਤਨੀ ਹੈ, ਬੱਚੀਆਂ ਹਨ। ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਜਿਥੇ ਮਰਜ਼ੀ ਅਵਾਰਾਗਰਦੀ ਕਰਨੀ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬੀਵੀ-ਬੱਚੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਛੱਤ ਤਾਂ ਹੋਵੇ।”

ਦਲੀਲ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਚ ਗਈ। ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਦੇਈਏ, ਇਹ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੰਗਲ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ਖੰਭ ਫਤਫਤਾਉਣੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੇ। ਔਖੇ-ਸੌਖੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਕਦਰ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਸਬੰਧੀ ਕੀਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਬੋਲੇ, “ਹੋਜ਼ਖਾਸ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਉ, ਜਿਥੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ, ਭਾਪਾ ਜੀ ਤੇ ਦੁੱਗਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਨੇ। ਸਾਹਿਤਕ ਗੁਆਂਢ ਹੋ ਜਾਵੇ।” ਪਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪਲਾਟ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸੀ ਗਿਆ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਉਂ ਕਰੋਲੋਲਾਗ ਵਾਲਾ ਪਲਾਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਕ-ਮੰਜ਼ਲਾ ਮਕਾਨ ਛੱਤਿਆ ਤੇ ਟਿਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ। ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਸੰਗਲ ਸੀ ਤਾਂ ਚਾਂਦੀ ਦਾ, ਪਰ ਘਰ ਬਣੇ ਤੋਂ ਫੇਰ ਚੁਭਣ ਲੱਗਿਆ। ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਵਰਜਦਿਆਂ ਵੀ ਸੰਗਲ ਲਾਹ ਸੁੱਟਿਆ, ਹੰਭੇ ਹੋਏ ਗਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਮਾਲਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਫੇਰ ਸਾਹਿਤਕ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਅਵਾਰਾ ਪਾਂਧੀ ਹੋ ਗਏ।

ਬੱਚੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਸੋਚਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਕਮਰਾ ਬਹੁਤ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੂਜਾ ਕਮਰਾ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਦੇ ਕੇ

ਰੇਡੀਓ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਝਾਕ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਵੀ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਈਏ। ਇਉਂ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਹੋਇਆ। ਕਿਰਾਇਆ ਵਗ਼ੈਰਾ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਬੋਲੇ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੀ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਦੀ ਨਾ ਤੋੜੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਿਲ ਨੂੰ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” ਉਹਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜੇ, “ਤੁਸੀਂ ਫਕੀਰ ਹੋ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ। ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ, ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਭਰੋਸਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤੋੜਨਾ!”

ਮਹੀਨਾ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਬੋਲੇ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਾਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਆ ਕਰਨਾ।” ਤੇ ਫੇਰ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ, “ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਮਾਇਆ ਦੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰੋ। ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਇਆ ਲਓ ਤੇ ਘਰ ਚਲਾਓ।” ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਬੀਤੇ। ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਲਭਦਿਆਂ ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ। ਨੋਟ ਪਏ ਸਨ। ਗਿਣੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਝ ਨਾ ਆਈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਇਹ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਅ ਹੋਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ? ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, “ਹੁਣ ਕਿਰਾਇਆ ਏਨਾ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।” ਜਾ ਕੇ ਉਲਾਭਾ ਦਿੱਤਾ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਖਿਆ!” ਉਹ ਮੁਸਕਰਾਇਆ, “ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਾਲਕ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਭਾਲਦੇ ਨੇ। ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਸੋਚਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ?”

ਫੋਨ ਅਜੇ ਹੱਥ-ਹੱਥ ਤਾਂ ਕੀ, ਘਰ-ਘਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਫੋਨ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਜੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਮੰਗੇ ਤੋਂ ਤੇਰਾ

ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦੇਵਾਂ...” ਉਹਨੇ ਗੱਲ ਕੱਟੀ, “ਇਹਨੂੰ ਮੇਰਾ ਫੋਨ ਨਾ ਕਰੋ ਜੀ, ਇਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਮਝੋ।”

ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਹੀ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਸੀ! ਫੋਨ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਸਨ, ਦਿਨੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਘਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਖਰੜੇ, ਰਸਾਲੇ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕੱਢੇ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ-ਕਿਨਾਰੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿਹੜੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਕਿਸੇ ਭੋਲੇ ਪੰਡੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਕੇ ਖਰੜਾ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਫੋਨ ਸਵੇਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਆਉਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਪਰਦੇਸੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਮੇਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਤ ਪਈ ਤੋਂ ਵੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾ ਦਿੰਦੇ। ਪਰ ਅਸ਼ਕੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ, ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੜੇ ਆਦਰ ਨਾਲ, ਬੜੀ ਮਿੱਠੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨਾਲ ਬੋਲਦਾ ਤੇ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਚੱਲ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਜਾਂਦਾ। ਜੇ ਉਹ ਘਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਫੋਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿੰਦਾ। ਕਿਤੇ ਅਗਲਾ ਇਹ ਨਾ ਸਮਝੇ ਕਿ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਟਰਕਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਉਹ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਆਖਦਾ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਆ ਕੇ ਦੱਸੋ ਜੀ ਕਿ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਘਰ ਨਹੀਂ।

ਕਾਲਾ ਚੁਰਾਸੀ ਆ ਗਿਆ। ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਡਰਿਆ। ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ, ਫੇਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੇ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਰ ਨਾ, ਮੈਂ ਜੋ ਹਾਂ!” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰਲੇ ਫਾਟਕ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਜਿੰਦਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਵੱਡੀ ਸੜਕ ਦੇ ਟੈਕਸੀ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਗੁੰਡੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਧਮਕੇ, “ਤੁਹਾਡਾ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ, ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਉਹਨੂੰ।” ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, “ਕਿਉਂ ਬਈ ਕੀ ਕੰਮ ਹੈ ਉਹਦੇ ਤੱਕ?” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ ਬੋਲੇ, “ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਪਊ, ਮਾਰ ਕੇ ਮੇਰੀ ਲਾਸ਼

ਉਤੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪਊ!”

ਭੀੜ ਨੇ ਟਾਇਰ ਤੇ ਪੀਪੀ ਦਿਖਾਈ, “ਜਿਉਂਦੇ ਨੂੰ ਫੂਕਾਂਗੇ।” ਉਹ ਬੋਲੇ, “ਘਰ ਫੂਕਣਾ ਪਊ ਮੇਰਾ, ਉਹਨੂੰ ਫੂਕਣ ਵਾਸਤੇ!” ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੇਖ ਕੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜਨਾ ਪਿਆ।

ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਤਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹੀ, ਓਵੇਂ ਹੀ ਬੁੱਕ ਭਰ-ਭਰ ਅੱਥਰੂ ਵੀ ਰੋਏ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰੋਏ ਸਨ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਫੜ ਕੇ ਕਹਿੰਦੇ, “ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗੋਦੀ ਚੁਕਦਾ, ਐਹਨਾਂ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਕੂਲੇ ਕੂਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪਲੋਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਮੇਰੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ!” ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੇ ਕਈਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਹੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ।

ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਤੇ ਲੋਕ ਮਾਤਾ ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਢਲ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੇ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਆਉਂਗੀਆਂ ਹੀ, ਉਤੇ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਛੱਤ ਕੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆ ਰਹੇ। ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਸਹਾਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।” ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, “ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਬੈਠਣ-ਉਠਣ ਵਾਸਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰ ਮਾਰਿਆ, “ਨਹੀਂ, ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ-ਜੀਅ ਤੂੰ ਏਸ ਘਰੋਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਉਠ, ਫੇਰ ਤੂੰ ਏਸ ਘਰੋਂ ਜਾਏਗਾ।” ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਜਦੋਂ ਇੰਟਾਂ ਦਾ ਟਰੱਕ ਆ ਲੱਥਾ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਾਮਾਨ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਤਿਆਰਥੀ ਜੀ ਨੇ ਹਿਲਜੁਲ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲੇ, “ਭਾਈ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ, ਅਜੇ ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਤਾਂ ਉਠੀ ਨਹੀਂ!”

ਜਵ ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਤੇ ਈਸਾਈਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਤਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਦੀ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਸਮਝਦੇ ਆਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਜ਼ੋਰੀ ਮਿਲਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਸਰਸਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਤਖਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਧਾਇਕ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ। ਹੁਣ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਚੀਫ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹਿੱਸਾ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਸਪੀਕਰ ਬਣਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿਚ ਸ. ਬਾਦਲ ਦਾ ਡੋਲਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਬੱਤੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲਿਖਤ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਥਾਂ ਦੀ ਬੁੜ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰ ਏਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੀ ਕਲਮ ਨੇ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ,

“ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਪਾਨੀਪਤ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਭਾਗ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਮੁਸਲਿਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਭਈਆਂ ਨੇ ਚਿਤਾਉਣ ਦੇ ਭਾਵ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ‘ਮੈਂ ਬੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ’ ਤਾਂ ਮੇਰੇ

ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ

ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਏਨਾ ਖਿੜ-ਖਿੜਾ ਕੇ ਹੱਸੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸਮਝ ਪੈ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਹਰਿਆਣਵੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਵਿਗਿਆਨ ਭਵਨ ਦਾ ਕੋਨਾ ਕੋਨਾ ਤਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਚੇਤੇ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਮੁੰਬਈ ਆਏ

ਤਾਂ ਉਹ ਕਰੋੜਪਤੀ ਬੋਹਰਾ, ਖੋਜਾ ਤੇ ਮੈਮਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਾਣਾ ਖਾਂਦੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਖਾਣਾ ਤੇ ਲਤੀਫੇ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵਿਚ। ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੁਸਲਿਮ ਪੱਤਰਕਾਰ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪਟਿਆਲਾਸ਼ਾਹੀ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਪੈਗ ਲਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲਗ ਗਏ। ਮੈਂ ਠੰਡੋ-ਤੱਤੋ ਅਨੇਕ ਮੁਲਕ ਵੇਖੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮ-ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਜਤਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕਦੇ। ਧਰਤੀ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਹਾਲੀ ਵੀ ਪੰਜਾ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ।”

ਆਪਣੇ ਲੇਖ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਹਰਿਆਣਵੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਲਿਖ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਹੱਥ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ। ਅੱਬਾਸ ਦੇ ਲੇਖ ਦਾ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਸਾਰ ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਹੈ ਸੱਚ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਸਾਲੇ ‘ਬਲਿਟਜ਼’ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਠਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਬਾਸ ਦੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਜਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਫੇਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਮੂਲ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਮਾ ਵਾਸੂਦੇਵ ਵਲੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ

Surge International (ਤਰੰਗ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ) ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਅੰਕ 1983 ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੇਖ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ‘ਆਈ ਵਾਜ਼ ਆਲਸੋ ਏ ਪੰਜਾਬੀ’ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿਚ ਧਰਮਵੀਰ (ਜੋ 1966-67 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਸੀ,) ਮੁਲਕ ਰਾਜ ਅਨੰਦ ਤੇ ਡਾ. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਦਰਦੀ) ਦੇ ਲੇਖ ਵੀ ਹਨ। ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਉਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਸਿੱਖ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਹਿਮਾਚਲ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ।

ਯੂ.ਪੀ. ਮੁੰਬਈ, ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀਪਤ ਰਹਿ ਰਹੇ ਧਰਮ ਵੀਰ, ਮੁਲਕ ਰਾਜ ਅਨੰਦ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਤੇ ਕੇ. ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਗੈਰ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਵੇਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਲਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਮਿਲਣਾ ਤਾਂ ਚਿਤੀਆਂ ਦੇ ਚੁਗ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਖੇਤ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਵੀਂ ਚੋਗ ਲਭਣ ਦਾ ਤਰਲਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਹੈ।

ਨਾਵਲ ‘ਸੰਦਲੀ ਯਾਦਾਂ’: ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨਾਵਲਿਟ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ‘ਸੰਦਲੀ ਯਾਦਾਂ’। ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਖੁਭੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਲੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੇਖਿਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਹ ਰਚਨਾ ਉਸ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮਾਂ ਨਾ ਹੋ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

Sandhugulzar@yahoo.com

ਕੇ ਵੀ ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਉਸ ਦੀਦੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜੋ ਦੀਦੀ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਸਕੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਕਿਵੇਂ ਉਸ ਦੀਦੀ ਨੇ ਨਾਵਲ ਵਿਚਲੀ ਮੈਂ ਨਾਇਕਾ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਚਿਹਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮਾਨਵੀ ਕੰਧਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ‘ਚ ਖੂਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸੀਮਿੰਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਸੰਦਲੀ ਯਾਦਾਂ (ਰਘਬੀਰ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ। ਪੰਨੇ 80, ਮੁੱਲ 150 ਰੁਪਏ।) ਲੇਖਿਕਾ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਰਚਨਾ ਸਵਾਗਤ ਮੰਗਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਮੰਗਤ ‘ਚੰਚਲ’) ਸੜਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਲਾਡਲੀ, ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਮਾਣ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਿਖ। ਨਫਰਤਾਂ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਬਚਾਉਣੇ ਧਰਤ ਨੂੰ, ਮੋਹ ‘ਚ ਭਿੰਨੇ ਗੀਤ ਲਿਖ, ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਠੰਢੇ ਠਾਰ ਲਿਖ।

ਨਹੀਂ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਪ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸੁਣੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਗੱਪ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਹੈ ਗੱਪ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ। ਮਨਘੜਤ, ਬੂਟੇ ਅਤੇ ਫੜਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕਬਨ ਨੂੰ ਗੱਪ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਲੜੀਫੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਸੁਣੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਜੋਂ ਗੱਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਤੇ ਅਤਿਕਥਨੀ ਭਰਪੂਰ ਗੱਪਾਂ ਭਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ। ਗੱਪ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੱਪੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਆਦਤਨ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਬਜ਼ ਬਾਗ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਗੱਪੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਐਪਰ ਗੱਪ-ਸ਼ੱਪ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਬੂਟ ਭਰੀਆਂ ਫੜਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੱਪ-ਸ਼ੱਪ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਹਲਾ ਵਕਤ ਬਿਤਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਚੋਪਾਲਾਂ, ਸੱਬਾਂ ਤੇ ਹੱਟੀਆਂ ਤੇ ਗੱਪਬਾਜ਼ ਗੱਪ-ਸ਼ੱਪ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਖੂਬ ਗਰਮ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਾਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਪਰਖਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਕੇਵਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਨੰਬਰ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਫੇ ਕਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀਆਂ ਫਜ਼ੂਲ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸੁਭਾਗੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਪਾਂ ਦੇ ਵੀ ਖੂਬ ਨੰਬਰ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਗੱਪਾਂ ਦਾ ਹੀ ਖੱਟਿਆ ਖਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਕੀਪੀਡੀਆ ਨੇ ਗੱਪ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ ਅਧੀਨ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਗੱਪ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤ ਰੂਪ ਨਹੀਂ” ਪਰ ਥੋੜਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਪ ਦਾ ਸੁਧਰਿਆ ਰੂਪ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਵਰਤ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਾਲਪਨਿਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਕਾਰ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚੋਂ ਪਛਾਣ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਗੱਪ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਉਪਰ ਹੀ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਕਬਨ ਕੁਝ ਉਂਦਲਾ ਜਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅਰਥ ਲਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੱਪ ਨੂੰ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਧਾਤੂ ਕਲਪ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫਾਰਸੀ ਗੁਫਤ (ਗੁਫਤਗੂ ਵਾਲਾ) ਤੋਂ ਵਿਉਂਤਪਤ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜਾਚੇ ਗੱਪ ਸ਼ਬਦ ‘ਗਲਪ’

ਗੱਪ ਸੁਣੋ ਜੀ ਗੱਪ

ਦਾ ਸੁੰਗਤਿਆ ਰੂਪ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ‘ਲ’ ਧੁਨੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗਲਪ ਫਿਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਫਿਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਗਲਪ ਸਾਹਿਤਿਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਾਹਿਤਿਕ ਵੀ। ਸਾਹਿਤਿਕ ਗਲਪ ਵਿਚ ਮੋਟੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਕਹਾਣੀ ਅਤੇ ਨਾਵਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਕਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਪ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮਨਘੜਤ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਗੱਲ। ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਲਾਲੀ ਨੂੰ ਹੁਸਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢ

ਇਕ ਅਧਕਤ ਔਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦੀ ਕਿ ਜਵਾਨੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ “ਗੱਲਾਂ” ‘ਚੋਂ ਖੂਨ ਦੀ ਤਤੀਰੀ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅਹੁ ਜਾਂਦੀ ਸੀ”। ਹੋਰ, “ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਸੁਥਣ ਵਿਚ ਕਿਰਲੀ ਵਤ ਗਈ, ਉਹ ਸੱਤ ਦਿਨ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹੀ।” ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਕਬਨ ਗੱਪ ਹਨ ਜੋ ਗਲਪ ਕਲਾ ਨੂੰ ਜਾ ਛੂਹਦੇ ਹਨ। “ਬੁੱਲ੍ਹਿਆ ਵਾਰੇ ਜਾਣੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ, ਜਿਹੜੇ ਮਾਰਨ ਗੱਪ ਸੜੱਪ। ਕਉਡੀ

ਲੱਭੀ ਦੇਣ ਚਾ, ਤੇ ਬੁਗਚਾ ਘਉ-ਘੱਪ।” ਗਲਪ ਰਚਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕਲਪਨਾ ਅਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਾਰਖੂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤੱਥ ਭਾਵੇਂ ਕਪੋਲ ਕਲਪਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜਕ ਸੱਚ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਲਪ ਸ਼ਬਦ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆਂ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਲਗਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਮਾਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ‘ਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਗਲਪ ਅੱਗੋਂ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ‘ਜਲਪ’ ਦਾ ਵਿਉਂਤਪਤ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ‘ਜਲਪ’ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਕਬਕ, ਬਕਵਾਸ। ‘ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼’ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਜਿਹੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਿਥੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਬਹੁਤ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗਪੌਤ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਗਪੌਤ ਸੰਖ’ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਵੀ ਬਖਸ਼ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗਪੌਤ ਤਾਂ ਹੋਇਆ ‘ਗਪੌਤ ਸੰਖ’ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਕਈ ਰੁਪਾਂਤਰ ਹਨ। ਚਲੋ ਇਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗਰੀਬ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਿਖਿਆ ਮੰਗ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਵੱਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਖਵਾਜੇ ਨੂੰ ਧਿਆਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ ਖਵਾਜੇ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਖਵਾਜੇ ਨੇ ਪੰਡਿਤ ਦੀ ਸੁਣੀ ਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਵਰ ਮੰਗਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਗਰੀਬ ਹਾਂ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਢਿਡ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ। ਮੇਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੋ।” ਖਵਾਜੇ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਚੁਭੀ ਮਾਰ ਕੇ ਇਕ ਸੰਖ ਕਢ ਲਿਆਂਦਾ। ਇਹ ਸੰਖ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਿਆ, “ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ। ਰੋਜ਼ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਖ ਤੋਂ ਜੋ ਮੰਗੋਗੇ, ਮਿਲੇਗਾ।” ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲ ਪਿਆ ਪਰ ਰਾਹ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ ਪੈਣ

ਕਾਰਨ ਰਾਤ ਕੱਟਣ ਲਈ ਇਕ ਬਾਣੀਏ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਉਪਰੰਤ ਪੂਜਾ ਕਰਕੇ ਸੰਖ ਤੋਂ ਭੋਜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸੰਖ ਨੇ ਉਸ ਅੱਗੇ ਛੱਤੀ ਪਦਾਰਥ ਲਿਆ ਰੱਖੇ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬਾਣੀਏ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖੋਟ ਆ ਗਿਆ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਪਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਸੰਖ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।

ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਖ ਦਾ ਚਮਤਕਾਰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੀ ਪੱਲੇ ਪਈ। ਉਹ ਦੌੜਿਆ-ਦੌੜਿਆ ਬਾਣੀਏ ਕੋਲ ਪੁੱਜਾ। ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਝਾਇਆ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਖਵਾਜਾ ਖਿਜਰ ਤੋਰੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਨਰਾਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੱਲ ਕੀ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਖਵਾਜੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਭਗਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਖਵਾਜਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਗਤ ਦੀ ਸੁਣੀ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਏ। ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਨੇ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਖਵਾਜੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੋਟਲੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੰਖ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਜੋ ਮੰਗੋਗੇ, ਦੁਣਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਨਾਲ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੋਟਲੀ ‘ਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕਢਣਾ। ਸੰਜੇਗਵਸ ਰਾਤ ਫਿਰ ਉਸ ਬਾਣੀਏ ਕੋਲ ਹੀ ਠਹਿਰਨਾ ਪਿਆ। ਬਾਣੀਏ ਤੇ ਪੁਛਣ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੰਖ ਨੂੰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੇ ਦੁਣਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਲਾਲਚੀ ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਰਾਤ ਪਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਰਕਤ ਹੀ ਦੁਹਰਾਈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਉਸ ਦੀ ਪੋਟਲੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸੰਖ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੁੱਥੇ ਹੋਏ ਬਾਣੀਏ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਸੰਖ ਅੱਗੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ:

“ਮਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਘਰ ਦੇਵੋ”
ਸੰਖ, “ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਲਵੋ”
“ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀ ਪਤਨੀ ਦੇਵੋ”
ਸੰਖ, “ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਲਵੋ।”
“ਗੁਣਾਂ ਭਰਿਆ ਮੁੰਡਾ ਦੇਵੋ”
ਸੰਖ, “ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਲਵੋ।”
“ਸੱਤ ਘੋੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਰੱਥ ਦੇਵੋ”
ਸੰਖ, “ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਲਵੋ।”
“ਇਕ ਰਾਜਭਾਗ ਦੇਵੋ”
ਸੰਖ, “ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਲਵੋ।”
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਆਖਿਰ ਬਾਣੀਆ ਬੱਕ ਗਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, “ਬੱਸ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।” ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੀਤਿਆ,

ਸ਼ਬਦ

ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਬਾਣੀਆ ਮੰਗੇ ਹੋਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਪਰ ਜਦ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਪੁਛਣ ਲੱਗਾ, “ਤੁਸੀਂ ਕੈਸੇ ਸੰਖ ਦਾਤਾ ਹੋ? ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਜੋ ਮੰਗਿਆ ਫੱਟ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ।” ਸੰਖ ਹੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ, “ਮੈਂ ਗਪੌਤ ਸੰਖ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਕਹਿੰਦਾ ਹੀ ਹਾਂ, ਦਿੰਦਾ-ਦਿੰਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।”

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਪੌਤ ਸੰਖ ਉਹ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਤਾਂ ਉੱਚੇ ਲੰਮੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਟੁੱਸ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੰਖ ਉਸ ਨੂੰ “ਮੈਂ ਗਪੌਤ ਸੰਖ ਹਾਂ” ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ‘ਅਹਮ ਢਪੋਰ ਸ਼ੁਖਨਮ’ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਸ ‘ਢਪੋਰ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਗਪੌਤ ਵਜੋਂ ਅਨੁਵਾਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਢਪੋਰ ਦਾ ਅਰਥ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਢਪੋਰ ਢਬੋਲ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪੂਰਵਰੂਪ ਦ੍ਰੁਪਵਤ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਅਨਾ ਫੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਦਰਪ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਘਮੰਡ, ਅਭਿਮਾਨ। ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, “ਪੀਰ ਮੀਰ ਸਿਧ ਦਰਪ ਫਰਨ ਕੇ।” “ਦਰਪ ਕਲਾ ਇਹ ਭਾਤਿ ਉਚਾਰੀ, ਜੋ ਰਾਜਾ ਸਭ ਤ੍ਰਿਆ ਤੁਹਾਰੀ”-ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਸਤੂਰੀ ਵਾਲਾ ਮਿਰਗ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਸਤੂਰੀ ਦੇ ਅਭਿਮਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖ ਵਿਚੋਂ ਖੋਖਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਫੁਲਿਆ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਾ ਅੰਦਰੋਂ ਅਭਿਮਾਨੀ ਵਿਚੋਂ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣਿਆ। ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਲਿਫਾਫੇਬਾਜ਼ ਜਾਂ ‘ਬੋਥਾ ਚਣਾ ਬਾਜੇ ਘਣਾ।’ ਢਪੋਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗਪੌਤ ਵਜੋਂ ਅਨੁਵਾਦ ਇਸੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਇਕ ਦੋਸਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਨੀਤੂ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਰਸੋਈ ਦੇਖਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਤੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।” ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਉਹ ਮੇਰੀ ਰਸੋਈ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖੂ? ਕੀ ਰਸੋਈ ਇਸ ‘ਘਰ’ ਨਾਂ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਮਾਤਰ ਹੈ? ਫਿਰ ਤਾਂ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਰਸੋਈ ਦੇ ਅਰਥ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਰਸੋਈ ਇਸ ਵਿਚ ਪਏ ਸਮਾਨ ਕਾਰਨ ਰਸੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ

ਨੀਤੂ ਸਿੰਘ

ਅੰਦਰ ਪਿਆ ਸਮਾਨ ਵੀ ਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪ ਟੁੱਟੇ ਨਹੀਂ, ਨਵੇਂ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੀਲ ਦਾ ਡਿਨਰ ਸੈਟ ਹੁੰਦੇ, ਫਿਰ ਮਾਈਕਰੋਵੇਵ ਵਾਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦੇ। ਸਮਾਨ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਭੀੜੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਇਕ ਨਜ਼ਰ ਦੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸੋਮਿਆਂ ਵਿਚ ਲੱਭ ਸਕਦੇ? ਕੋਈ ਮਰਦ ਰਸੋਈ ਨੂੰ ਔਰਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣ ਸਕਦੇ? ਫਿਰ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਕਾਮਰੋਡ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਮਝ ਲਵੇ। ਪਰ ਕਾਮਰੋਡ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਵੀ ਹੈ।

ਅਨੇਕਾਂ ਸਵਾਲ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦੀ ਸਕਰੀਨ ‘ਤੇ ਫੈਲਣ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਤਲਾਸ਼ਦਿਆਂ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

ਮੈਥੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਂ ਖੜੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅੱਖ ਵਿਚ ਹੰਝੂ ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਹੰਝੂ ਵਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਪੱਥਰ ਦਾ ਹੈ। ਮੁਸਕਾਨ ਫੈਲਦੀ ਨਹੀਂ, ਪੱਥਰ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਿਚ ਭਿੰਜੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਨਾਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਨਾਨੀ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਅੱਖਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਰੁਮਾਲ ਨਾਲ ਢਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਨਾ ਹੰਝੂ, ਨਾ ਮੁਸਕਾਨ।

ਰਸੋਈ ਦਾ ਟੂਣਾ ਤੋੜਦਿਆਂ

ਨੀਤੂ ਇਕ ਸ਼ਾਇਰਾ ਹੈ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲੋਚਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵੀ ਇਕ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਕਦੇ ਹਾਸ ਰਸੀ, ਕਦੇ ਬੀਰ ਰਸੀ, ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਰਸੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਰੁਣਾ ਰਸੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫਰ ਕਦੀ ਸਾਂਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਦੀ ਇਹ ਉਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੀ ਨੀਵਾਂ, ਕਦੀ ਸੁਖਾਵਾਂ ਤੇ ਕਦੀ ਕੌੜਾ-ਕਸੈਲਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਰਤਕ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਹੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਵਿਤਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰਵਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮੈਨੂੰ ਅਕਸਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਉਮਰ ਘਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਠਹਾਕੇ ਲਗ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਬੈਡਰੂਮ ਵਿਚ ਘਰਾੜੇ ਵੱਜ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਾਲਕੋਨੀ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਇਕ ਰਸੋਈ ਹੀ ਐਸੀ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਲਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦਾ। ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ, ਜਦੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੁਤਾ ਉਥੇ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਤਮ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਦੀ। ਸਬਜ਼ੀ ਕੱਟਣ ਲੱਗਦੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੁੰਦਾ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਦੁਪਿਹਰ ਦਾ ਅਤੇ ਦੁਪਿਹਰ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ਾਮ ਦਾ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਾਲ, ਸਬਜ਼ੀ, ਦੁੱਧ, ਦਹੀਂ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਦੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਸੋਚਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਦੀ। ਕਿਹੜਾ ਭਾਂਡਾ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰੇ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜੇ ਘਰੇ ਆਇਆ। ਕਿਹੜਾ ਮੋੜਨਾ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਮੁੜਵਾਉਣਾ। ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ, ਮਾਂ ਇਸ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਭੁਲਦੀ,

ਹੋਰ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ...

ਕਦੇ ਲੱਗਦਾ ਉਹ ਰਸੋਈ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਹੈ। ਮਿਰਚ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸ ਸੈਅ ਵਿਚ ਲੂਣ-ਖੰਡ ਦੀ ਕੀ ਮਿਕਦਾਰ ਪਾਉਣੀ ਹੈ, ਸਭ ਉਸੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਰਸੋਈ ਦੀ ਮਾਲਕਣ ਬਣ ਕੇ ਮੈਂ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਮਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਸੰਦ ਦਾ ਪਕਦਾ ਕੁਝ ਨਾ। ਰਸੋਈ ਵਿਚਲੇ ਫੈਸਲੇ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾ ਹੁੰਦੇ।

ਰਸੋਈ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਤਲਿਸਮ ਹੈ, ਔਰਤ ਇਸ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਤੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਦਾ ਤਲਿਸਮ ਰਸੋਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਦੂਗਰਨੀ ਹੀ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਾਲਾ ਜਾਦੂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੰਤਰੀ ਹੋਈ ਰਾਖ ਹੋਵੇ ਤੇ ਗਲ ਵਿਚ ਤਵੀਤ।

ਮੈਂ ਅਠਾਰਾਂ-ਉਨੀ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਭਿੰਡੀਆਂ ਦੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਹਲਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਈ।

ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਹਰ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹਲਦੀ ਪਾਈਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਤੰਦੂਰ ਉਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਵਾਪਸ ਆਈ ਤਾਂ ਸਬਜ਼ੀ ਦਾ ਰੰਗ ਦੇਖ ਹਲਦੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੀ। ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਹਲਦੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸਬਜ਼ੀ ਬਣਾ ਧਰੀ। ਮੈਂ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਮਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਾਣ ਕੇ ਹਲਦੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ। ਹਰੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਭਿੰਡੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਨੇ, ਨਾਲੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਸਬਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹਲਦੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਕ ਨਾ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਂ ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬਹੁਤ ਹੱਸਦੀ ਹੈ। ਆਖਦੀ ਹੈ, “ਤੂੰ ਤਾਂ ਪੈਰਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾ ਪੈਣ ਦੇਵੇਂ...” ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਜਾਦੂਗਰਨੀ ਜੋ ਹੋਈ।

ਮੈਂ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਵੜਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੋਬਾਈਲ ਹੁੰਦੇ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸੋਈ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸ਼ੈਲਫ਼ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਟੂਟੀ ਛੱਡਦੀ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਗੀਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ। ਨਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚ ਨਦੀਆਂ, ਸਮੁੰਦਰਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਕ ਦੋਸਤ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੇਰੇ ਲਈ ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗੀ?” ਮੈਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ, “ਚੂਲੀ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਭਰ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ

ਲਿਆਵਾਂਗੀ।” ਤੇ ਮੈਂ ਟੂਟੀ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਚੂਲੀ ਭਰ ਕੇ ਬੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਸੋਚਦੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਅੰਦਰੇ ਲਈ ਫਿਰਦੀ ਹਾਂ। ਤੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇਖਣ ਕਿੱਥੇ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦੈ? ਨਾਲੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਉਤੇ ਕੀ ਹੁੰਦੈ?

ਰਸੋਈ ਵਿਚਲਾ ਪਾਣੀ ਗਤੀ ਬਣ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਵਹਿਣ ਲੱਗਦੈ। ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਉਤੇ ਪਹਿਨ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ।

ਬਰਤਨਾਂ ਦੀ ਗੋਲਾਈ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਖਿੜ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਰਸੋਈ ਵਿਚਲਾ ਬਹੁਤਾ ਸਾਮਾਨ ਗੋਲ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਾਂਗੂੰ ਜੋ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਇਸ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਹੀ ਆ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਾ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਇਹ ਲਾਟੂ ਵਾਂਗੂੰ ਘੁੰਮਦੈ, ਸ਼ੁਰੂ ਅੰਤ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਦਾਇਰੇ ਹੀ ਦਾਇਰੇ, ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਅਤੇ ਗੋਲਾਈਆਂ, ਔਰਤ ਦੇ ਜਿਸਮ ਵਾਂਗੂੰ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

ਬਰਤਨਾਂ ਤੋਂ ਨਿਗੂਾ ਹਟਾ ਅੱਗ ਵੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਬਰਤਨ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ। ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਕਟੋਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਭਰਦੀ ਹਾਂ। ਅੱਗ ਤੇ ਰੱਖੇ ਮਸਾਲੇ ਭੁੰਜਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਮਹਿਕਣ ਲੱਗਦੇ ਨੇ।

ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਤਲਿਸਮ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਦੈ, ਉਪਰਲੀ ਸ਼ੈਲਫ਼ ਉਤੇ ਪਿਆ ਫੋਨ ਵਜਦਾ। ਕੋਈ ਦੋਸਤ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਕੋਈ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ। ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਮੈਂ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਨਾਨੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਮਾਂ ਹੱਥ ਫੜ੍ਹ ਕੇ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

“ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੰਦਾ ਕੋਈ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮਹਾਨ ਤਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ...”

ਮੈਂ ਹਾਂ ‘ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਂਦਾ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਏਹਨੇ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆ ਹੋਇਆ। ਇਹੀ ਕੰਮ ਐ ਇਹਦਾ, ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇ-ਸੁਣੇ ਕੁਝ, ਰੱਟਾ ਲਾ ਲੈਂਦਾ, ਦੂਜੇ ‘ਤੇ ਰੋਅਬ ਪਾਉਣ ਲਈ। ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵੀ ਘੋਖਦੇ ਕਿ ਉਹਦੀ ਵਿਦਵਤਾ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਇਹਦਾ ਨਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ। ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਅੱਜ ਬਹੁਤਾ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਖਾਧਾ, ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਿਰ ਨੇ ਤਾਂ ਖਾਧਾ ਹੀ ਜਾਣਾ, ਆਹ ਬੈਠੇ ਨੇ ਮਰੀਜ਼, ਜਿਹੜੇ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਕਿ ਮੈਂ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਹਾਂ, ਮਸ਼ਹੂਰ ਐਮ.ਡੀ., ‘ਸੀਰਤ ਹਸਪਤਾਲ’ ਚਲਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਸਮਝਾਉਣੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਟਦੇ। ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਬੋਲਦੇ ਬਹੁਤਾ, ਦੱਸਦੇ ਘੱਟ ਤੇ ਲੁਕਾਉਂਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇ। ਜ਼ਾਹਰ ਇੰਜ ਕਰਦੇ

ਸੁਖਜੀਤ ਮਾਛੀਵਾੜਾ

ਫੋਨ: 91-99887-30005

ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੀ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣ। ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ, ਫਿਰ ਸੋਚੀਦਾ, ਛੱਡ ਮਨਾ ਕੀਹਦੇ-ਕੀਹਦੇ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਮਾਰੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ ਮੈਂ ਹੀ ਮਿਸ ਫਿੱਟ ਹਾਂ ਇੱਥੇ। ਖਾਸਾ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਦੇਵਦਾਰ ਦਾ ਪੌਦਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇੱਥੇ ਲਾ ਲਿਆ, ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਤੁਰਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਓਪਰੀ ਮਿੱਟੀ ‘ਚ ਮੌਲਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ‘ਚ ਦਾਖਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਬਾਪ ਨੇ ਸਖ਼ਤੀ ਦੇ ਐਹੋ ਜਿਹੇ ਖੋਪੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਕਿ ਇਧਰ-ਓਧਰ ਦੇਖਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਬਾਪ ਬਣਿਆ ਹੀ ਮਾਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਬਾਪ! ਫਿਰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ! ਤੋਬਾ। ਸਕੂਲ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਹੈਡ ਸਰ’ ਆਖਣ ਦੀ ਆਦਤ ਨੇ ਘਰ ‘ਚ ਵੀ ਪਾਪਾ ਜਾਂ ਡੈਡੀ ਨਾ ਕਹਿਣ ਦਿੱਤਾ। ਪਿੰਡ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡਾਚਲ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦਾ। ਪਹਾੜਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ‘ਚ, ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ, ਸਾਉ ਤੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਲਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਖੇਤਾਂ ‘ਚ ਸੀ, ਫਸਲਾਂ ‘ਚ, ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਬੂਟੇ ਲਾਉਣ ‘ਚ, ਪਰ ਹੈਡ ਸਰ ਨੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਹੋਮਵਰਕ, ਓਵਰ ਟਾਈਮ, ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ-ਇੰਨੀ ਕਰਤਾਈ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮੈਂ ਐਮ.ਡੀ. ਹੋ ਗਿਆ। ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡੋਂ ਆ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਹੈਡ ਸਰ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਰੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਐਮ.ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਲਿਆਂ ਵੇਲਿਆਂ ‘ਚ ਡਾਕਟਰੀ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਬੇਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ‘ਸੀਰਤ ਹਸਪਤਾਲ’

ਹੈਡ ਸਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ‘ਚ ਫਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਸਾਰਾ ਜੋਰ ਲਾਉਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਸੀਰਤ ਨੇ ਡਾਕਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਂਦਾ, ਕਹਿੰਦੇ, “ਸ਼ੀ ਇਜ਼ ਵੈਰੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਟ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਡਾਕਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਨੇ ਪਰ ਕਹਿੰਦੀ ਐ, ‘ਦੇਖਣਾ ਪਾਪਾ ਮੈਂ ਏਨੀਆਂ ਐਮ.ਏ., ਪੀ ਐਚ. ਡੀ ਵਰਗੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ‘ਡਾਕਟਰ ਬੇਟੀ’ ਸੀਰਤ ਗਰੇਵਾਲ ‘ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਨਹੀਂ ਬੱਕੋਗੇ।”

ਉਦੋਂ ਮੇਰਾ ਐਮ.ਬੀ.ਬੀ.ਐਸ. ਅਤੇ ਸੀਰਤ ਦਾ ਬੀ.ਏ. ‘ਚ ਆਖਰੀ ਸਾਲ ਸੀ ਪਰ ਹੈਡ ਸਰ ਦੇ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਪੇੜ੍ਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਪਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੁਛ ਨਾ ਔਂਤਦਾ। ਉਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਵੀ ਬਹੁਤ। ਹੈਡ ਸਰ ਵਾਂਗੂੰ, ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਸੀਰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਛੱਪ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਮੈਂ ਐਮ.ਡੀ. ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸੀਰਤ ਪੀ ਐਚ. ਡੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੈਡ ਸਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਗੱਲ ਸੁਣੋ ਡਾਕਟਰ...” ਹੁਣ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਆਖਦੇ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੀਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਓਪਰਾ ਲੱਗਦਾ। ਮੈਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਤੇ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੇਰੀ ਤੇ ਸੀਰਤ ਦੀ ਮੈਰਿਜ਼ ਕਰ ਦਈਏ, ਓ ਕੇ।” ਹਰ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਣੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਮੈਂ ‘ਯੈਸ ਸਰ’ ਆਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ

ਮੈਂ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਨਹੀਂ

ਸੁਖਜੀਤ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਮਾਨਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਮਰਦ-ਔਰਤ ਦੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀੜੀ ਪਾੜੇ ਦੀ, ਤੀਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮੀਰਾਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੱਧਵਰਗੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਅਮੀਰ ਤੇ ਉਚੇ ਵਰਗ ਦੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗੇਰੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਚੰਗੇਰੇਪਣ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਲੀਤ ਮਹੱਲ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਓ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਖ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਨਾਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੱਧਵਰਗੀ ਸੋਚ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਖੌਤੀ ਅਮੀਰ ਵਰਗ ਦੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹੀਣ ਸਮਝਣ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਪਾਕ ਮਨੁੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗੇਰਾ ਬਣਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ, ਉਂਜ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮਨੁੱਖ ਸਿਰ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, “ਨਰਮ ਤੇ ਸਾਊ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਦਬਾਉਂਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।” ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਨਾਂ ਦਾ ਪਾਤਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਾਇਕ ਡਾ. ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਦੇ ਅੰਦਰਲਾ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ। ਉਹ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਇਕ ਭਲੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਅੰਦਰਲਾ ਦਬਾਈ ਰਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਖੀਰ ਉਸ ਦਾ ਕੜ ਪਾਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਇਹੋ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਖਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਰਤ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਹੈਡ ਸਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਸੀ, “ਕੱਲੀ ‘ਕੱਲੀ ਕੁਤੀ ਐ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਜਮਿਆ-ਜਮਾਇਆ ਕੰਮ ਮਿਲ ਜਾਣਾ।”

ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਸੋਚਦਾ, “ਕੱਲਾ ਮੁੰਡੇ, ਸਾਉ ਪਰਿਵਾਰ ਐ, ਇੰਨਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਤਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਰਹੂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ।” ਬੀਜੀ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਉਦਾਸੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਅਸੀਂ ਕੁਤੀ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੰਡਾ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ।” ਹੈਡ ਸਰ ਉਦੋਂ ਬੋਲੇ ਜਿਵੇਂ ਸਕੂਲ ‘ਚ ਬੋਲਦੇ, “ਸਿਆਣੀ ਬਣ, ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਫਿਊਚਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚ, ਪੇਂਡੂਆਂ ਵਾਲਾ ਕਮਲ ਨਾ ਕੁੱਟ।” ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਤੇ ਗਰੇਵਾਲ ਚਾਹੁੰਦੇ ਗਏ, ਉਦੋਂ-ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਆਖਰ ਮੈਂ ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਲਈ ਬਣਾਈ ਕੋਠੀ ‘ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਗੇਟ ਤੇ ‘ਸੀਰਤ ਗਰੇਵਾਲ’ ਦਾ ਪੱਥਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ, ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪੱਥਰ ਹੀ ਸੀਰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਗੇਟ ‘ਤੇ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਡਾ. ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਬੈਠਦਾ।

“ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਆਹ ਨਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਗਲ ਸਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਇਹਦੀ ਲਾਸ਼ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਆਂ।” ਵਿਦਵਾਨ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸੀਅਤ ਵੀ ਹੈ ਇਸ ਦੀ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜਿਸ ਹਾਲਤ ਨਾਲ ਘੁਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ ਉਦੋਂ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਚਾਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉ, ਐਨ ਚੁੱਕਵਾਂ। ਤੁਝਕ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਕਿਤੇ ਇਹਨੂੰ ਕੋਈ ਭਿਣਕ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪੈ ਗਈ। ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, “ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੱਚੀ ਐ, ਬਹੁਤੇ ਵਿਆਹ ਹੁਣ ਧੂਹ-ਘੜੀਸ ਈ ਨੇ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ, ਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਵਾਲੇ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪਤੀ ਤੇ ਪਤਨੀਆਂ ਈ ਨੇ। ਦਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਕਰਦਾ। ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤੇ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਐ, ਜਦੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, “ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀ ਸਾਡਾ ਘਰ ਵਸਦਾ ਰੱਖ ਲਿਆ।”

“ਪਰ ਮੇਰਾ ਉਜੜ ਰਿਹੈ!” ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਰੋਣ ਹਾਕਾ ਹੋ ਜਾਨਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀ-ਕੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਮੈਂ? ਲੋਕਾਂ ‘ਚ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਐ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਐ। ਮਨ ਦੀਆਂ ਜਾਣ ਲੈਣ ਪਰ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਸਕਿਆ ਮੈਂ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਟੁੱਟ ਕੇ ਚਾਹੁੰਨਾ, ਉਹ ਵੀ ਉਨਾ ਹੀ ਕਰਦੀ ਐ ਮੇਰਾ, ਪਰ ਨਹੀਂ...।

ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ‘ਚ ਤਾਂ ਏਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ‘ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਕੁਤੀ ਸੀ ਇਹ, ਬੇਹੱਦ ਸੋਹਣੀ-ਸੁਨੱਖੀ, ਸਮਾਰਟ। ਮੈਂ ਹਾਬਤਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਇਹਦੇ ‘ਚ ਗੁਆਚਿਆ ਰਿਹਾ। ਏਹਦੇ ਟੋਏ-ਟਿਬੇ ਇੰਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਏਹਦੇ ਮਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੀ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ, ਉਹੀ ਕਰਦਾ। ਦਾਬਾ ਤਾਂ ਏਹਦਾ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੋਂ ਤਾਂ ਏਹਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਏਹਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਗਰੇਵਾਲ ਲਾਹੁਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਕਹਿੰਦੀ, “ਮੈਂ ਮਿਸਿਜ਼ ਸੀਰਤ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣਾ, ਸਗੋਂ ਤੁਸੀ ਵੀ ‘ਰਾਏ’ ਨਾ ਲਿਖਿਆ ਕਰੋ।”

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਠੀਕ ਐ।” ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕਾਰਨ

ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗੀ, “ਬੁਰਾ ਨਾ ਮਨਾਇਓ, ਹੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੱਟ ਓ ਪਰ ਸਾਡੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਪੁੱਛੇਸਰ ਰਾਏ ਨੇ, ਦੋ-ਤਿੰਨ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣਾ ਗੋਤ ਰਾਏ ਲਿਖਦੇ ਨੇ, ਉਹ ਸਾਰੇ ‘ਦੁੱਏ’ ਨੇ, ਸਮਝੋ? ਮੇਰੀ ਫਰੈਂਡ ਸੇਖੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛਦੀ ਸੀ, ਬਈ ਰਾਏ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਗੋਤ ਐ! ਸੋ ਐਵੇ ‘ਡਾਉਟ’ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ।”

ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸਫਾਈ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਲਈ ਇੰਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸੀ ਕਿ ਸੀਰਤ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਏਹਨੇ ਦੂਜਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, “ਆਪਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਇਸ਼ੂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।”

ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਠੀਕ ਐ।”

ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਨੇ ਕਹਿਣਾ, “ਪਹਿਲਾ ਏਹਨੂੰ ਪਿਉ ਨੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ, ਹੁਣ ਕਾਕਾ ਤੂੰ ਚੜ੍ਹਾਈ

ਜਾਨੈਂ, ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।” ਮੈਂ ਹੱਸ ਛੱਡਦਾ। ਉਦੋਂ ਪਿਆਰ ‘ਚ ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਭੂਤ ਸਵਾਰ ਸੀ ਮੇਰੇ ‘ਤੇ। ਏਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ‘ਚ ਔਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਜਨੂੰਨ, ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਵੱਲ ਨਹੀਂ, ਝੁੱਝ ਬਣਨ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੁੰਦਾ। ਏਹਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ, ਮੈਂ ਸੋ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਏਹਨੇ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ, “ਆਓ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮਿਲ ਲਵੋ ਸਰ ਨੂੰ, ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਬੜੇ ਜੀਨੀਅਸ ਨੇ...”

ਆਪਣੇ ਸਰ ਬਾਰੇ ਇਹ ਇੰਜ ਸਰਧਾ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਨਵਾਂ ਬਣਿਆ ਚੇਲਾ ਗੁਰੂ ਬਾਰੇ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਉਹੀ ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਿ ਏਹਦੇ ਜੀਵਨ ‘ਚ ਉਕਾ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਹਰਕਤ ਤੋਂ ਏਹਨੂੰ ਇਹ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਾ। ਆਖਣਾ, “ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀਰਤ, ਤੂੰ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ, ਦੱਸ ਲੈਣ ਕਦੋਂ ਆਵਾਂ?” ਏਹਨੇ ਕਹਿਣਾ, “ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੱਕ।” ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਆ ਕੇ ਮਰੀਜ਼ ਘੱਟ ਤੇ ਘੜੀ ਵੱਧ ਦੇਖੀ। ਠੀਕ ਦੋ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਸਰ ਦੇ ਦਰ ‘ਤੇ ਜਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ। ਜੇ ਕਦੇ ਸੱਸ ਨੇ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਘੂਰਨਾ ਕਿ ਕੀ ਸਰ-ਸਰ ਲਾਈ ਐ, ਕਦੇ ਘਰ

ਵਾਲੇ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰ ਜਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਮੁਹਾਵਰਾ ਬੋਲ ਦੇਣਾ ‘ਮੱਝ ਨੂੰ ਗਾਹ ਤੇ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਮਾਰ ਜਾਂਦਾ’ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਨਾਗ ਨੇ ਫਨ ਚੁਕਣਾ, ਫਿਰ ਮਨ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਵਾਸਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਹੋਰ ਕਥਨ ਢੂੰਡ ਕੇ ਮੂਹਰੇ ਲਿਆਉਣਾ ਤੇ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਮਿਲਦਿਆਂ, ਜਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ‘ਚ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਨਾਗ ਦਾ ਫਨ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੀਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੂਰ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ, ‘ਹਫ਼ਤੇ ਭਰ ਦਾ ਸੁਣ ਕੇ’ ਸਹਿ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਰਹਿਣਾ, ਡੱਬ ਜਿਹਾ ਪਿਆ। ‘ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਊਂ।’

ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ, “ਅਲਾਊਡ ਨਹੀਂ,” ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਟਲ ‘ਚ ਰਹਿ ਲਊ,’ ਇਹ ਕਹੇ, “ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ।” ਮੈਂ ਬੜਾ ਡਿਸਟਰਬ ਹੋਇਆ ਪਰ ਟੂਰ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਹਨੇ ਉਦਾਸ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੀ। ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹਦੀ ਉਦਾਸੀ ਦੇਖ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲਾ ‘ਮਹਾਨ ਬੰਦਾ’ ਜਾਗ ਪਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਬੁਰਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ‘ਚ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ ਸੀਰਤ ਤੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਹ, ਮੈਂ ਰਹਿ ਲਵਾਂਗਾ ਔਖਾ-ਸੌਖਾ, ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਪਿਆਰੀ ਐ।” ਇਹਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਇੰਜ ਵੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਆਖਰੀ ਝੁੱਝ ਹੋਵਾਂ ਤੇ ਠੰਡਾ ਸਾਹ ਭਰ ਕੇ ਬੋਲੀ, “ਸਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ, ਮੈਡਮ ਟੂਰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਅਸੀਂ ਸਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਨਾਇਆ ਪਰ ਉਹ ਮੰਨੇ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਫਿਰ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ।”

ਜ਼ਹਿਰ ਵਰਗੇ ਲੱਗੇ ਇਹਦੇ ਬੋਲ, ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਟੁਟਿਆ ਹੋਵੇ ਕਤੱਕ ਕਰਕੇ। ਇਹਨੇ ਮੇਰਾ ਸੱਚਾ ਬੂਠਾ ਮਾਣ ਵੀ ਨਾ ਰਖਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੁਰੀ ਲੱਗੀ ਸੀਰਤ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਿ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਕੁਛ ਚੰਗਾ-ਮਾੜਾ ਨਾ ਕਹਿ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸਤਕਾਂ ਤੇ ਆਵਾਗੋਣ ਗੱਡੀ ਭਜਾਉਣਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਇਹਦੇ ਸਰ ਦੇ ਦਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਗੱਡੀ ਜਾ ਖੜ੍ਹਾਈ, ਪਰ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਮੁੜ ਆਇਆ। ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸੀਰਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ, “ਕਿੱਥੇ ਚਲ ਗਏ ਸੀ? ਪਤਾ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋ ਗਿਆ...ਤੁਹਾਡਾ ਫੋਨ ਵੀ ਬੰਦ...ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੁਸੀਂ...”

ਕਈ ਸੁਆਲ ਲਗਾਤਾਰ। ਇਹਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਦੇਖ ਮੇਰਾ ‘ਮਹਾਨਤਾ ਚੈਨਲ’ ਚਲ ਪਿਆ। ਸੀਰਤ ਕਿੰਨੀ ਸੱਚੀ ਐ ਸਾਡ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਜੇ ਇਹਦੇ ਮਨ ‘ਚ ਮੈਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸਰ ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਨਾ ਦੱਸਦੀ, ਬੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ। ਮੈਂ ਸੱਚੀ ਝੁੱਝ ਆ। ਇਹਨੂੰ ਮੇਰਾ ਕਿੰਨਾ ਫਿਕਰ ਐ। ਮੈਂ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਇਹਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ‘ਚ ਲੈ ਲਿਆ, “ਸੀਰਤ ਆਪਾਂ ਕਿਤੇ ਘੁੱਮਣ ਚਲੀਏ?”

ਮੈਂ ਕੱਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਅਣਮੰਨੀ ਜਿਹੀ ਬੋਲੀ, “ਤੁਹਾਡੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੈ?”

“ਮੈਂ ਕੱਲ ਦਾ ਦਿਨ ਲਾ ਕੇ ਸੈਟਿੰਗ ਕਰ ਦੇਨਾਂ, ਚਲ ਕਿਤੇ ਹਫ਼ਤਾ ਕੁ ਲਾ ਆਉਨੇ ਆਂ।” ਮੈਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਈ। ਬੋਲੀ, “ਕਲ ਨੂੰ ਸਰ ਨੂੰ ਪੁਛਾਂਗੀ” ਸਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ? ਮੇਰੇ ਸਮਝ ਨਾ ਆਇਆ

ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਚਲ ਹੁਣ ਪੁੱਛ ਆਉਂਦੇ ਆਂ ਤੇਰੇ ਸਰ ਨੂੰ।” ਉਹਨੇ ਇਕ ਦਮ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਚਿਹਰੇ ਤੇ ਚਮਕ ਆਈ ਪਰ ਅਗਲੇ ਛਿਣ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਉਤੀ ਪਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਹੁਣੇ?...ਮੇਰੇ ਸਰ?...ਮਤਲਬ ਕੀ ਐ ਤੁਹਾਡਾ?”

ਮੈਂ ਯਈਂ ਯਈਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ।

“ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਓ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਰ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਐ?” ਮੈਂ ਘਬਰਾ ਗਿਆ, “ਨੋ-ਨੋ ਸੀਰਤ” ਮੇਰਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ, ਦਰਅਸਲ ਮੇਰਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਸੀ ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨੂੰ, ਮੈਂ ਗਿਆ ਵੀ ਸੀ ਹੁਣੇ...” ਘਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹੋਰ ਹੀ ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹ ਬੈਠਾ।

ਸੀਰਤ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋ ਗਈ, “ਕੀਅ...ਤੁਸੀਂ ਸਰ ਕੋਲ ਗਏ ਸੀ?”

“ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤਾਂ...” ਮੇਥੋਂ ਨਾ ਬੂਠ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ਨਾ ਸੱਚ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਇਉਂ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕੱਚੇ ਨੂੰ ਖਾ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਬੈਠ ਦੀ ਨੁਕਰੇ ਇਉਂ ਓਕੜ੍ਹ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਸਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਦੇ ਹੈਡ ਸਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਦਾ ਸਾਂ, ਡਰ ਕੇ। ਲੱਗਿਆ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕੰਨ ਫੜਨ ਲਈ ਕਹੇਗੀ ਤੇ ਮੈਂ ਮੁਰਗਾ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਓਹਨੇ ਨਾਲ ਦੋ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਕੁੰਡੀ ਲਾ ਲਈ। ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਓਵੇਂ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਭਮੱਤਰਿਆ ਜਿਹਾ, ਫਿਰ ਉਠ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਨਾਲੇ ਸਫਾਈਆਂ ਦੇਵਾਂ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ? ਪਤਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗ ਰਿਹਾ। ਪਤਾ ਤਾਂ, ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਚਾਨਕ ਬੈਠ ‘ਤੇ ਪਿਆ ਸੀਰਤ ਦਾ ਫੋਨ ਵੱਜਣ ਲੱਗਾ, ‘ਤੁਮ ਦਿਨ ਕੇ ਕਰੋ ਰਾਤ, ਹਮ ਰਾਤ ਕਰੋਗੇ...। ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੋਲ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨੇ, ਪਰ ਅੱਜ ਅੰਦਰ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਜਿਹੀ ਲਿਜ਼ਕੀ, ‘ਨਹੀਂ ਏਹ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਹੀਂ।’ ਮਨ ‘ਚ ਏਹ ਵੀ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹਦਾ ਫੋਨ ਚੈਕ ਕਰਾਂ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਪਰਸ ਤੇ ਫੋਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਇਹ ਬਾਬਰੂਮ ‘ਚ ਹੋਵੇ ਇਹਦਾ ਫੋਨ ਵੱਜ-ਵੱਜ ਕਮਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਤੱਕ ਨਾ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿੰਨਾ-ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਹੱਸ-ਹੱਸ, ਫੁਸ-ਫੁਸਾ ਕੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਐਨੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਸੁਣੇ।

ਸੀਰਤ ਭੱਜ ਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਿਕਲੀ, ਝਪਟਣ ਵਾਂਗੂੰ ਫੋਨ ਚੁਕਿਆ, ਮੇਰੇ ਮਨ ‘ਚ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੰਨ ਫੜ ਕੇ ਉਠਕ-ਬੈਠਕ ਕਰਨ ਲਗ ਪਵਾਂ, ਪਰ ਓਹਨੇ ਐਨੀ ਉਚੀ, ‘ਹੈ’ ਕੀਅ...? ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਝਕ ਗਿਆ।

“ਹੈਅ, ਕਿਥੇ ਓ ਤੁਸੀਂ? ਅਗਜੈਕਟ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਦੱਸ...”

ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਹੋਈ, “ਗੱਡੀ ਕੱਢੋ ਹਰੀ ਔਪ” ਮੈਂ ਚਾੜ੍ਹੀ ਵੱਲ ਔਹਲਿਆ ਤਾਂ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਸੁਣਿਆ, “ਯੂ ਬਿੱਚ” ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਲੈਣੀ ਆ ਤੂੰ...ਓਫ! ਓਹਨੇ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਰਹਿਣ ਦਿਓ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।” ਫਿਰ ਆਪੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗੀ, “ਸੇਖੋਂ ਦਾ ਫੋਨ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਅਸੀਂ ਸਰ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੇ ਲੈ ਆਈਆਂ, ਸਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨੇ ਟੂਰ ‘ਤੇ। ਮੁੜ ਕਹਿੰਦੀ, ‘ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਟੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਸੀ।”

ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਕੋਈ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾਇਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਸਰ ਦਾ, ਬੰਦ ਸੀ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਮਿਲਾਏ ਪਰ ਗੱਲ ਨਾ ਹੋਈ। ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਬੇਚੈਨ ਐ, ਉਲਝੀ ਹੋਈ, ਪਰੇਸ਼ਾਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਮੈਂ ‘ਮਹਾਨਤਾ ਚੈਨਲ’ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਂਜ ਜਾਣ ਗਿਆ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਰ ਦਾ ਟੂਰ ‘ਤੇ ਜਾਣਾ ਕਨਫਰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ, ਜੋ ਸਰ ਟੂਰ ‘ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁਣੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਦੀ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪੈਂਦਾ, ਡਰਾਈਵਰ ਤਾਂ ਰਾਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਹਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਝੱਲ ਖਿਲਾਇਆ। ਸਵੇਰੇ-ਸਾਜਰੇ ਉਠ, ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਖਾਣੇ ਤਿਆਰ ਕਰਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਉਠਿਆ, ਰਸੋਈ ‘ਚੋਂ ਮਹਿਕਾ ਆਉਣ, ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸੱਸ ਦੀ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ।

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਸਮਝ ਗਿਆ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਰ ਲਈ ਬਣ ਚਿਹਾ। ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇਹਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਛੱਡ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂਦਾ, ਅੱਜ ਇਹਨੇ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹਿਆ, ‘ਡਰਾਈਵਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡ ਆਉਦੇ, ਮੈਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਸਮਾਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ।’

ਜਾਣਦਾ ਸਾਂ ਇਹਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਬਾਰੇ, ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ‘ਚ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ? ਸੱਸ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਹੀ। ਮੈਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਉਹਦਾ ਹਉਕਾ ਸੁਣਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ, ‘ਇਹ ਵਿਚਾਰਾ ਪੇਂਡੂ ਭੋਲਾ ਪੰਛੀ ਕਿਥੇ ਆ ਫਸਿਆ।’ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਡਰਾਈਵਰ ਵੀ ਕੁਝ ਕਹਿਣ-ਕਹਿਣ ਕਰਦਾ ਜਾਪਿਆ ਪਰ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਬੱਸ ਐਨਾ ਹੀ, ‘ਡਾ.ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਬੇਝੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਘਰ ਲੈ ਆਇਆ।’ ਤੇ ਚਾਬੀਆਂ ਫੜਾ ‘ਸਾਸਰੀ ਕਾਲ’ ਬੁਲਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਜਦੋਂ ਸਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਟਿਫਨ ਲੈ ਕੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਸਰ ਸੱਚੀ ਹੀ ਟੂਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ, ਇਹਦੇ ਤਾਂ ਤਨ-ਮਨ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਸੋਧੋਂ ਦੀ ਐਨੀ ਜੁਅਰਤ। ਉਹਨੂੰ ਫੋਨ ‘ਤੇ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ। ਉਹਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਬਈ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ। ਇਹ ਹੋਰ ਮੱਚ ਗਈ। ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿਕਲ ਤੁਰੀ। ਪਰ ਸਰ ਨੇ, ਮੈਡਮ ਨੇ ਜਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਹਨੇ ਕੀ ਚਕਰੀ ਘੁਮਾਈ ਕਿ ਇਹ ਟੱਕਰ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਹੱਥ ਗਈ ਪਰ ਇਹਨੂੰ ਟੂਰ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਧੱਕੇ ਖਾ ਕੇ ਇਹ ਘਰ ਵੱਤੀ। ਰਾਹ ‘ਚ ਕਿਤੇ ਭੁੱਖਣ-ਭਾਣੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਗਲ ਪੈ ਗਈ, ‘ਇਕ ਦਿਨ ਨਾਲ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ ਤੇਰੀ’। ਏਨੇ ਸਮੇਂ ‘ਚ ਇਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਮੇਸੇਜ ਕੀਤਾ ‘ਮੈਂ ਠੀਕ ਹਾਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਵਾਂਗੀ।’

ਉਹ ਹਫ਼ਤਾ ਇਹ ਆਪ ਤਾਂ ਅੰਗਿਆਰਾਂ ‘ਤੇ ਰਹੀ ਹੀ, ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਭੁੱਲਿਆ। ਉਸ ਮੇਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੀ ਭੁੱਲ ਰਿਹਾ ਪਰ ਸੀਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੀ ਦਸਾਂ! ਮੇਰੇ ਏਸੇ ਸੁਭਾਅ ਨੇ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੁਚਾਇਐ। ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਨਰਮ ਤੇ ਸਾਉ’ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਦਬਾਉਂਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਹਫ਼ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਜਗਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ‘ਪਤਾ ਲਗਿਐ, ਸਰ ਹੁਣੇ ਪਹੁੰਚੇ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਮਿਲਣ ਜਾਣੈ’ ਇਹਨੂੰ ਸਾਹ ਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮਨ ‘ਚ ਆਇਆ, ‘ਏਹ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਕੀ ਐ, ਸਵੇਰੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨਾ, ਹੁਣੇ ਕੀ ਅੱਗ ਲਗੀ ਐ, ਸਰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚ, ਬਈ ਬੁਜ਼ਤ ਸਾਲਾ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ...’ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸੋਚਦੇ ਨੇ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲਗਾ ਕਦੋਂ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰ ਗੱਡੀ ਗੈਰਿਜ਼ ਚੋਂ ਕੱਢ ਲਈ। ਰਾਹ ‘ਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਉਂ ਅੰਦਰ, ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦੀ ਐ ਸਰ ਨੂੰ? ਪਰ ਸਰ ਦੇ ਦਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਹ ਬੋਲੀ, ‘ਤੁਸੀਂ ਰੁਕੋ, ਮੈਂ ਦੇਖ ਲਵਾਂ ਸਰ ਆਰਾਮ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।’

ਮੇਰੇ ਗੱਡੀ ਮੋੜਦੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੜ ਵੀ ਆਈ। ਖੁਸ਼ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਉਦਾਸ ਵੀ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਸੀ, ‘ਸਰ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ, ਕਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆਂ, ਰੈਸਟ ਕਰਨੀ ਐਂ, ਕਲ ਮਿਲਾਂਗੇ।’ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ‘ਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਮਨੋ ਵਿਗਿਆਨ ਬੜਾ ਤੰਗ ਕਰਦੈ। ਸਮਝ ਗਿਆ, ਇਹ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਤੇ ਕੀ ਲੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦਿਆਂ ਗੱਡੀ ਤੋਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਚਾਨਕ ਕਹਿ ਉਠਦੀ ਹੈ, ‘ਰੋਕੋ-ਰੋਕੋ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਭੁਲ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਰ ਵਾਸਤੇ ਪੈਕਟ ਲਿਆਈ ਸੀ।’ ਮੈਂ ਤਿਰਛੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਨਾਲ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦਾ ਪੈਕਟ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਅੰਦਰ ਇਕ ਕਾਤੀ ਜਿਹੀ ਫਿਰੀ ਐ, ਪਰ ਮੁਸਕਰਾ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਸਿਗਰਟ ਪੀਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਖੌਰ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਸਿਗਰਟ ਕਿੰਨੀ ਮਾੜੀ ਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਐ, ਇਹਨੇ ਭਿਅੰਕਰ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਬਕਾ ਵੀ ਮਾਰਿਆ। ਇਹਨੂੰ ਸਿਗਰਟ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਨਫ਼ਰਤ ਐ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਹੱਥ ਮੂੰਹ ਬਣਾ, ਨੱਕ ਬੁੱਲ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਦਸਦੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਸਰ ਵਾਸਤੇ ਕਿਵੇਂ ਚਾਅ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਮਨ ਪਸੰਦ ਬਰਾਂਡ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੀ ਐ।

ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਨੱਸਦੀ ਅੰਦਰ ਗਈ ਸੀ ਉਦੋਂ ਪਰਤ ਆਈ। ਆਉਂਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ, ‘ਸਰ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਜੀਨੀਅਸ ਨੇ...ਆਉਟ ਆਫ ਵਰਲਡ

ਐਂਡ ਡਾਉਨ ਟੂ ਅਰਥ...ਆਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਧੁਰਾ ਨੇ ਉਹ...ਗੌਰਮਿੰਟ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਡਵਾਂਈਜ਼ ਲੈਂਦੇ ਨੇ...ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਔਰਾ ਦੇਖੋ...ਬਿਲਕੁਲ ਅਵਤਾਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਰਗਾ...ਜਦੋਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਨੇ, ਏਨੇ ਟਿਉਨ-ਅੱਪ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਬੱਸ...!’ ਉਹ ਗੁਆਚੀ ਜਿਹੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ‘ਬੱਸ ਜਿਵੇਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਸਟੂਡੈਂਟ...ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਫੀਲ ਹੁੰਦੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਰਾਧਾ ਹੋਵਾਂ...!’

ਕੁੱਝ ਦੇਰ ਰੁਕ ਕੇ ਫੇਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ‘ਸੱਚੀ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਕਰਿਓ ਕਦੇ ਵੀ, ਬਹੁਤ ਪਾਕ ਤੇ ਪਵਿਤਰ ਹੈ ਸਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ...!’ ਜਾਣਦਾਂ, ਸਭ ਕਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਨੇ। ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਕਹੀ ਜਾਂ ਰਹੀ ਏ ਸਰ ਬਾਰੇ। ਸਭ ਸਮਝਦਾਂ, ਮੈਂ ਇਹਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿਚ ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਵਸਤੂ ਤੇ ਸਰ ਅਪ੍ਰਾਪਤ, ਹੋਰ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸਰ ‘ਚ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਵਿਦਵਾਨ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ, ‘ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹੀ ਸੀ ਅਪਹੁੰਚ, ਅਪ੍ਰਾਪਤ...’

ਫੇਰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੋਇਆ, ਕੁੱਝ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ, ‘ਡਾ. ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਓ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੀਦੈ।’ ਪਰ ਮੈਂ ਸਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰ ਵੀ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਐ, ਏਹ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਈ ਪਰ ਉਹਨੇ ਭੋਰਾ ਨੀ ਗੋਲਿਆ। ਏਹੀ ਕਮਾਲ ਐ ਉਹਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਸੀਰਤ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਾਗਲ ਹੋਈਆਂ ਫਿਰਦੀਆਂ ਨੇ। ‘ਅਟੈਚ ਐਂਡ ਡੀ-ਅਟੈਚ,’ ਸਭ ਸਮਝਦਾਂ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ‘ਚ ਸਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਮੈਂ, ਭੋਰਾ ਵੱਧ ਈ ਹੋਉਂਗਾ। ਵੈਸੇ ਤੀਵੀਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਬੰਦਾ ਫੰਨੇ ਖਾਂ ਬਣਦੈ, ਪਰਦਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਰੱਖਣਗੇ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਜਾਨੇ ਆਂ ਜਦੋਂ ਅਗਲਾ ਆਖਦਾ, ‘ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਜਿਹੀ ਦਵਾਈ ਦਿਓ, ਜ਼ਰਾ ਟੈਨਸ਼ਨ ਜਿਹੀ ਕਰਕੇ...’ ਸਰੀਰ ਤਾਂ ਜੀ ਪੂਰਾ ਫਿੱਟ ਐ...!’ ਪਰ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾਂ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਤੋਂ ਹਰ ਬੰਦਾ ਡਰਦੈ, ਜੇ ਨਾ ਡਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ‘ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ’ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਨਾਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਕੰਪਾਂ ਨਾ ਭਰੀਆਂ ਹੋਣ। ਚੱਤੋ ਪਹਿਰ ਦਿਮਾਗ ‘ਚ ਏਹੀ ਚੱਲਦੈ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਬੱਸ ਕਰਾਉਣੀ ਐ, ਪਰ ਭੋਲੇ ਲੋਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਜੇ ਏਹਦੀ ਬੱਸ ਕਰਾ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕੌਣ ‘ਤੇ ਨਾ ਬੈਠਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਦਾਰੂ, ਫੀਮ ਤੇ ਹੋਰ ਸਵਾਰ ਖੋਹ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਕੈਪਸੂਲ ਖਾ ਕੇ, ਤੀਵੀਂ ਦੀ ਬੱਸ ਕਰਾਉਣ ਗਿਆ ਆਪਣੀ ਕਰਾ ਕੇ ਮੁੜ ਆਉਂਦੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਔਰਤ ਹੀ ਬੰਦੇ ਦਾ ਪਰਦਾ ਕੱਸੀ ਰੱਖੇ...।

ਜਾਣਦਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਆਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ‘ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਭਾਰ ਰਹਿੰਦੈ ਕਿ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁੱਖ ਕਿਵੇਂ ਦੇਵਾਂ? ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਬੱਸ ਭੁੱਲ ਜਾਨਾ ਪੂਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ। ਸਰ ਤਵਾਜ਼ਨ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦਾ। ਸੀਰਤ ਸਮਝਦੀ ਐ ਕਿ ਸਰ ਉਹਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਉਹ, ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾਂ ਪਰ ਮੈਥੋਂ ਹੁੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਪਤੈ ਮੈਨੂੰ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ-ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਫੇਰ ਚੱਕਰ ਮਾਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਖਬਰ ਰੱਖਣਾ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਬੇ-ਖਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦਾਂ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਭ ‘ਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਤੱਕਣਾ ਸਿੱਖਾ ਦਿੱਤੇ। ਏਸੇ ਲਈ ਜਾਣਦਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ‘ਚ ਬਈ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਸਰ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਪਵੇ। ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਆਖਦੈ ‘ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਤਾਂ ਲੱਗਦੈ, ਦੁੱਖਦੀ ਇਸਤਰੀਤਵ ਦਾ ਸ਼ਿਖਰ ਹੈ, ਗਹਿਰੀ ਤੇ

ਵਿਸ਼ਾਲ। ਜਿਹੜੀ ਪੰਜ-ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ‘ਚ ਪੰਜ ਗੁਣ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਯੂਪਿਸਟਰ ਵਰਗਾ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ, ਭੀਮ ਵਰਗਾ ਉੱਚਾ-ਲੰਮਾ ਪਤਨੀ ਦੇ ਬਣਾਏ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਖਾਣ ਵਾਲਾ, ਅਰਜਨ ਵਰਗਾ ਹੁਨਰੀ, ਯੁੱਧ ਵਿੱਦਿਆ ‘ਚ ਮਾਹਿਰ; ਨਕੁਲ ਵਰਗਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਸਹਿਦੇਵ ਵਰਗਾ ਵਿਦਵਾਨ, ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ‘ਚ ਨਿਪੁੰਨ। ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸਿਰਫ ਕਾਮ ਭੋਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਕਥਾ ਹੀ ਛੋਹ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਹਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸੇ ਬੰਦਾ ਕਿ ਸੀਰਤ ਦੁੱਖਦੀ ਨਹੀਂ।

ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸੋਚਦਾਂ ਕਿ ਏਹਨੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਵਾਇਆ? ਫੇਰ ਸੋਚਦਾਂ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਸਟੇਟਸ ਵਾਲਾ ਝੁੱਡ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਮੈਂ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਪਰਫੈਕਟ। ਵਿਦਵਾਨ ਦੇ ਕਹਿਣ ਵਾਗੂੰ ‘ਅਯਨਘੋਸ਼’। ਅੱਜ ਜਾਂਦਾ-ਜਾਂਦਾ ਵਿਦਵਾਨ ‘ਅਯਨਘੋਸ਼’ ਬਾਰੇ ਵੀ ਦੱਸ ਗਿਆ। ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ‘ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਆਈ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਦੇਵਦਾਰ ਦੇ ਪੌਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਠਦਾਂ, ਲਾਅਨ ਵਿਚ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਲਈ ਦੇਸੀ ਗੁਲਾਬ ਤੇ ਰਾਤ-ਰਾਣੀ ਵਰਗੇ ਬੂਟੇ ਲਾਏ ਸਨ-ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ। ਪਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੀਰਤ ਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ‘ਚੋਂ ਮਾਲੀ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੁੱਟਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਵਾਲੇ ‘ਕਾਰਨੇਸ਼ਨ’ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੇ, ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹਿਕ-ਵਿਹੂਣੇ। ਦੇਵਦਾਰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਗੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਘਿਰਿਆ-ਘਿਰਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੈ। ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖੀ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਉਸ ਕੋਲ ਆ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ। ਉੱਜ ਸਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਮੋਹ ਖੋਰਾ ਬੰਦਾ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ। ਅੰਤ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਬੰਦਾ ਨਫ਼ਰਤ ਵੀ ਅੰਤ ਦੀ ਕਰਦਾ। ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਿੰਦੈ, ‘ਏਹ ਯੁੱਗ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਯੁੱਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੋਝੇ-ਬੋਝੇ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ, ਬੋਝਾ-ਬੋਝਾ ਪਿਆਰ, ਬੋਝਾ-ਬੋਝਾ ਗੁੱਸਾ, ਬੋਝਾ-ਬੋਝਾ ਨੇੜ ਲਗਾਅ, ਬੋਝੀ-ਬੋਝੀ ਦੂਰੀ। ਉਲਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।’

ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਆਪ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਦੁਖੀ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਨੇ ਸਵਾਰਿਆ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਲੱਗਦੈ ਕਿ ਸਭ ਲੋਟ ਆਏ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ, ਬੰਦੇ ਦੇ ਵੱਸ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸੀਰਤ ਫਿਰ ਸਾਜਰੇ ਉਠੀ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਸਰ ਭਗਵਾਨ ਲਈ ਭੋਗ

ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਦੇਰ ਨਾਲ ਘਰ ਪਰਤਿਆ। ਬੈਡਰੂਮ ‘ਚ ਆਇਆ, ਸੀਰਤ ਘੁਕ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਐ, ਸਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਆਈ ਸੰਤੁਸ਼ਟ। ਐਦਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੌਂਦੀ ਏਹ। ਇਹਦੀ ਨੀਂਦ ਬੜੀ ਪਤਲੀ ਐ, ਜ਼ਰਾ ਜਿੰਨੇ ਖੜਕੇ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਗੁੜੀ ਨੀਂਦ ਮੇਰੇ ਬੀਜੀ ਸੌਂਦੇ ਨੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਸਚਿਤ, ਬੇਖਬਰ, ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਖਿੱਲਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਹੈਡ ਸਰ ਨੇ ਲੜਨਾ, ‘ਤੈਨੂੰ ਉਤੇ ਕੱਪੜਾ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ’। ਸੀਰਤ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਐ, ਚਾਰੇ-ਪਾਸੇ ਕੁੱਜ ਕੇ ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਵਲੋਟ ਕੇ ਸੌਂਦੀ ਐ। ਉਗਲ ਵੀ ਨੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਨੀਂਦ ਇਹਦੀ ਗਹਿਰੀ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਖੜਕਾ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਪਨੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਾਗ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਐ। ਮੈਂ ਇਹਦਾ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਸਮਝਦਾਂ। ਪਾਪਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਖੁੱਲ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕ, ਗਰੇਵਾਲ ਜੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਅਤੇ ਇੱਜਤ ਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਅ ਤੇ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਹੱਦ ਸਮਝਾਉਣੀਆਂ ਵਰਗੇ ਮਾਹੌਲ ‘ਚ, ਜੁਆਨ ਹੋਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ਼ਕ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਰ ਚੋਰੀ ਛੁਪੇ। ਬਦਨਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਹਰ ਗੱਲ ‘ਚ ਲੁਕੇ, ਪਰਦੇ ਦਰ ਪਰਦੇ। ਦਿਖਾਉਣਾ ਇਹ ਕਿ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੁਕਾਇਆ, ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਫ਼ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਸੱਚ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ। ਦੱਸਣਾ ਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਅਜਿਹੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਵਾਕ ਪੜ੍ਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲੈਂਦੇ ਨੇ, ਸਮਝਦਾ ਉਹੀ ਐ ਜਿਹਨੂੰ ‘ਬਿਟਵੀਨ ਦਾ ਲਾਇਨ’ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆ ਜਾਵੇ।’

ਮਲਕ ਦੇਣੇ ਉਠਦਾ ਹਾਂ, ਦੱਬੇ ਪੈਰੀਂ ਛੱਤ ਉਪਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਚੰਦਰਮਾ ਉਨਾ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਸ਼ੀਤਲ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਜਿੰਨਾ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦਿਆਂ ਖੇਤਾਂ ‘ਚੋਂ ਲਗਦੈ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਯਾਦ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹੀ ਖਿਆਲ ਫਿਰ ਭਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਏਥੇ ਸ਼ਹਿਰ ‘ਚ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਐਮ.ਡੀ.ਨੇ, ਮੇਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ‘ਚ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਚੰਦਰਮਾ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾਂ, ਬੀਜੀ ਬਹੁਤ ਯਾਦ ਆਏ ਨੇ। ਯਾਦ ਤਾਂ ਹੈਡ ਸਰ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ ਪਰ ਕੁਝ ਤਲਖੀ ਨਾਲ, ਮੈਨੂੰ ਦਾਅ ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਖੇਡੀ ਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਰੂਰ ਗਏ ਪਰ ਮੇਰਾ ਹਾਲ ਇਕ ਵਾਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁਛਿਆ। ਕਦੇ ਦਸਿਆ ਮੈਂ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜਿੰਨੀ ਵਾਰ ਵੀ ਆਏ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਗਏ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਚੰਗਾ ਨਾਮਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ। ਬੀਜੀ ਝਿਜਕਦੇ ਜਿਹੇ, ਮੇਰੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ‘ਚ ਬੱਚੇ ਬਾਰੇ ਪੁਛਦੇ। ਸੱਸ ਜੋ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜਾਣਦੀ ਐ, ਗੋਲ-ਮੋਲ ਗੱਲ ਕਰ ਜਾਂਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਇਹ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਹੱਥੋਂ ਬੜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹੇ ਤੇ ਦੁੱਖ ਉਠਾਏ ਨੇ, ਪਰ ਆਹ ਯੁੱਗ ਅੱਜ ਦੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣ ਦਾ ਯੁੱਗ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਡੇ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਮੁਸ਼ਕਰਾ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ, ਠੀਕ ਐ ਇਉਂ ਤਾਂ ਇਉਂ ਹੀ ਸਹੀ। ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਸੰਭਾਲੀ ਐ ਤਾਂ ਸਜਾ ਵੀ ਸਹੀ।

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਹੈਡ ਸਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਐ, ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ, ਘਰ, ਖੇਤਾਂ, ਮਾਂ ਅਤੇ ਯਾਰਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ। ਉਤੋਂ ਪੇਂਡੂ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਵਰ ਕਰ ਗਿਆ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੱਪੜੇ ਜੁੱਤੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਵੀ ਈਡੀਅਟ ਕਹਾਉਣਾ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲੋਂ! ਕਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਬੜਾ ਲੁਕਾ ਕੇ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰ ਸੂਲ ਵਾਂਗੂੰ ਚੁਭ ਜਾਂਦਾ।

ਹੈਡ ਸਰ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਸਜ਼ਾ ਤਾਂ ਸਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਹਿ ਲਵਾਂਗਾ, ਔਰਤ ਤਾਂ ਉਹੀ ਕੁਝ ਮੋੜ ਰਹੀ ਐ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਆਏ ਆਂ, ‘ਸਹਿ ਲਵਾਂਗੇ-ਸਹਿ ਲਵਾਂਗੇ’ ਚੁਟਕੀ ਵਜਾਉਂਦਾਂ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸ਼ਾਇਦ, ਪੂਰੇ ਚੰਨ ਦੀ ਰਾਤ ਐ। ਅਚਾਨਕ ਸਰ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੈ। ਚੁਟਕੀ ਬੰਦ ਤੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿਲਦਾ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਹ ‘ਚ ਹਿਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ‘ਨਹੀਂ ਸਰ ਨਹੀਂ...ਸਰ ਨਹੀਂ ਸਹਿ ਹੁੰਦਾ। ਸਾਲੇ ਦਾ ਫਾਹਾ ਵੱਢਣ ਨੂੰ ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਮੈਂ, ਡਾਕਟਰ ਨਾ ਆਖਰ, ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੀ ਆਉਣਾ। ਅਗਲੇ ਪਲ ਵਿਦਵਾਨ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੇ, ‘ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੂਝ ਕਤਲ ਕਰਨ ‘ਚ ਨਹੀਂ, ਕੀਲਣ ‘ਚ ਹੈ।’ ਕੀਹਨੂੰ, ਸਰ ਨੂੰ? ਨਹੀਂ, ਸੀਰਤ ਨੂੰ। ਕਤਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛੱਡ ਦੇਨਾ। ਛੱਡਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭ ਲੈਂਦਾ, ਐਨਾ ਦਲੇਰ ਨਹੀਂ ਮੈਂ। ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ! ਐਨਾ ਮਾੜਾ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚ ਗਿਆ, ਇਹ ਵੀ ਪੂਰੇ ਚੰਨ ਕਰਕੇ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਖੁਦ ਨਾਲ ਹੀ ਪਲ ਵਿਚ ਤੋਲਾ, ਪਲ ਵਿਚ ਮਾਸਾ ਹੋਈ ਜਾ ਚਿਹਾ। ਕਿੰਨਾ ਅੱਪ-ਸੈਟ ਤੇ ਦੁਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਰ ਨੇ। ਨਹੀਂ ਸਰ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਸੀਰਤ ਨੇ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਮਾਂ ਮਨ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਇਐ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਤੀਵੀਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਨੂੰ ਜੁਆਨ ‘ਚ ਉਲਝਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਮੈਂ ਸੀਰਤ ਦੀ ਮੰਨ ਕੇ ਚਲਿਆ ਸਾਂ ‘ਮਹਾਨ ਬਣਨ’। ‘ਮਹਾਨ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਨੇ’ ਵਿਦਵਾਨ ਖੱਚਰਾ ਹਾਸਾ ਹੱਸਦੈ। ਹੋਰ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਨਾ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਸੀਰਤ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਐ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ-ਕੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੋਉ ਸਰ ਨਾਲ, ਬੱਸ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਤੇ ਸਾਲ ਹੋਣ ਲਗੇ ਨੇ, ਹੁਣ ਬੱਚਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦੈ। ਬੱਚਾ ਹੀ ਸੀਰਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹੇਗਾ। ਪਰੈਗਨੈਟ ਹੋਈ ਸੀਰਤ ਮੈਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ-ਦੀਵਾਰੀ ਵਿਚ ਫਿਰਦੀ ਦਿਸਦੀ ਐ।

ਵਿਦਵਾਨ ਨੇ ਫੇਰ ਹੱਥ ‘ਤੇ ਆ ਲਾਈ ਐ, ‘ਬੱਚਾ ਤਾਂ ਔਰਤ ਉਸੇ ਦਾ ਜੰਮਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਐ ਜੀਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ।’

ਹੱਤ ਤੇਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਵੀ ਜਾਨ ਲੈ ਕੇ ਛੱਡੂ। ਕੀ ਮਤਲਬ ਐ ਏਹਦਾ? ਫੇਰ ਵਿਆਹ, ਲਾਵਾਂ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਮਰਿਆਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ? ਨਹੀਂ ਐਨਾ ਵੀ ਬੋੜਾ ਨਹੀਂ ਗਰਕਿਆ। ਕਾਹਲੀ ‘ਚ ਪੌੜੀਆਂ ਵੱਲ ਔਹਲਦਾਂ, ਹੁਣੇ ਜਗਾਉਣਾ ਸੀਰਤ ਨੂੰ, ਹੁਣੇ ਪੁਛਦਾਂ। ਰੁਕ ਜਾਨਾਂ, ਸਿਆਣਾ-ਬਿਆਣਾ ਹੋ ਕੇ ਕੀ ਕਰ ਚਿਹਾ। ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਐਡੇ ਵੱਡੇ ਫੈਸਲੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਈਦੇ। ਉੱਜ ਵੀ ਇਹ ਰਾਤ ਦਾ ਉਹ ਪਹਿਰ ਐ, ਜੀਹਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਕਰਾਈਮ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ, ਸਵੇਰੇ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ, ਸਵੇਰੇ ਹਰ ਹਾਲ ‘ਚ, ਬੱਸ ਹੁਣ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਯਨਘੋਸ਼।

ਇਹ ਹੋਰ ਸਵੇਰਾਂ ਵਰਗੀ ਸਵੇਰ ਹੈ, ਸ਼ਾਂਤ! ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਭੁੱਲਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਸੀਰਤ ਲਈ ਆਪ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਆਇਆ। ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਜਗਾਇਆ। ਚਾਹ ਪੀਂਦਿਆਂ ਉਹਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਆਖਰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ‘ਸੀਰਤ ਇਹ ਘਰ ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਸੁੰਨਾ-ਸੁੰਨਾ ਲੱਗਦੈ।’ ‘ਹੂਅ, ਫੇਰ...’ ਉਹ ਏਵੇਂ ਹੀ ਮੇਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੀ ਐ, ਬੇਧਿਆਨੀ ਨਾਲ। ਪਰ ਅੱਜ ਮੈਂ ਉਹਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਚਾਹੁੰਨਾ, ‘ਵੇਖ ਸੀਰਤ ਆਪਣੇ ਪੈਰੈਂਟਸ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਐ।’

‘ਬੱਚਾ ਤਾਂ ਸਰ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇ।’ ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਐ।

‘ਕੀਅ...।’ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਐਨੀ ਉਚੀ ਬੋਲਿਆ।

ਉਹ ਤ੍ਰਬਕੀ, ‘ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਐ ਜੀਨੀਅਸ...।’

‘ਤੇਰਾ ਮਤਲਬ ਐ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।’

‘ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਰ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ।’ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਰੋਅ ‘ਚ ਬੋਲੀ।

‘ਸਰ ਸਾਲਾ...।’

‘ਸ਼ਟ-ਐੱਪ...।’, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਮੂੰਹ ‘ਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਉਹ ਵੀ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਆ ਗਈ, ‘ਕਿਹੋ ਨਾ ਉਹ ਮੇਰੇ ਭਗਵਾਨ ਨੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਸਮਝੋ...।’

ਉਹ ਉਠੀ ਤੇ ਬਾਥਰੂਮ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਗੱਲ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਮੇਰਾ ਕੰਧਾਂ ‘ਚ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕੀਤਾ। ਸਾਰੀ ਮਹਾਨਤਾ, ਸਹਿ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ)

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਲਮੇ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ ਹੱਥ ਪਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੁੜਤਾ ਖਿੱਚਿਆ, ਤੜਕ-ਤੜਕ ਬਟਨ ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਕੁੜਤਾ ਧੁੰਨੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਤੱਕ ਪਾਟਦਾ ਚਲੇ ਗਿਆ। “ਆਹ ਦੇਖ, ਦੇਖ ਚੀਰ ਕੇ ਦਿਖਾਵਾਂ, ਕਿੰਨੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਨੇ ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ...।” ਮੈਂ ਸਰਜੀਕਲ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਤੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਚੀਰੇ ਦਿੱਤੇ, “ਆਹ ਦੇਖ, ਆਹ ਦੇਖ...” ਕਹਿੰਦਿਆਂ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੇ ਚੀਰੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੀਖ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਏਧਰ-ਓਧਰ ਸਿਰ ਮਾਰਦੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਨੋ-ਨੋ ਪਲੀਜ਼ ਸਟੋਪ ਇੱਟ...।”

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਕਸਰ ਹੀ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੋ ਚਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ, ਵੇਲਾ ਵਿਹਾ ਗਈਆਂ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕੇ ਮੇਰੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਉਂ? ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਛੱਡਿਆ, ਛੱਡਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੁ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਹੋ। ਲਓ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਪੜ੍ਹੋ:

ਫਾਈਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ: ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰੱਬ (ਧਰਮਰਾਜ/ਯਮਰਾਜ) ਜੀ ਕੋਲ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਨੂੰ ਛੇ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਰੱਬ ਜੀ ਨਰਾਜ ਹੋ ਗਏ। ਉਹ ਬੋਲੇ

ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ
ਫੋਨ: 929-235-4702

ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਆਖ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਕਿਹਾ ਮੂਰਖ ਹੈ? ਡੰਗਰਾਂ ਵਾਂਗ ਆ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਐ। ਦਰਬਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਵਿਚ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਕਿ ਜਿਸ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਆਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਆਖਦੇ ਹੋਏ ਝੁਕੋ। ਪਰ ਮੈਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸਜਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਰੱਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਇਥੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਮੁੜ ਸਜਾ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਘਸ਼ੁੰਨਵੰਟਾ ਬਣਿਆ ਵੇਖ, ਰੱਬ ਜੀ ਹੁਣ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਗਰਜੇ, ਇਸ ਦੀ ਜੀਵਨ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਚਿਤ੍ਰਗੁਪਤ ਜੀ ਨੇ ਨਿਗ੍ਰਾ ਘੁੰਮਾਈ ਪਰ ਮੇਰੀ ਫਾਈਲ ਕਿਤੇ ਨਾ ਮਿਲੀ। ਦਰਬਾਰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਮੁੜ ਆਇਆ।

ਕਿੱਥੋਂ ਆਇਆ? ਰੱਬ ਜੀ ਨੇ ਕੁੱਝ ਅਚੰਭੇ

ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੀ ਨੇ ਨਿਗ੍ਰਾ ਘੁੰਮਾਈ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਆਇਆ ਹੈ।

ਫਾਈਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਰੱਬ ਜੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸੁਆਲ ਸੀ।

ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਸੱਤ ਗ੍ਰਹਿ ਆਏ ਤਦ ਤੱਕ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵਾਕ ਉਚੀ ਦੇਣੀ ਕਿਹਾ ਪਰ ਅਗਲਾ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹੀ, ਮੇਰੇ ਦਰਬਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕ ਕਰਦੇ! ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ, ਇਹ ਇਥੇ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿਉ, ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਲਭਦਾ ਫਿਰੇਗਾ।

ਪੁਨਰ ਜਨਮ: ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਖਾਤਮੇ 'ਤੇ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਹੋ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਵਿਛੜੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰੀਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ੀ। ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਏ ਦੇ, ਮੇਰੇ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਕੰਨੀ ਇਹ ਬੋਲ ਪਏ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਨਾ ਹੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੋ ਹੋਇਆ। ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਜਰੂਰ ਸੋਚੋਗੇ ਕਿ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਿਆ ਬੱਚਾ ਕਿਵੇਂ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਉਹ ਭਾਈ ਜੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਪਿਆ ਅਭਿਮੰਨ ਚੱਕਰਵਿਉ ਵਿਚ ਲੜਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸੁਣ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਘੁੰਮ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਇਹ ਪੁਨਰਜਨਮ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੈਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਨਾ

ਹੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਔਤਰਾ ਮਰਿਆ ਸਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਨਮ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਕਿ ਐਵੇਂ ਗੱਲ ਲਮਕਾਈ ਜਾਂਦਾ, ਸਿੱਧੀ ਨੀ ਦੱਸਦਾ। ਲਓ ਸੁਣੋ:

ਦਰਅਸਲ ਮਸਲਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮੇਰਾ ਵਹੀ-ਖਾਤਾ ਫੋਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਚਲਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਧਰਮ ਦੇ ਖਾਨੇ

‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਗੱਲ ਅੜ ਗਈ। ਮੌਤ ਦੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿਚ ਨੇਕੀ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰੱਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਵਰਗ ਦਾ ਪਾਸ ਫੜਾ ਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਨੂੰ ‘ਨੇਕੀ ਕਰ ਤੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਪਾ’ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਰੱਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਦਾਖਲੇ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਗੱਲ ਉਸੇ ਖਾਨੇ ‘ਤੇ ਆ ਕੇ ਅੜ ਗਈ। ਚਿਤਰਗੁਪਤ ਨੇ ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਚੁਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜਿੰਨੇ ਧਰਮ ਦਰਜ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਤੇ ਨਰਕ ਲਿਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਫੜਾਇਆ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਯਮਰਾਜ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਆਖ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਵੀ ਉਹੀ ਖਾਨਾ ਅੜ ਗਿਆ। ਇਹ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਨੇਕੀ ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਧਰੋਂ-ਉਧਰ ਲਿਜਾਣੇ ਬੰਨ੍ਹੇ ਪਏ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਨਾਬ ਰੱਬ ਨੇ ਤਾਂ ਧਰਮਰਾਜ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਇਸ ਦਾ ਧਰਮ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਧਰਮਰਾਜ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਪਿਛੇ ਨੂੰ ਮੋੜ ਰਹੇ ਓ? ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਕੁਨਬਾ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨੇ? ਯਮਰਾਜ ਨੇ ਦੋ ਟੁੱਕ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ।

ਅੱਕਿਆ ਪਿਆ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਮੈਨੂੰ ਘਸੀਟਦਾ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਰੱਬ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਜਾ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਸਾਰੀ ਵਿਥਿਆ ਰੱਬ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਨੇਕੀ ਸਬੰਧੀ ਮੇਰੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜਦ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਾ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਥੇਰਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਧਰਮ ਨਹੀਂ ਚਿਹਾ ਪਰ ਮੇਰੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਰੱਬ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ। ਲੰਮੀ ਚੋੜੀ ਬਹਿਸ ਹੋਈ। ਅਨੇਕਾਂ ਗ੍ਰੰਥ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਦਲੀਲਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਵੇਖ ਰੱਬ ਨੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, “ਇਸ ਦਾ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।”

ਜਨਮ ਦਰ ਜਨਮ: ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਰੱਬ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੁਨਰ ਜਨਮ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਰੱਬ ਵੀ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਹੁਣ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੀ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਰਹੂ। ਦੂਸਰਾ ਕੰਮ ਉਸ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸੌਖਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਜਨਮ-ਦਰ-ਜਨਮ ਮਿਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਨਿਕਲੇਗਾ ਜੇਕਰ ਨਾਰਦ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨਮ ਲੈਣ ਆਏ ਨੂੰ ਉਸ ਬਥੇਰਾ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਚਲਦਾ ਹੈ ਚੱਲੀ ਜਾਣ ਦੇ ਤੇ ਜੇ ਭੀੜ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਤੂੰ ਕਹੀ ਚੱਲੀ।

ਪਰ ਮੇਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

ਆਖਰੀ ਕਲਾਸ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਇਕ ਧੌਤੀ ਵਾਲੇ ਮਧਰੇ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾ ਲਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਮੁਲਕ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦਾ ਡੰਕਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਜਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਮੁਲਕ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਪੂ ਦਾ ਧਰਮ ਹੀ ਪੁੱਤ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਧਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਲਿਆ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਕਵੀ ਦਾ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਫਾਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬਵੰਜਾ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਰੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਕ ਫੀਨੇ ਨੌਕ ਵਾਲੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤਾ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨਾਲੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਰਕੇ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਰਹੱਦ ਤੋਂ ਭਜਾਇਆ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਅਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਿਆ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸ਼ਾਂਤ ਹਾਂ, ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਨੇ ਮੇਰਾ ਅੱਧਾ ਸਵਰਗ ਹਥਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਗੋਦਰਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿਤ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ। ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿਤ ਹੋ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸ ਖਾਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਨਾਂ ਭਰੇ। ਧਰਮਰਾਜ ਲੋਹੇ ਦਾ ਬਣ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੁੱਟ ਖਾਣੇ ਨਿਪੁਸੰਕ ਬੰਦੇ ਲਈ ਮੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ। ਯਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਨੇ ਦਿੱਤਾ।

ਰੱਬ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਦੋ ਕੁ ਪਲ ਲਏ ਤੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਹੋ ਚੰਗਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਰ ਜਨਮ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਵਿਦਰੋਹ ਵਿਚ ਨਹੀਂ... ਕੂਕਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਥੇ ਗਈ ਤੇਰੀ ਸ਼ਾਂਤੀ! ਹੁਣ ਇੰਜ ਕਰ, ਜਾਹ ਜਿਥੇ ਉਹ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਰਹਿ ਪਵੀਂ, ਰੱਬ ਜੀ ਨੇ ਆਖਿਆ। ਇਹ ਆਖਰੀ ਵਾਕ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਖੌਰੂ ਪਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਨਹੀਂ

(ਪਿਛਲੇ ਸਭੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਦਾ, ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਸਭ ਕੁਝ ਉਡ ਪੁੱਡ ਗਿਆ। ਸਾਰੀ ਵਿਦਵਤਾ ਤੇ ਗਿਆਨ ਜਿਵੇਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਵੇਗ ਵੇਲੇ ਧਰਿਆ-ਧਰਾਇਆ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ, ਓਵੇਂ ਹੀ ਨਫਰਤ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਬਾਹਰ ਗਿਆ, ਕਹੀ ਲੱਭ ਗਈ ਤੇ ਬੋਰੀ ਵੀ। ਇਸ ਬੋਰੀ ‘ਚ ਬੀਜੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਗੰਨੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਇਹ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਸਾਂਭ ਲਈ ਸੀ। ਕਹੀ ਅਤੇ ਬੋਰੀ ਹੀ ਕਿਉਂ, ਆਹ ਬੈਲਟਾਂ ਵਾਲੀ ਖਾਸ ਕੁਰਸੀ, ਸਰਜੀਕਲ ਨਾਈਫ਼, ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਬੋਤਲ, ਸਿਗਰਟਾਂ ਅਤੇ ਲਾਈਟਰ ਲਿਆ-ਲਿਆ ਕੇ ਕਦੋਂ ਸਟੋਰ ‘ਚ ਸਾਂਭੇ? ਅੱਜ ਸਮਝ ਲੱਗੀ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਦੁਖੀ ਸਾਂ ਮੈਂ।

ਸਮਾਨ ਸੈਟ ਕੀਤਾ, ਦੇਰ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਕੁਤਤਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਪਾਇਆ, ਪੁਰਾਣੇ ਸਟਾਈਲ ‘ਚ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਫੜ੍ਹ ਰਸੋਈ ‘ਚ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਮੈਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਕੌਣ ਵੜ੍ਹ ਬੈਠਾ ਸੀ ਜਾਂ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ ਜਾਗ ਉਠਿਆ ਸੀ। ਦਾਰੂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਅੱਧੋ-ਅੱਧ ਗਲਾਸ ਭਰ ਕੇ ਵੱਡਾ ਘੁੱਟ ਭਰਿਆ, ਉਥੂ ਆ ਗਿਆ, ਘੁੱਟ ਸਿੱਕ ‘ਚ ਡੌਲਣਾ ਪਿਆ, “ਫਿੱਟੇ ਮੂੰਹ, ਤੂੰ ਨਹੀਂ ਸਾਲਿਆ ਕੁੱਝ ਕਰ ਸਕਦਾ?” ਅੰਦਰਲਾ ਬੋਲਿਆ। ਖਿੱਚ ਕੇ ਗਲਾਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਲਾਇਆ, ਇੱਕੋ ਝੀਕ ‘ਚ ਅੰਦਰ ਸੁੱਟਿਆ, ਧੁਤਧਤੀ ਆ ਗਈ ਪਰ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਹੋਰ ਭਰ ਲਿਆ। ਕਚੀਦੀ ਲੈ, ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ, ਉਹ ਵੀ ਅੰਦਰ ਸਿੱਟ ਲਿਆ। ਜੀਅ ਕੱਚਾ ਹੋਇਆ, ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਮਰਤਬਾਨ ‘ਚੋਂ ਅੰਬ ਦਾ ਅਚਾਰ ਕੱਢ ਚੁਸਣ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਕੁੱਝ ਯਾਦ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਅਚਾਰ ਸੁੱਟ, ਜੇਬ ਚੋਂ ਸਿਗਰਟ ਕੱਢ ਕੇ ਸੁਲਗਾਈ। ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਨਾ ਖਿੱਚ ਹੋਇਆ ਪਰ ਮੂੰਹ ਚੋਂ ਪੁੰਏ ਦੇ ਬੰਬੇ ਕੱਢਦਾ, ਹੱਥ ‘ਚ ਬੋਤਲ ਫੜ੍ਹੀ ਬਾਹਰ ਆਇਆ। ਸੀਰਤ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਸਕਤੇ ‘ਚ ਆ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਅਵਾਕ,

ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ।

“ਨਾ ਤੂੰ ਫਿਰ ਉਹਦਾ ਨਿਆਣਾ ਜੰਮੇਗੀ? ਉਸ ਕੁੱਤੇ ਸਾਲੇ ਸਰ ਦਾ...”

ਮੈਂ ਪੁੰਏ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅੱਗ ਕੱਢੀ। “ਤੁਸੀਂ...ਏਹ ਕੀ...ਅੱਗੇ ਨਾ ਪਿੱਛੇ...ਫਾਰ ਗਾਡ ਸੇਕ...ਕੀ ਸੀਨ ਕ੍ਰੀਏਟ...?” ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਮਿਣਮਿਣ ਨਾ ਸੁਣੀ।

ਸਟੀਰੀਓ ਤੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ‘ਚ ਜਿਹੜਾ ਮਿਊਜ਼ਕ ਲਾ ਕੇ ਉਹ ਵਾਹਯਾਤ ਡਾਂਸ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁੱਖੀ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਹੀ, ਠੰਢ ਵੀ ਉਚੀ ਲਾ ਕੇ ਮੈਂ ਬੀਟ ਦੀ ਧਮਕ ਤੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪੈਰ ਪਟਕਦਾ ਉਹਦੇ ਵੱਲ ਵਧਿਆ। ਹਾਅ...ਤੂੰ ਫਿਰ ਓਸ ਭੈਣ...ਦਾ ਬੱਚਾ ਜੰਮੇਗੀ...ਰੋਆ?”

ਉਹ ਅੰਦਰੋਂ ਡਰੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਜਰਕਾਉਣ ਲਈ ਉਚੀ ਬੋਲੀ, “ਖਬਰਦਾਰ ਜੇ ਸਰ ਨੂੰ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ।”

“ਉਹ ਭੈਣ ਦਾ ਖਸਮ ਗਿਆ ਕਦੋਂ ਐ ਵਿਚੋਂ...? ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ‘ਚ ਦੇਖੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੇਰੀ ਭੈਣ...।”

“ਨੌਨਸੈਸ, ਦਿਖਾ’ਤਾ ਆਪਣਾ ਬਲੱਡੀ ਬੈਕਵਰਡ ਅਸਲਾ” ਉਹ ਪੂਰੀ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਬੋਲੀ।

ਮੈਂ ਬੋਤਲ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਈ, ਮਸਾਂ ਹੀ ਦੇ ਘੁੱਟ ਭਰ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਉਥੂ ਤਾਂ ਰੋਕ ਲਿਆ ਪਰ ਗੁੱਸਾ ਵਰੇਲੇ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਿਰ ਨੂੰ। ਬੋਤਲ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾ ਫੜਿਆ। ਕੰਘੀ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰੀ, “ਤੂੰ...ਮੈਂ ਬੈਕਵਰਡ, ਪੇਡੂ, ਜਾਹਲੂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ...।” ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਮੈਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਆਉਂਦਾ, “ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭੈਣ ਦਿਉ ਯਾਰੇ ਪੱਖੰਡੀਓ, ਸਾਲਿਓ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰੀਓ...ਓਸ ਖਸਮ ਲਈ ਸਿਗਰਟਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਲੈਕਚਰ, ਸਾਲਿਓ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਓ...ਬੋਡੀ ਭੈਣ ਦੀ...।” ਸਿਗਰਟ ਦੇ ਕਸ਼ ਖਿੱਚ ਪੁੰਏ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਮਾਰਦਾ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਚੱਬ-ਚੱਬ ਕੇ ਬੋਲਿਆ।

“ਬਾਸਟਰਡ ਛੱਡ ਮੈਨੂੰ,” ਉਹ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਚੀਕ ਰਹੀ ਸੀ।

ਪਰ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚ, ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਸੁੱਟ, ਬੈਲਟਾਂ ਨਾਲ ਨਰੜ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਕਦੀ ਤੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੀ ਦੇ ਵੱਟ ਕੇ ਚਪੇਤ ਮਾਰੀ, “ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀ...ਭੌਂਕਦੀ ਐਂ ਕੁੱਤੀਏ...।”

ਉਹਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੁਣ ਸਮਝ ਆਈ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਹੈਰਾਨ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਤੇ ਸੁੰਨ ਹੋ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਪਾੜ੍ਹ-ਪਾੜ੍ਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਇਹ ਉਹੀ ਬੰਦੇ?

“ਕਿਉਂ, ਲੱਗਿਆ ਦੁੱਖ ਹੁਣ, ਲੱਗਿਆ ਨਾ...ਏਵੇਂ...ਏਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਐਥੇ, ਐਥੇ...।” ਮੈਂ ਹਿੱਕ ਤੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ, ਦਿਲ ਦੇ ਉਤੇ। “ਦੋ ਸਾਲ...ਨਹੀਂ ਦੋ ਸਾਲ ਨਹੀਂ...ਦੋ ਯੁੱਗ ਲਹੂ ਪੀਤਾ ਤੂੰ ਮੇਰਾ...ਮੇਰਾ ਕਾਲਜਾ ਭੁੰਨ-ਭੁੰਨ ਖਾਧਾ ਤੂੰ ਡੈਣੇ...।”

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗਲਮੇ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ ਹੱਥ ਪਾ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੁਤਤਾ ਖਿੱਚਿਆ, ਤੜੱਕ-ਤੜੱਕ ਬਟਨ ਟੁੱਟੇ ਤੇ ਕੁਤਤਾ ਪੁੰਨੀ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਤੱਕ ਪਾਟਦਾ ਚਲੇ ਗਿਆ। “ਆਹ ਦੇਖ, ਦੇਖ ਚੀਰ ਕੇ ਦਿਖਾਵਾਂ, ਕਿੰਨੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਨੇ ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ...।” ਮੈਂ ਸਰਜੀਕਲ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਛਾਤੀ ਤੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਚੀਰੇ ਦਿੱਤੇ, “ਆਹ ਦੇਖ, ਆਹ ਦੇਖ...” ਕਹਿੰਦਿਆਂ। ਪਰ ਉਹਨੇ ਪਹਿਲੇ ਚੀਰੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚੀਖ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਲਈਆਂ ਤੇ ਏਧਰ-ਓਧਰ ਸਿਰ ਮਾਰਦੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਨੋ-ਨੋ ਪਲੀਜ਼ ਸਟੋਪ ਇੱਟ...।”

ਖੂਨ ਬਹੁਤ ਨਿਕਲਿਆ ਪਰ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਸਧੇ ਹੋਏ ਹੱਥ ਸਨ ਕਿ ਡੁੱਖਾ ਫੱਟ ਇੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਲਹੂ ਦੇਖ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੈਂ ਰੋਮਾਂਚਿਤ ਵੀ ਹੋ ਉਠਿਆ, ‘ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਰਾਧਾ ਤੈਨੂੰ ਦਿਖਾਵਾਂ ਦੁੱਖ ਕੀ ਹੁੰਦੈ, ਹੁਣੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਲਈਆਂ? ਅਜੇ ਤਾਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਦੇਣੈ ਤੂੰ, ਹੋਰ ਖੂਨ ਪੀ...।’ ਮੈਂ ਬਾਂਹ ਉਤੇ ਚੀਰੇ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਬਾਂਹ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ, “ਲੈ ਹੋਰ ਪੀ, ਚੁੜੇਲੇ...ਪੀ ਮੇਰਾ ਲਹੂ...ਹੋਰ ਪੀ...।”

ਕੱਸ ਕੇ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਉਹ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਹਿੱਲ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਉਨੀ ਕੁ ਛਟਪਟਾਈ ਤੇ ਰੋਂਦੀ ਹੋਈ ਬੋਲੀ, “ਸਟਾਪ ਇੱਟ ਪਲੀਜ਼, ਬੰਦ ਕਰ ਇਹ, ਪਲੀਜ਼ ਹਰਿੰਦਰ...।”

“ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ...।” ਮੇਰਾ ਗੁੱਸਾ ਇੱਕਦਮ ਵਧਿਆ, “ਸਾਲਿਓ ਤੁਸੀਂ ਗਰੇਵਾਲ ਹੀ ਵੱਡੇ ਜੱਟ ਹੁੰਨੇ ਓ...ਤੇ ਅਸੀਂ ਰਾਏ, ਦੂਏ”...।” ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਹੋ

ਗਈਆਂ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਹੋਰ ਸੁਣ, ਦੂਏ, ਤੀਏ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਜੇ ਤੇਰੇ ਮਨ ‘ਚ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਝੋਪ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਦਿਲੋਂ ਕੱਢ ਦੇ, ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਹੈਡ ਸਰ ਦਾ ਹੋਊ ਕੋਈ ਲਾਲਚ, ਪਰ ਮੈਂ ਧਾਰ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ‘ਤੇ...।”

“ਫੇਰ ਏਨਾ ਚਿਰ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਸੀ?” ਉਹ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਇੰਜ ਬੋਲੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਪੱਛ ਲਾ-ਲਾ ਲੂਣ ਮਲੇ।

“ਚੁੱਪ ਸੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਕੇ, ਪਿਆਰ ਕਰਕੇ ਜਿਹਦੇ ਬਾਰੇ ਤੂੰ ਕੁੱਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਿਰਫ ਤੇਰੇ ਲਈ...।” ਮੇਰਾ ਮਨ ਭਰ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੋਣਾ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ।

“ਤੇ ਮੈਂ...ਮੈਂ ਵੀ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ...।” “ਤੇ ਉਹ ਸਰ?” ਮੈਂ ਸੰਭਲ ਗਿਆ। “ਸਰ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ...” ਉਹ ਢੈਲੀ ਪਈ।

“ਹਾਂ ਹਾਂ ਰਾਧਾ-ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ...ਓ, ਬੋਡਾ ਬਹਿਜੇ ਬੇੜਾ ਕਾਮ ਦੇ ਕੀਤਿਓ, ਸਾਲਿਓ ਪੱਖੰਡੀਓ...।” ਮੈਂ ਮੁੜ ਤੱਤਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਵੀ ਉਚੀ ਬੋਲੀ,

“ਮੈਨੂੰ ਸਫਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ...ਹਾਂ ਹੈਗੇ ਨੇ ਉਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਮੇਰੇ ਗੁਰੂ ਵੀ ਤੇ ਸਖਾ ਵੀ...ਹਾਂ ਮੈਂ ਹੈਗੀ ਆਂ ਰਾਧਾ...।”

“ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੇਰੀ ਵੀ ਸੁਣ, ਉਹ ਸਰ ਤੇਰਾ, ਉਹ ਹੋਊਗਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਤੂੰ ਹੋਵੇਗੀ ਰਾਧਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਨਹੀਂ।”

“ਅਯਨਘੋਸ਼...?” ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਬੋਲੀ, “ਇਹ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਕੌਣ ਐ?”

“ਏਹੀ ਤਾਂ ਦੁੱਖ ਆ ਕਿ ਰਾਧਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਬਈ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਕੌਣ ਆ...? ਅਯਨਘੋਸ਼! ਰਾਧਾ ਦਾ ਪਤੀ, ਐਨਾ ਵਿਚਾਰਾ...।”

“ਰਾਧਾ ਦਾ ਪਤੀ ਵੀ ਸੀ...?” ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਦੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਸੀ।

“ਸੀ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਵੀ ਨੇ, ਬਥੇਰੇ ਨੇ ਵਿਚਾਰੇ ਅਯਨਘੋਸ਼...।”

ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਬੋਲੀ, “ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਖਾਣੀ ਆਂ, ਉਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਤਰੱਕੀ ਲੈਣੀ ਆਂ, ਤਾਂ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਬਣਨਾ

ਈ ਪਊ...ਮੈਂ ਵੀ ਬਥੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਆਂ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਯਨਘੋਸ਼ ਬਣੇ ਹੋਏ ਨੇ...।”

“ਪਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ...ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਜਰਾਂ ਚੋਂ...।” ਮੈਂ ਚੀਕ ਉਠਦਾ ਹਾਂ, “ਹਾਏ ਓਏ ਹੈਡ-ਸਰ ਤੂੰ ਕਿਹੜੇ ਯੁੱਗ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਓਏ...ਕਿਥੇ ਫਸਾ’ਤਾ ਓਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ‘ਚ...। ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਪਾਗਲ ਹੋ ਚਿਹਾ। ਸੀਰਤ ਬੇਹੱਦ ਡਰੀ ਹੋਈ, “ਪਲੀਜ਼-ਪਲੀਜ਼...ਬੱਸ ਕਰ ਹਰਿੰਦਰ...ਬੱਸ” ਕਹਿੰਦੀ ਰੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਖਰ ਮੈਂ ਰੁਕ ਜਾਨਾ, ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝ ਦਿੰਨਾ, ਕੁਰਸੀ ਕੋਲ ਜਾ ਬੈਲਟਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਆਖਦਾ, “ਆਹ ਲੈ ਸੀਰਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਮੁਕਤ ਕਰਦਾਂ...ਜਾਹ...ਜੇ ਜੀ ਆਵੇ ਕਰ...ਮੈਂ ਚੱਲਿਆਂ ਇੱਥੋਂ।”

“ਕਿਥੇ...?” ਉਹ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਪੂੰਝਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ।

“ਤੇਥੋਂ ਦੂਰ...ਓਥੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ...ਹਾਂ ਸੱਚ...।” ਮੁੜ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, “ਸੁਣ, ਡਾਈਵਰਸ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ...ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਰਿਜ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ...।”

ਉਹਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਸਮਝ ਨਾ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਬੋਲੀ, “ਕੀ ਮਤਲਬ...?”

“ਮਤਲਬ ਇਹ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਲੋਕ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਆਏ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਠੇ ਕਰੂੰ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਊ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ, ਗਰੰਥੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਕੱਲੀ-ਕੱਲੀ ਲਾਵ ਉਧੇੜ੍ਹ...ਕੱਲੀ ਕੱਲੀ, ਸਮਝੀ...।”

ਉਹ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵੱਲ।

ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਜਾ ਹੱਥ-ਮੂੰਹ ਧੋ, ਕੱਪੜੇ ਬਦਲ ਆਉਨਾ। ਫਿਰ ਕਹੀ ਤੇ ਬੋਰੀ ਫੜ੍ਹ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਮੁੜ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਆਖਦਾ, “ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਵੇ ਚਾਹੇ ਨਾ, ਲਾਵਾਂ ਉਧੇੜੇ ਵੇਲੇ, ਤੇਰੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਨਾਲ ਤੇਰੇ ਸਰ ਨੂੰ ਜਰੂਰ ਬਿਠਾਊ...।”

ਬਾਹਰ ਆ, ਲਾਅਨ ਵਿਚੋਂ ਕਹੀ ਨਾਲ ਦੇਵਦਾਰ ਦਾ ਪੌਦਾ ਪੁੱਟ, ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਲਪੇਟ, ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੇ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਹਦਰੇ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗੀਤ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ:

ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ

ਮੇਰਾ ਲਾਲ ਦੁਪੱਟਾ ਮਲਮਲ ਕਾ
ਹੋ ਜੀ, ਹੋ ਜੀ...

‘ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ’ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਤਾਂ ਕੀ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫਿਲਮ ਵੀ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖੀ ਹੋਈ, ਪਰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਦੁਪੱਟਾ ਉਡਾਣ ਲਈ ਰੂਹ ਜ਼ਰੂਰ ਉਡੁੰ-ਉਡੁੰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਜ਼ਿਦ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਮਨਾ ਹੀ ਲਿਆ ਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਲ ਸਾਟਨ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਨੂੰਨ ਦੇ ਦੁਪੱਟੇ ਲਈ। ਸਲਵਾਰ ਉਦੋਂ ਚਿੱਟੀ ਹੀ ਪਾਈਦੀ ਸੀ, ਕਤਕਤ ਕਰਦੀ, ਲੈਂਠੇ ਦੀ।

ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਪੁੱਟਦਿਆਂ ਹੀ ਸਿਰ ਕੱਜਿਆ-ਨੁਟਿਆ ਹੋਵੇ, ਮਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੀ। ਜੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸਿਰੋਂ ਚੁੰਨੀ ਲੱਥ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਖਿਸਕਣ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਝਿੜਕਾਂ ਪੈਂਦੀਆਂ। ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵਰਦੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਮੀਰ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆ ਵੱਸੇ ਚਾਦਨੀ ਚੌਕ, ਦਰਿਆਗੰਜ ਜਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਗੇਟ ਦੇ ਰੱਜੇ-ਪੁੱਜੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਾਤਣਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ, ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਚਮਕੀਲੇ ਲਿਬਾਸਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਦਾ ਸੂਤੀ ਸੂਟ ਅਤੇ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁੱਤ ਵਾਲਾ ਤੁੱਛ ਜਿਹਾ ਵਜੂਦ ਬੜਾ ਉਦਾਸ ਕਰਦਾ। ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਮੈਂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਜ਼ਨਾਨੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਟੈਇਲੇਟ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਕ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋ ਗੁੱਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਧਾਰ ਪਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖਦੀ, ਤੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਤੱਕ ਵੀ ਸਿਰ ਢੱਕਿਆ ਹੀ ਰੱਖਦੀ ਤਾਂ ਜੁ ਪਿਤਾ ਜੀ ਜਾਂ ਵੀਰ ਜੀ ਵੇਖ ਨਾ ਲੈਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਦੇ ਉਹੀ ਤੇ ਕਦੇ ਅਗਲੀ ਪਿਛਲੀ ਸਟਲ ਗੱਡੀ।

ਬਰਸਾਤ ਦਾ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਸ਼ਪਾਸ਼ਪ ਹਵਾ ਦੇ ਫਰਾਟੇ। ਗੱਡੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਜਮੁਨਾ ਨਦੀ ਦਾ ਪੁਲ ਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸਾਂ ਜ਼ਨਾਨੇ ਡੱਬੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਵਿਚ। ਨਵੀਂ-ਨਕੋਰ ਲਾਲ ਕਰੇਬ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਲਾਲ ਹੀ ਚੁੰਨੀ ਸ਼ਨੂੰਨ ਦੀ।

ਚੁੰਨੀ ਦਾ ਲੜ ਉਡਾਦੀ-ਫਰਫਰਾਦੀ ਮੈਂ ਗੁਣਗੁਣਾਉਣ ਲੱਗੀ, ਮੌਜ ਵਿਚ:

ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ

ਮੇਰਾ ਲਾਲ ਦੁਪੱਟਾ ਮਲਮਲ ਕਾ... ..

ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਤੇ ਦੁਪੱਟਾ ਉਡ ਗਿਆ।

ਅੱਖ ਪਲਕਾਰੇ ਵਿਚ ਹੀ।

ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਕੀਕੂੰ ਨਿਕਲਾਂਗੀ ਗੱਡੀਓਂ ਬਾਹਰ, ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਤੇ, ਚੁੰਨੀ ਬਗੈਰ? ਕੀਕੂੰ ਪਾਰ ਕਰਾਂਗੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਗਾਂਧੀ ਗਰਾਊਂਡ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਾਦਨੀ ਚੌਕ ਅਰ ਦਰੀਬੇ ਦੀ ਭੀੜ ਦਾ ਭਵਸਾਗਰ?

ਰੋਜ਼ ਹੀ ਤਾਂ ਮਿਲਦੇ ਸਨ ਰਾਹ ਵਿਚ ਚਾਚਾ ਜੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ...

‘ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ...’ ਵਿਚ ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਡਦੇ ਮਨ ਦੀ ਬਾਤ ਉਡੁੰ-ਉਡੁੰ ਕਰਦੀ ਨੇ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਚਾਅ ਤਾਂ ਮਾਨੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਉਛਲ-ਉਛਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦਿਲ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਤੇ ਉਡ ਰਹੀਆਂ ਉਮੰਗਾਂ ਤਾਂ ਹੈਨ ਹੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਸਬਕ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਦੀ ਤਾਣੀ ਵੀ ਤਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਫਿਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੁਬਾਨ ਮਿਲੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕਾਨਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-95019-44944

ਵੀ ਕਿੰਨੇ ਸਾਰੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਵੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੀਸ ਗੰਜ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਜੇ ਸਾਡੀ ਟੋਲੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਸਿਰੋਂ ਲੱਥੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਚਿਮਟਾ ਖੜਕਾਂਦਾ ਨਿਰੰਗ ਸਿੰਘ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਂਦਾ, ‘ਬੀਬੀ ਸਿਰ ’ਤੇ ਪੱਲਾ ਲੈ, ਬੀਬੀ ਸਿਰ ’ਤੇ ਪੱਲਾ ਲੈ’ ਕਰਦਾ।

ਸਿਰੋਂ ਲੱਥੀ ਤਾਂ ਛੋੜੋ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਗਲ ਵਿਚ ਵੀ ਚੁੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਪਸੀਨੇ ਛੁੱਟ ਗਏ ਮੇਰੇ। ਕੱਪੜੇ ਤਾਂ ਖੂਨ ਨਹੀਂ...

ਸ਼ੀਲਾ ਮੇਰੀ ਜਮਾਤਣ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖੁੱਲ੍ਹਾ-ਫੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸ਼ੀਲਾ ਧੋਤੀ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੁੜਤੀ ਨਾਲ ਸ਼ਰਾਰ ਵੀ। ਸਿਰ ਢਕਣਾ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਲਾ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ, ਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਚਹੇਤੀ। ਦਗੜ-ਦਗੜ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਮੈਂ ਪੌੜੀਆਂ ਅਤੇ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋ ਪਈ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਅੰਮਾ ਦੇ ਗਲ ਲੱਗ ਕੇ।

“ਚੁੰਨੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰ ਕਾ ਔੜਨ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਚੁੰਨੀ ਖਰੀਦੀ ਲਾਲ ਸ਼ਨੂੰਨ ਦੀ, ਹੁ-ਬ-ਹੂ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਉਧਰੋਂ ਹੀ ਚਾਵੜੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਲੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਸੀਂ ਜਾ ਵੜੀਆਂ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ।

ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਬਸਤੀ ਦਰਿਆਗੰਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਿਤ ਹੈ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼। ਇਹ ਬਾਗ਼ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਸੈਰਗਾਹ ਹੈ।

ਸੁਣਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹੈ। ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ

ਦਰਿਆਗੰਜ (ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ) ਦੇ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ।

ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਬਸਤੀ, ਦਰਿਆਗੰਜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਥਿਤ ਹੈ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼। ਇਹ ਬਾਗ਼ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਸੈਰਗਾਹ ਹੈ। ਸੁਣਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਮੁਗ਼ਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਹੈ। ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰਦਾ-ਨਸ਼ੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨਿਧੜਕ ਸੈਰ ਕਰਦੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ। ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ।... ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਤੀਜ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ। ਥਾਂ ਥਾਂ ਚੂੜੀਆਂ, ਛਾਪਾਂ-ਛੱਲੇ, ਹਾਰ-ਗਾਨੀਆਂ, ਮਹਿੰਦੀ ਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਚੂੜੀਦਾਰ ਤੇ ਘੱਗਰੇਦਾਰ ਔਰਤਾਂ।

ਲਾਲ ਦੁਪੱਟਾ ਕੀ ਉਡਿਆ, ਉਹ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਰੂਹ ਹੀ ਉਡਾ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ।

ਗੱਡੀ ਦੀ ਚਾਲ ਮੱਧਮ ਹੋਈ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੁੱਦ ਪਈ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਤੇ। ਦੌੜਨ ਲੱਗੀ ਵਾਹੋ-ਦਾਹੀ ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ, ਇੰਜਨ ਵੱਲ। ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮੁੱਕਦਿਆਂ ਹੀ ਰੇਲ ਦੀ ਪਟੜੀ ਨਾਲ ਤੁਰਦੀ ਤੁਰਦੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਲਹਿ ਗਈ। ਸੜਕ ਪਾਰ ਕੀਤੀ।

ਨਾਵਲਟੀ ਸਿਨਮੇ ਦੇ ਕੋਲ ਕਰ ਕੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਮੁੜਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚ ਸੀ ਘਰ, ਸ਼ੀਲਾ ਸਕਸੈਨਾ ਦਾ। ਸ਼ਾਇਦ ਰੰਗ ਮਹੱਲ ਸੀ ਉਸ ਗਲੀ ਦਾ ਨਾਂ।

ਹੋਤੀ ਬਿਟੀਆ। ਯੇਹ ਨਸੀਬ ਹੋਤਾ ਹੈ ਹਮਾਰੇ ਵਰਤਮਾਨ ਕਾ। ਖੂਬ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਓ ‘ਅੱਬ ਕੇ ਪਲ ਕਾ’ ਔਰ ਜੀ ਭਰ ਕੇ ਉਤਾਓ ‘ਖੁਸ਼ੀਓਂ ਕਾ ਪੱਲਾ’ ਪਰ ਦੇਖਨਾ ਇਸਕੀ ਕੰਨੀ ਕੜੀ ਛੂਟ ਨਾ ਪਾਏ। ਭੀਚ ਕੇ ਪਕੜੇ ਰਹਿਨਾ ਇਸੇ ਜ਼ਬੜ ਕੀ ਮੁੱਠੀ ਮੈਂ।” ਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਦਿਲਾਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਸੀਹਤ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲੋਂ ਨਾਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਚੁੰਨੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਵੀ।

ਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਚੁੰਨੀ ਨਾਲ ਸਿਰ ਕੱਜ ਕੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਨਵੀਂ

ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਪਰਦਾ-ਨਸ਼ੀਨ ਔਰਤਾਂ ਨਿਧੜਕ ਸੈਰ ਕਰਦੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ। ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਰਕੇ ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਵੰਗਿਆਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੰਗਾਂ ਚੜ੍ਹਾਂਦੀਆਂ, ਪੀਘਾਂ ਝੁਟਦੀਆਂ। ਹਰ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀਆਂ ਰੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਹੱਸਦੀਆਂ-ਖੇਡਦੀਆਂ, ਚੋਹਲ ਕਰਦੀਆਂ, ਪਾਨ ਚਬਾਂਦੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ। ਕੋਈ ਮਹਿੰਦੀ ਲਗਵਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਕੋਈ ਸਿਲਾਈ ਕਢਾਈ ਜਾਂ ਬੁਣਾਈ ਕਰਦੀ।

ਕਿਧਰੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਜਮਾਤ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਕਿਧਰੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ। ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਇਕ

ਵਰਦੀਬੱਧ ਸਿਪਾਹੀ ਵੀ ਫਿਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਦੇ ਮੋਢੇ ‘ਤੇ ਬਿੱਲਾ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ‘ਮੇਰੇ ਲਾਇਕ ਕੋਈ ਸੇਵਾ’ ਦਾ। ਬਾਗ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਫਲਾਂ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀਆਂ-ਲੂਣੀਆਂ ਗਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੇਰੀਆਂ ਲਾਈ ਤੀਵੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਪਰ ਉਸ ਸੇਵਾਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਬੀਬੀਆਂ ਤੇ ਬੇਗਮਾਂ ਬਾਹਰੋਂ ਵੀ ਮਨਚਾਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ।

ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਵਿਚ ਲਗਦੇ ਤੀਜ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਜੁਆਬ ਨਹੀਂ। ਥਾਂ ਥਾਂ ਚੂੜੀਆਂ, ਛਾਪਾਂ-ਛੱਲੇ, ਹਾਰ-ਗਾਨੀਆਂ, ਮਹਿੰਦੀ ਤੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵੇਚ ਰਹੀਆਂ ਚੂੜੀਦਾਰ ਤੇ ਘੱਗਰੇਦਾਰ ਔਰਤਾਂ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਸੱਚ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਅੰਮਾ ਦੱਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਕਬਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਪ ਵੀ, ਸਣੇ ਆਪਣੇ ਅਹਿਲਕਾਰ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ, ਪਾਲਕੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬੁਰਕਾ-ਨਸ਼ੀਨ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਵੇਸ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਕੇ ਪਰਦਾ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਹੁਸਨ ਮੇਲੇ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵੇਖਣ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਖੈਰ! ਅੰਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਸਾਨੂੰ ਤਫ਼ਰੀਹ ਕਰਨ ਲਈ ਬਖਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਖੂਬ ਝੁਟੇ ਲਏ ਅਸਾਂ ਪੀਘਾਂ ਦੇ। ਅੱਬ ਚੁਪੇ। ਬਾਗ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰਸਾਂ, ਬਤਖ਼ਾਂ ਨਾਲ ਦੌੜਾਂ ਲਾਈਆਂ। ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਸ਼ੀਲਾ ਦੇ ਘਰ ਪਰਤੀਆਂ। ਅੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਕਚੋਰੀਆਂ ਤੇ ਖੀਰ ਦਾ ਰੱਜ ਮਾਣਿਆ। ਤਾਸ਼ ਵੀ ਖੇਡੀ ਤੇ ਅੱਡੀ-ਟੱਪਾ ਵੀ।

ਇਹ ਸੀ ਸਾਡਾ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ। ਮੁੜ ਰੋਜ਼ ਵਾਂਗ ਚਾਰ ਵਜੇ ਦੀ ਗੱਡੀ ਮੈਂ ਜਾ ਫੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ‘ਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ’।

ਗੱਡੀ ਨੇ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਕੜੀ। ਜ਼ਨਾਨੇ ਡੱਬੇ ਦੇ ਬੂਹੇ ਵਿਚ ਖੜੋਤੀ ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਂ ਹੋਕ ਲਾ ਰਹੀ ਸਾਂ ਪੂਰੀ ਮੌਜ ਵਿਚ:

ਹਵਾ ਮੇਂ ਉਤਤਾ ਜਾਏ

ਮੇਰਾ ਲਾਲ ਦੁਪੱਟਾ ਮਲਮਲ ਕਾ
ਹੋ ਜੀ, ਹੋ ਜੀ...

ਹੁਣ ਦੁਪੱਟਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲ੍ਹੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਗਲ ਦੁਆਲੇ। ਇਕ ਲੜ ਫਰਨ ਫਰਨ ਲਹਿਰਾ ਰਿਹਾ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਚੂਕ ਮੇਰੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ ਕੱਸੀ ਹੋਈ। “ਰੱਜ ਕੇ ਮਾਣੇ ‘ਹੁਣ’ ਦੇ ਪਲ ਨੂੰ, ਤੇ ਜੀ ਭਰ ਕੇ ਉਡਾਓ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੱਲਾ, ਪਰ ਵੇਖਣਾ ਇਸ ਦੀ ਚੂਕ ਨਾ ਛੁੱਟੇ ਕਦੇ। ਨੱਪੀ ਰਖੋ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਬੜ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਵਿਚ।” ਸ਼ੀਲਾ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਰਹੀ।

ਕਾਵਿ-ਕਿਆਰੀ

ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਗੱਲ ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਕਰਨ ਹਾਂ ਮੈਂ ਲੱਗਾ
ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਨੀ ਹੈ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਬੀਬੀ।
ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਦੇਣੀ
ਇਹਦੇ ਉਤੇ ਤੁਸਾਂ ਕਰਨੀ ਵਿਚਾਰ ਬੀਬੀ।
ਗੱਲ ਭਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾਂ
ਕੀ ਕੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਵਿਹਾਰ ਬੀਬੀ।
ਜੋ ਝਗੜਾ ਪਰੇ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ
ਉਥੇ ਰਹੀ ਜੋੜਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਮਾਤਾ ਖੀਵੀ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ
ਸਿਰ ‘ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਚੁੰਨੀ।
ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਨੇ ਸੁਰਧਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੇਵਾ
ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਜੋੜ ਪਰਿਵਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਮਾਤਾ ਭਾਗੋ ਨੇ ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ
ਸਿਰ ‘ਤੇ ਰੱਖੀ ਹੈ ਵਾਂਗ ਦਸਤਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਭੁੱਲ ਮਾਝੇ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਤੇ
ਪੂਜੀ ਗਈ ਹੈ ਵਾਂਗ ਸੰਸਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਹਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਮਾਤਾ ਦਾ ਇਹਿਤਾਸ ਸੁਣਿਆਂ
ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਕਾਬਲ-ਕੰਧਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਜੋ ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ
ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਮੀਰ ਮੰਨੂੰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੁਣੀਦਾ ਏ
ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਪਵਾਏ ਜੋ ਹਾਰ ਚੁੰਨੀ।

ਕੀ ਕੀ ਗਿਣ ਕੇ ਦੱਸਾਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਜਿਹੜੇ ਕੀਤੇ ਨੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ‘ਚ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ
ਜੋ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਰੱਖਣਗੀਆਂ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਇਸ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜੀ
ਇਹ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਤਰੇਤੇ ਵਿਚ ਸੀ ਚੁੰਨੀ ‘ਤੇ ਕਸ਼ਟ ਆਇਆ
ਭੀਲ ਛੱਡ ਗਏ ਜੰਗਲ ਵਿਚਕਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਬੇਰ ਖਵਾਏ ਉਹਨੇ
ਤੇ ਪੰਡਤਾਂ ਦਾ ਤੋੜਿਆ ਹੰਕਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਦੁਆਪਰ ਵਿਚ ਚੁੰਨੀ ‘ਤੇ ਪਈ ਬਿਪਤਾ
ਲਾਹੁਣ ਲੱਗੇ ਸੀ ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਇਕ ਮਨ ਹੋ ਦਰੋਪਦੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ
ਲਹਿਣ ਦਿੱਤੀ ਨਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੁਹਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਬੀਬੀ ਰਜਨੀ ਨੇ ਕਰ ਕਮਾਲ ਦਿੱਤਾ
ਸਿਰ ‘ਤੇ ਚੁੱਕਿਆ ਪਿੰਗਲੇ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕਰ ਉਠੇ
ਜਦੋਂ ਨਿਕਲੀ ਸੀ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚੁੰਨੀ।
ਆਖਰ ਧਰਮ ਤੇ ਸਬਰ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੁੰਦੀ
ਸੁਣੀ ਗਈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਪੁਕਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਜਦ ਇਹ ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ
ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਜੇਕਰ ਚੁੰਨੀ ਨੂੰ ਤੁਸਾਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਨਾ
ਸਿਰ ‘ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਇਹ ਭਾਰ ਚੁੰਨੀ।
ਫਿਰ ਇਹ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ
ਕਿਧਰ ਜਾਊ, ਜਾਣੇ ਕਰਤਾਰ ਚੁੰਨੀ।
-ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ

ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਸਭ ਅਰਪ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕਦੇ ਲੁਕੇਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਬਣ ਕੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਕੌਮ ਦੀ ਜੋ ਕਰਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ,
ਜਾਨੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸੇਵਕੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪਿਆਰੀ।
ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਦਾਗ ਅਣਖ ਨੂੰ ਨਾਲ ਖੂਨ ਦੇ ਧੋਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗੋਤੀ ਸਿਮਰ ਸੂਰਮੇ ਸੋਧ ਲੈਣ ਅਰਦਾਸਾ,
ਵੱਧਦੇ ਜਾਣ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਲਕ ‘ਤੇ ਭਰਵਾਸਾ।
ਮੰਗਿਆਂ ਰਾਜ ਨਾ ਦੇਵੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜ ਬਲ ਦੇ ਨਾਲ ਖੋਹਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਮੁਗਲਾਂ ਤੇ ਅਫਗਾਨੀਆਂ ਨੇ ਜਦ ਕੌਮ ਦੀ ਅਣਖ ਵੰਗਾਰੀ,
ਤਲਵਾਰ ਉਠਾ ਕੇ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਮਾਤ ਕਰਾਰੀ।
ਭੱਜੇ ਜਾਣ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਮੁੜ ਨਾ ਅੱਗੇ ਆਣ ਖਲੋਵਣ।

ਗਜ਼ਲ

ਹੁਣ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਤਰਕ ਬੜਾ ਏ।
ਤਾਂ ਵੀ ਬੋੜਾ, ਗਰਕ ਬੜਾ ਏ।

ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਸਭ, ਇਕ ਨੇ ਬਾਬੇ,
ਪਰ ਕਰਤੂਤੀਂ ਫਰਕ ਬੜਾ ਏ।

ਰਾਹ ਸੁਰਗਾਂ ਦਾ, ਦੱਸਣ ਲੋਕਾਂ,
ਅੰਦਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਰਕ ਬੜਾ ਏ।

ਸੰਗਤ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਬਾਪੂ ਕਹਿੰਦੀ,
ਭੋਰੇ ਉਹ ਵੀ, ਨਰਕ ਬੜਾ ਏ।

ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਪਿਓ ਦਾਦੇ ਤੋਂ ਵਿਰਸਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵਾਲਾ,
ਇਹੀ ਵਿਰਸਾ ਉਸ ਦੇ ਖੂਨ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਉਬਾਲਾ।
ਉਬਲਿਆ ਖੂਨ ਕਦੇ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਨੀਂਦ ਚੈਨ ਦੀ ਸੋਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਸੂਬੇਦਾਰ ਅਦੀਨਾ ਬੇਗ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚਲਾਕੀ,
ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਥ ਛੱਡ ਤਾ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਆਕੀ।
ਕਰ ਲਿਆ ਝੱਟ ਕਿਨਾਰਾ ਲੱਗੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਜਦ ਕੋਹਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

ਚੋਹਲੇ ਵਾਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲੇਖੇ ਪੰਥ ਦੇ ਲਾਈ,
ਉਸ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਏ ਦੀ ‘ਬੱਗ’ ਕਰੇ ਵਡਿਆਈ।
ਉਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ‘ਰਮੇਸ਼’ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਵਣ।
ਰਾਮਗੜੀਏ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵਣ।

-ਰਮੇਸ਼ ਬੱਗ ਚੋਹਲਾ

ਫੋਨ: 91-94631-32719

ਅਬਲਾ ਜਾਣ ਖਾ ਗਿਆ ਧੋਖਾ,
ਉਂਜ ਬਾਬਾ, ਸਤੱਰਕ ਬੜਾ ਏ।

ਪੜ੍ਹੋ-ਲਿਖੋ ਵੀ ਮੂਰਖ ਬਣ ਗਏ,
ਸੁਣ ਕੇ ਲਗਦਾ, ਜਰੂਰ ਬੜਾ ਏ।
-ਰਾਠੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸੁਰਾਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 916-969-9337

ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਉਡਾਰੀ

ਪਲੇਠੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ'

ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ

ਤਿੰਨਾਂ ਹਿੰਮਤੀ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ-ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਏ. ਐੱਡ ਆਈ. ਟਰੱਕਿੰਗ, ਮੋਟਲ, ਗੋਲਡ ਜਿੰਮ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਲੀਹ ਖਿੱਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਟੀ-ਸੀਰੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੇ ਧਰਿਆ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਾਖਲ ਬੁਦਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਬਾਰੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਖੱਟਣ ਲਈ ਫਿਲਮ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਹੈ।

ਟਰੱਕਿੰਗ ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕਰਨ ਬਾਬਤ ਗਾਖਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਕੂਲ ਤੇ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ, ਤੇ ਅੱਜ ਧਰਮਿੰਦਰ ਭਾਜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦ ਅਜਿਹੀ ਫਿਲਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਸਰਸ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ, ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ। ਧਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੁਮਾਂਸ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਅੱਗੇ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੁੱਗਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। 'ਗਾਖਲ ਬੁਦਰਜ਼ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ' ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਤਿਆਰ ਹੋਈ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ 'ਜੇਮਸ ਬਾਂਡ' ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੁਨਿਧੀ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਲਾਭ ਜੱਜੂਆ ਨੇ ਗੀਤ ਗਾਏ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਖੁਦ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਬਾਰੇ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ, "ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਰਦ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਘੇਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੀ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮੀ ਅੰਦਾਜ਼, ਪਰ ਪੀੜਾ ਦੀ ਥਾਂ ਰੁਮਾਂਸ ਤੇ ਹਾਸੇ-ਨੌਨੇ ਵਿਚ ਲਪੇਟਣ ਵਿਚ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਆਸ ਤੇ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਆਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾਂ ਅੰਦਰ ਸਾਡੇ ਸਫਲ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਸਮੀਪ ਕੰਗ ਦੀ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਧਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਆਸ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਨਵਾਂ ਰੰਗ ਉਘਾੜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਰੀਦ, ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਗੋ-ਬਾਗੇ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਣਗੇ।"

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੂੰ ਅਭਿਨੇਤਾ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਰਿਸ਼ਕ ਬਾਰੇ ਅਮੋਲਕ ਗਾਖਲ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਝਿਜਕ ਜਿਹੀ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਗਿੱਪੀ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਅ-

ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਮੋਟਲ, ਗੋਲਡਨ ਜਿੰਮ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਮੋਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ਵ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਇਟਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਹੀ ਹਨ। ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਇਹ ਫਿਲਮ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ, ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਗੋਵਿੰਦਾ ਦੀ ਧੀ ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ।

ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਮੌਕੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ (ਸੱਜਿਓਂ ਦੂਜੇ), ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਜਾਨ ਲਾ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਉਹਨੇ ਆਸ ਬੰਨ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਚਿਹਰਾ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਗੋਵਿੰਦਾ ਦੀ ਬੇਟੀ ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਤੌਰ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਬਾਕੀ ਸਟਾਰ ਕਾਸਟਿੰਗ ਵਿਚ ਧਰਮਿੰਦਰ, ਰਤੀ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਗੀਤਾ ਬਸਰਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਜੈ ਰਾਜ ਤੇ ਸੰਜੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਾਖਲ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਲਮ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰ ਕੇ ਬੋੜਾ ਓਵਰਬਜਟ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਹ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਲੈਣਗੇ। ਪੈਸੇ ਪੱਖੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਤੇ

ਜੇ 'ਧੂਮ' ਅਤੇ 'ਵੀਰ ਜ਼ਾਰਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਾਹੁਲ ਨੰਦਾ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰੇਲਰ ਸੈਟਰ ਵੀ ਅਤਿ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਰਵੀ ਪੱਡਾ ਹੈ। ਅਮੋਲਕ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਸੀਂ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਾਂ, ਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸੰਦ ਬਣਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਤਿੰਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁਝ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ।" ਬਾਂਦਰਾ ਵਿਚ ਘਰ ਤੇ ਦਫਤਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਮੰਨ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਦੋ ਹੋਰ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰੰਭ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮੋਲਕ ਗਾਖਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਉਹ ਜਲਦੀ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਗੇ।

ਗੋਵਿੰਦਾ ਦੀ ਧੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਫਿਲਮੀ ਪਰਦੇ 'ਤੇ

ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰ ਗੋਵਿੰਦਾ ਦੀ ਧੀ ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਵਿਚ ਨਾਇਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਟੀਨਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਨਾਂ ਨਰਮਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਕਈ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਗੋਵਿੰਦਾ ਅਤੇ ਟੀਨਾ ਨੇ ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਟੀਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸ਼ਨ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ 'ਕਿਸ਼ੋਰ ਨਮਿਤ ਕਪੂਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਅਤੇ ਫਿਰ 'ਲੰਡਨ ਫਿਲਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ' ਤੋਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਗੁਰ ਸਿੱਖੇ ਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਦਾ ਦੇ ਜਲਵੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਗਾਖਲ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪਲੇਠੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਹੁੱਬ ਕੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਵਰਗੇ ਕੱਦਾਵਰ ਅਦਾਕਾਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਗਿੱਪੀ ਗਰੇਵਾਲ ਤੇ ਟੀਨਾ ਅਹੂਜਾ ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਦੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ

ਅਦਾਕਾਰ ਧਰਮਿੰਦਰ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਫਿਲਮ 'ਸੈਕਿੰਡ ਹੈਂਡ ਹਸਬੈਂਡ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

FROM SERIOUS ISSUES
TO NON-STOP COMEDY,
DISH HAS IT ALL.

Punjabi Mega Pack

\$24⁹⁹_{mo}

gPunjab

TASHAN

PTC PUNJABI

jus Punjab

AND MORE.

aapka colors

WILLOW HD

AND MORE.

3 MONTHS
FREE
APPLIES TO THE 4TH, 5TH
AND 6TH MONTHS

Hindi Elite Pack

~~\$34⁹⁹_{mo}~~
EVERYDAY PRICE

All offers require 24-month commitment and credit qualification.
Monthly fees apply based on number of rooms.

FREE • 100+ Bollywood Movies On Demand
• Professional Installation in up to 6 rooms

LIMITED-TIME OFFER.

ORDER NOW!

1-888-621-5401

MUST MENTION OFFER CODE
AT TIME OF ORDER

SAVE 3

Cannot be combined with other Offer Codes

dish

International programming requires additional \$10/mo International Basic package or any America's Top package.

Important Terms and Conditions: International 4th, 5th, and 6th Months Free: Valid for activation and installation of qualifying DISH service. Requires subscription to a qualifying American or Dish LATIN O package in addition to a qualifying International package. For the 4th, 5th, and 6th months you will receive a monthly credit equal to the cost of the selected package. You will be responsible for any monthly or upfront costs beyond the value of the credit. **Promotional Offers:** Must provide Promotional Code at time of order. All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. After any applicable promotional period, then-current everyday monthly price applies and is subject to change. **ETF:** If you cancel service during first 24 months, early termination fee of \$20 for each month remaining applies.

Additional Requirements: Installation/Equipment Requirements: A second dish antenna may be required to view both International and American programming. Free Standard Professional Installation only. Leased equipment must be returned to DISH upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Upfront and additional monthly fees may apply. **Miscellaneous:** Offers available for new and qualified former customers, and subject to terms of applicable Promotional and Residential Customer agreements. Taxes or reimbursement charges for state gross earnings taxes may apply. Additional restrictions and taxes may apply. **Offer ends 6/10/15.**

© 2015 DISH Network LLC. All rights reserved.

5401-Q2R1-PUNJABI PRINT_APRIL

Five Rivers Entertainment

PRESENTS

LAKHWINDER WADALI

RANJIT BAWA

KANTH KALER

Vaisakhi 2015

GURVINDER BRAR

**SUNDAY, MAY 10
AT 6:00 P.M.**

KIRANDEEP BHULLAR

at The India Palace Restaurant,

Located at 4213 Lafayette Rd Indianapolis, IN 46254

GRAND SPONSOR : J P KHAIRA, BALDEV SINGH SALLAN

For More Information And To Buy Tickets, Please Call:

Jinder Dhanjal 317-828-1974
Barinder Cheema 317-640-2085
Gurmit S. Dypty 707-853-4532
Sanjeev Chander 317-979-3590
Sukhwinder S. Manga 317-730-7350
Shalinder S. Kular 317-750-3212
Sukhdev S. Samra 317-250-3545

Surmukh S. Bhatti 317-544-9936
Jimmy Brar 317-538-5385
Sukhjot S. Mann 317-755-9996
Sarabjit S. Saabi 317-417-6193
Sunny Dala 317-748-6911
Inderjit Dala 317-605-2901
Jasbir Dypty 812-344-4870

Rubal Singh 732-581-8859
Teerath Atwal 317-989-7274
Darshan S. Darar 317-557-4278
Sandeep S. Laddi 317-828-1112
Manjit S. Nagra 317-750-1900
Rana Sidhu 317-755-7501
Jaspal S. Sinhmar 317-531-4079

A-One Truck Driving School
Ph: 317-653-6666
Sandeep S. Sangha 317-625-7100
Sarabjit Sallan 317-362-5823
Kulpreet Singh 317-941-0974
Varinder Sahi 317-430-3434
Prithpal Ghotra 765-714-2699

Sandeep Laddi

Jinder Dhanjal

Barinder Cheema

Gurmeet Babbar

Darshan Darar

Sukhdev Samra

Sanjeev Chandar

Sukhwinder Manga

Manjit Nagra

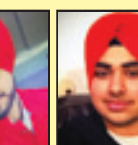
Sandeep Sangha

Prithpal Ghotra

Varinder Sahi

Gurpreet Dhamrait

Iknoor Singh